

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA

Nova Gradiška
do 2020. godine

veljača, 2017.

Sadržaj

I. UVOD RIJEČ GRADONAČELNIKA.....	4
II. PRISTUP IZRADI STRATEGIJE.....	5
2.1. SUSTAV STRATEŠKOG PLANIRANJA	5
2.2. SADRŽAJ STRATEGIJE.....	8
2.3. ORGANIZACIJA TIJELA ZA IZRADU STRATEGIJE	9
2.4. TERITORIJALNA POKRIVENOST.....	10
III. ODREDNICE RAZVOJA EUROPSKE UNIJE – NOVI IZAZOV ZA NOVU GRADIŠKU.....	12
IV. KLJUČNE PREDNOSTI I PROBLEMI GRADA NOVA GRADIŠKA – SAŽETAK.....	14
V. OSNOVNA ANALIZA.....	16
1. OSNOVNA OBILJEŽJA PROSTORA – POLOŽAJ, PRIRODNA I KULTURNA BAŠTINA NOVE GRADIŠKE	16
1.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ.....	16
1.2. PRIRODNA OBILJEŽJA.....	17
1.3. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	17
1.3.1. Institucije javne uprave	17
1.3.2. Kulturno–povijesna baština.....	18
1.3.3. Zdravstvo i socijalna zaštita.....	18
1.3.4. Sport i rekreacija	19
1.3.5. Civilno društvo.....	19
2. INFRASTRUKTURNI SUSTAV GRADA.....	21
2.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA	21
2.1.1. Cestovna infrastruktura.....	21
2.1.2. Željeznički promet	22
2.1.3. Telekomunikacijski i poštanski promet	22
2.2. OPSKRBA ENERGIJOM	23
2.3. VODOOPSKRBA I ODVODNJA.....	24
2.4. GOSPODARENJE OTPADOM	26
3. STANOVNIŠTVO.....	27
3.1. GUSTOĆA NASELJENOSTI.....	27
3.2. SPOLNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA.....	28
3.3. DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA	28
3.4. STRUKTURA STANOVNIŠTVA PREMA IZVORIMA SREDSTAVA ZA ŽIVOT	29
3.5. OBRAZOVANJE.....	29
3.5.1. Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje	29
3.5.2. Srednje školstvo	30
3.5.3. Visoko školstvo	31
3.5.4. Stipendiranje učenika i studenata.....	33

3.6. PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA.....	33
3.7. MIGRACIJE	34
4. GOSPODARSKI PROFIL GRADA.....	36
4.1. ZAPOSLENOST.....	36
4.2. NEZAPOSLENOST	38
4.3. POSLOVANJE GOSPODARSTVENIKA BRODSKO–POSAVSKE ŽUPANIJE I NOVE GRADIŠKE	42
4.4. ANALIZA PRORAČUNA	47
4.5. INDUSTRIJSKI PARK NOVA GRADIŠKA - POSLOVNO INOVACIJSKO POTPORNII CENTAR.....	50
4.6. POLJOPRIVREDA	51
4.7. TURIZAM	53
VI. SWOT ANALIZA	56
1. SWOT – GOSPODARSTVO	56
2. SWOT – PROSTORNO UREĐENJE, INFRASTRUKTURA I ZAŠTITA OKOLIŠA	58
3. SWOT – DRUŠTVENE DJELATNOSTI (OBRAZOVANJE, KULTURA, SPORT, ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB, ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA)	59
VII. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA.....	61
1. VIZIJA I MISIJA	61
2. CILJEVI, PRIORITETI I MJERE RAZVOJA	64
3. USKLAĐENOST STRATEGIJE S DOKUMENTIMA VIŠE RAZINE	99
4. BAZA PROJEKTNII IDEJA	102
5. INDIKATORI UČINKA STRATEGIJE RAZVOJA GRADA NOVA GRADIŠKA	106
5.1. PROVEDBA STRATEGIJE	106
5.2. INSTITUCIONALNI OKVIR	106
5.3. FINACIJSKI OKVIR.....	107
5.3.1. Nacionalni izvori financiranja	107
5.3.2. Financiranje iz fondova Europske Unije	108
5.4. NADZOR I EVALUACIJA.....	109
5.5. HORIZONTALNA NAČELA	110
LITERATURA	111
POPIS DODATAKA STRATEGIJI.....	114
POPIS SLIKA.....	114
POPIS SHEMA.....	114
POPIS TABLICA	114
POPIS GRAFIKONA.....	116

Naručitelj: Grad Nova Gradiška

Izrađivač: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o.

Projektni tim:

Mirta Anjoš, mag.oec.

Sandra Petrović, mag.oec.

Maja Savi, mag.oec.

Mr.sc. Ivan Sertić

Grad Nova Gradiška
Trg kralja Tomislava 1
Tel: 035/366-080

Industrijski park Nova Gradiška d.o.o.
II Industrijski odvojak br. 2
Tel: 035/332-000

I. UVOD | Riječ gradonačelnika

II. PRISTUP IZRADI STRATEGIJE

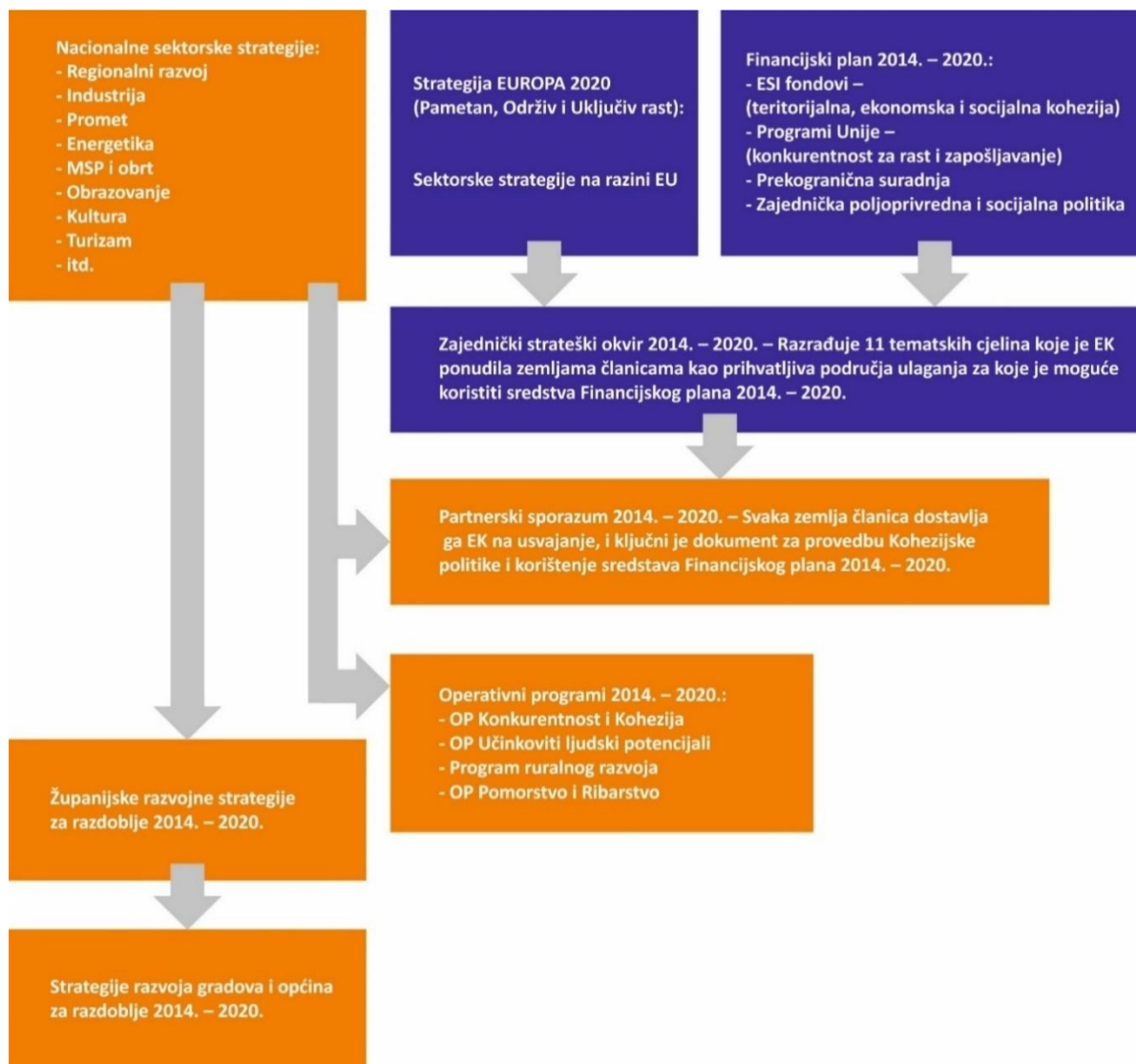
2.1. Sustav strateškog planiranja

U sustavnom pristupu planiranja razvoja nužno je poštivati hijerarhiju strateških dokumenata, odnosno planova/programa razvoja na području RH koji se sastoje od tri razine djelovanja: državne, regionalne i lokalne razine.

Država određuje strategiju razvoja, strateške okvire u kojem smjeru treba razvijati sve gospodarske i društvene sektore te koja su područja od nacionalnog interesa.

Sukladno tome, planiranje razvoja u skladu s razvojnim potrebama spušta se na niže razine - na regionalnu i lokalnu razinu. Prethodno navedene institucionalne strukture predstavljaju osnovu za korištenje bespovratnih sredstava Europske unije u programskom razdoblju od 2014. do 2020. godine.

Shema 1: Sustav strateškog planiranja

Izvor: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2015)

U Republici Hrvatskoj sustav planiranja obuhvaća:

- Sektorske strategije RH - donose ih Vlada i Sabor Republike Hrvatske,
- Županijske razvojne strategije – donose ih županije u suradnji s pripadajućim jedinicama lokalne samouprave,
- Strategije razvoja gradova i općina – donose ih gradovi i općine u suradnji sa svim zainteresiranim dionicima (građani, poduzetnici, udruge i sl.).

Jedan od učinaka ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, s aspekta strateškog planiranja razvoja, „proširenje“ je vertikalne koherentnosti u smislu ostvarenja strateških ciljeva na razini Unije. Navedeno podrazumijeva nužnost usklađivanja nacionalnih strategija s europskim, regionalnih i županijskih s nacionalnim, a lokalne razvojne strategije s regionalnim i županijskim. U nastavku je prikazan sustav strateškog planiranja.

Prema Zakonu o regionalnom razvoju, obvezna je izrada strateških planova na razini županija, a od siječnja 2015. godine Zakonom je definirana i obveza izrade strategije razvoja za urbana područja kojom se definiraju ciljevi i prioritete razvoja. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije propisuje smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njezine provedbe i vrednovanje.

Strategija razvoja Grada Nova Gradiška 2014. – 2020. temelji se na sljedećim zakonskim aktima, razvojnim dokumentima na razini Republike Hrvatske i Brodsko-posavske županije te općim aktima Grada Nova Gradiška:

- Zakon o proračunu
- Zakon o regionalnom razvoju
- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine (nacrt)
- Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih strategija
- Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje
- Strateški program gospodarskog razvoja Grada Nova Gradiška za razdoblje 2007. do 2012.

Ključni dokumenti strateške važnosti EU i Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. koji ujedno predstavljaju i krovne dokumente razvojne strategije Županije i Grada su:

- Digitalna agenda za Europu
- EUROPA 2020. - Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast
- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
- Strateški okvir za razvoj 2006. – 2013.

- Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008. - 2013.
- Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. -2020.
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine
- Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011.-2020.
- Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.
- Strategija razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj 2014.-2020.
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine
- Plan razvoja istraživačke i inovacijske infrastrukture u Republici Hrvatskoj
- Pravilnik o prihvatljivosti izdataka za projekte financirane iz strukturnih fondova EU
- Prilozi Sporazuma o partnerstvu
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.
- Sažetak Sporazuma o partnerstvu za Hrvatsku za razdoblje 2014. - 2020.
- Sporazum o partnerstvu između RH i EK za korištenje ESI fondova 2014.-2020.
- Strategija Vladinih programa za razdoblje 2015. - 2017.
- Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH 2014.-2020.
- Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine
- Strategija razvoja širokopojsnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. do 2015. godine
- Treći nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti za razdoblje 2014.-2016.
- Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015.
- Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020.
- Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine
- Strategija očuvanja, zaštite, i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2015.
- Nacionalni akcijski plan za obnovljive izvore energije do 2020. godine
- Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine
- Strategija poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. - 2020.

- Operativni plan deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2014. - 2016.
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020.
- Plan implementacije Garancija za mlade
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije
- Strategija očuvanja, zaštite i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2015.

2.2. Sadržaj Strategije

Strategija razvoja Grada Nove Gradiške planski je dokument politike lokalnog razvoja u kojem su sadržani strateški ciljevi, prioriteti i mjere za postizanje održivog društveno-gospodarskog razvoja. Izrađena je uvažavajući smjernice Europske unije i u skladu je s ostalim planskim dokumentima više razine.

Strategija je namijenjena svim građanima Nove Gradiške budući da upravo o njima ovisi proces razvoja Grada od sadašnjeg stanja visoke nezaposlenosti i zastarjele gospodarske strukture do stvaranja prosperitetnog i „pametnog“ grada koji svoj razvoj temelji na znanju i korištenju inovativnih tehnologija te efikasnom upravljanju resursima i okolišem.

Programsko razdoblje strategije obuhvaća period od 2015. do 2020. godine, čime je usklađena i povezana sa strateškim planiranjem na razini EU i RH.

Strategija razvoja Grada sastoji se od:

Analize okruženja – koja obuhvaća pregled trenutnog stanja, postojećih problema i razvojnih potreba iz područja prostornog planiranja, infrastrukture, demografije i gospodarstva;

SWOT analize – koja obuhvaća pregled i ocjenu snaga, slabosti, prilika i prijetnji za budući razvoj Grada te daje uvid u postojeće razvojne potencijale, kao i moguća ograničenja budućeg razvoja;

Vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera – u kojima su jasno opisana namjeravana buduća postignuća i načini njihova mjerenja; te

Indikatora učinka strategije – s opisanim postupcima i nadležnošću subjekata u provedbi strategije i pripadajućim financijskim i institucionalnim okvirom.

Dokument je strukturiran u 7 glavnih cjelina. Nakon uvodne riječi gradonačelnika i opisane metodologije korištene za izradu strategije, poglavlje 3. odnosi se na odrednice razvoja Europske Unije s kojima je potrebno uskladiti strategiju razvoja Grada Nova Gradiška. U 4. poglavlju opisane su ključne prednosti i problemi Grada, dok se poglavlje 5. odnosi na osnovnu analizu Grada koja uključuje: osnovna obilježja prostora, infrastrukturni sustav grada, stanovništvo te gospodarski profil grada. Poglavlje 6. sastoji se od SWOT analize koja opisuje snage, prednosti, prilike i prijetnje razvoju Grada Nova Gradiška. U poglavlju 7., nakon opisane vizija i misija razvoja grada, slijede detaljno razrađeni ciljevi, pregled prioriteta i mjera, usklađenost strategije s dokumentima EU, regionalne i lokalne razine, baza projektnih ideja te indikatori učinka razvojne strategije. Prilozi se nalaze u 8. poglavlju.

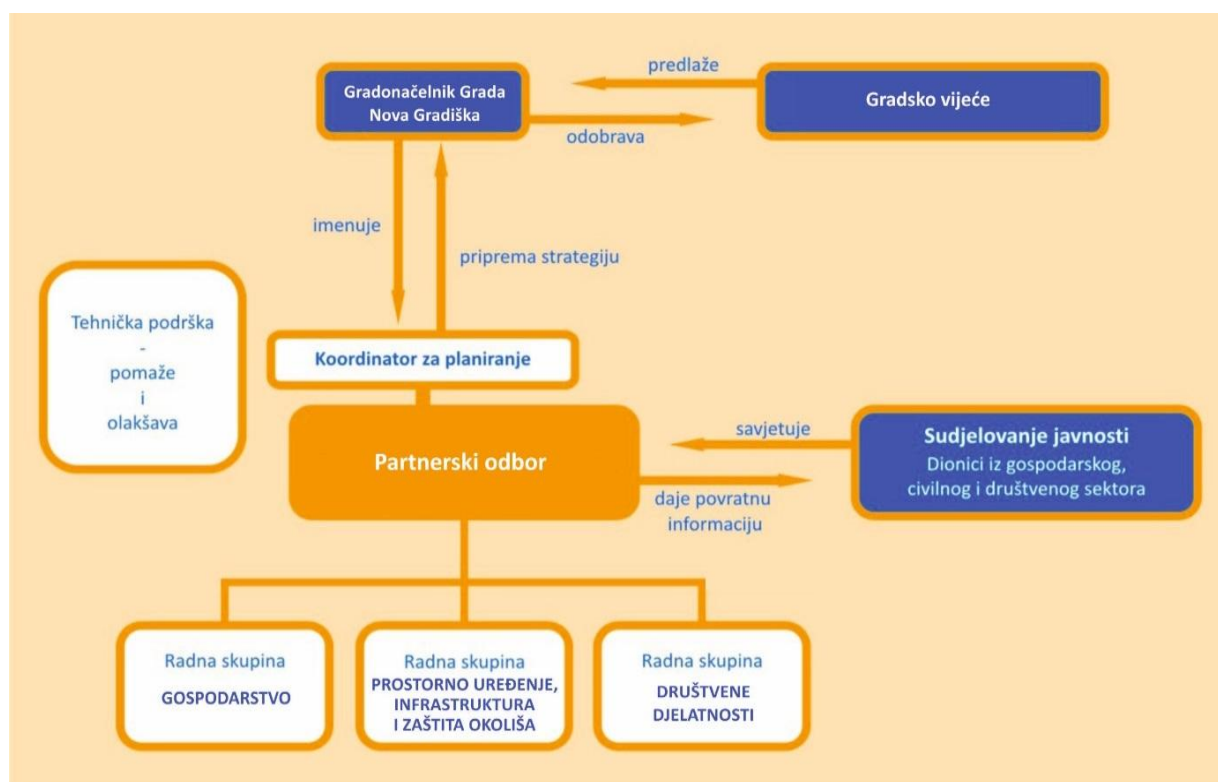
2.3. Organizacija tijela za izradu Strategije

Proces izrade Strategije temeljen je na partnerskom pristupu i participativnoj metodologiji kojoj je svrha postići konsenzus predstavnika svih ciljnih skupina u definiranju razvojne politike Grada Nova Gradiška. To podrazumijeva formiranje tijela za izradu strategije – koordinatora, partnerskog tima – radnih skupina, ali i uključivanje tehničke podrške i sudjelovanje javnosti – dionika iz gospodarskog, civilnog i društvenog sektora.

Koordinacija izrade Strategije vrši se prema načelima integriranog upravljanja razvojem. Partnerski odbor čine Gradonačelnik i zamjenici, djelatnici Gradske uprave i predstavnici tvrtki u vlasništvu Grada, predstavnici civilnog sektora te predstavnici privatnog sektora s novogradiškog područja. Uloga partnerskog odbora je nadziranje i savjetovanje u izradi Strategije te predlaganje finalne verzije dokumenta. Radne skupine za izradu Strategije uključuju relevantne stručnjake iz različitih institucija i organizacija, a njihov je zadatak ovisno o tematskom području usmjeravati izradu dokumenta kroz organizirane radne sastanke. Formiranje 3 radne skupine pokriti će ključne razvojne sektore:

- 1) gospodarstvo,
- 2) prostorno uređenje, infrastruktura i zaštita okoliša,
- 3) društvene djelatnosti (obrazovanje, kultura, sport, zdravstvo i socijalna skrb).

Shema 2: Organizacijska struktura tijela uključenih u izradu Strategije razvoja Grada Nova Gradiška

Izvor: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2015)

2.4. Teritorijalna pokrivenost

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 145/15) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015. godine uspostavljen je novi programski i provedbeni okvir politike regionalnog razvoja. Urbana područja Zakonom su podijeljena u tri kategorije – urbane aglomeracija, veća i manja urbana područja. Prema navedenoj metodologiji Grad Nova Gradiška ubraja se u manja urbana područja koja su definirana kao gradovi koji prema posljednjem popisu stanovništva imaju manje od 35.000 stanovnika i najmanje 10.000 stanovnika u svom središnjem naselju i/ili su županijsko središte¹.

Grad Nova Gradiška smješten je na jugozapadnom dijelu istočne Hrvatske, drugi je grad po veličini u Brodsko-posavskoj županiji te se prostire na površini od 49,58 km² (što čini 2,44% površine Županije). Grad ima izrazito povoljan prirodni i prometno-geografski položaj budući da je smješten na raskrižju važnih međunarodnih cestovnih pravaca, željezničkog pravca te telekomunikacijskih sustava koji povezuju zemlje Zapadne Europe sa zemljama Jugoistočne Europe i Bliskog istoka. Prostorom Nove Gradiške prolaze dva važna međunarodna prostorna koridora: Europski koridor V.c koji je dio prometnog pravca između Europe i Azije i Europski koridor X koji se proteže područjem od granice s Republikom Slovenijom do granice s Republikom Srbijom. Prometna povezanost Grada Nove Gradiške sa svim dijelovima Republike Hrvatske te s ostalim europskim državama vrlo je dobra u cestovnom i željezničkom prometu. Udaljenost od glavnog grada Zagreba iznosi 130 km, a od Slavenskog Broda, koji je središte županije, 50 km. Također, razvijeni su telekomunikacijski i poštanski promet. Navedena obilježja čine osnovu za rast i razvoj Grada kao prometnog, logističkog i distributivnog centra.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Grad ima 14.229 stanovnika, što ga svrstava u manja urbana područja. Područje Grada obuhvaća sljedeća naselja: Nova Gradiška, Kovačevac, Prvča i Ljupina. Najveći broj stanovnika ima Nova Gradiška - 11.821, zatim slijedi naselje Ljupina s 987 stanovnika, Prvča sa 752, a najmanji broj stanovnika živi u Kovačevcu – 669². U svome samupravnom djelokrugu Grad obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na području grada i ostale poslove sukladno zakonom³.

Tablica 1: Učešće Grada Nove Gradiške u Republici Hrvatskoj i Županiji

Opis	Površina – km ²	Stanovništvo
Hrvatska	56.594	4.284.889
Brodsko-posavska županija	2.030	158.575
Grad Nova Gradiška	49,58	14.229
Učešće Grada prema Županiji	2,44%	8,97%
Učešće Grada prema RH	0,08%	0,33%

Izvor: Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva

¹ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2015) Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje

² Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva prema starosti i spolu po naseljima

³ Statut Grada Nova Gradiška (2013)

Prema površini Grad Nova Gradiška čini 0,08% površine Republike Hrvatske te 2,44% površine Brodsko-posavske županije. Stanovnici Nove Gradiške čine 0,33% od ukupnog stanovništva Republike Hrvatske te 8,97% od ukupnog broja stanovnika na području Županije.

Slika 1: Prostorni položaj naselja unutar Grada Nova Gradiška

Izvor: Državna geodetska uprava - Geoportal, dostupno na: <http://geoportal.dgu.hr/#/preglednik>

III. ODREDNICE RAZVOJA EUROPSKE UNIJE – Novi izazov za Novu Gradišku

Članstvo Hrvatske u Europskoj uniji zahtjeva prilagodbu strateškog planiranja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini sukladno krovnim dokumentima na razini EU - prvenstveno sa strategijom za plansko razdoblje 2014. – 2020. Europa 2020. Stoga Strategija razvoja Grada Nova Gradiška gospodarski razvoj promatra kao jedan od ključnih aspekata cjelokupnog razvoja poštujući načela održivog razvoja prema modelu „pametnog grada“.

Kvaliteta življenja ovisi o kvalitetnom funkcioniranju Grada kao cjeline, o povezanosti i kontinuiranom usavršavanju svih njegovih mikro aspekata. Stoga su kvalitetno vodstvo, uz ulaganje znanja, energije i vremena te dobra suradnja javnog, privatnog i civilnog sektora, preduvjet za ostvarenje postavljenih ciljeva.

Europa 2020 strateški je dokument EU kojim se nastoje stvoriti uvjeti konkurentnog gospodarstva s visokom razinom zaposlenosti u svim članicama, a za što je ključna njihova kvalitetna međusobna suradnja.

Strategija Europa 2020 predlaže tri prioriteta koji se međusobno nadopunjuju:

1. **Pametan rast:** razvijanje ekonomije utemeljene na znanju i inovacijama
2. **Održiv rast:** promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija
3. **Uključiv rast:** razvoj ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost

Europska komisija predlaže sljedeće glavne ciljeve EU:

- 75% populacije u dobi između 20-64 godina trebalo bi biti zaposleno,
- 3% BDP-a EU treba investirati u istraživanje i razvoj,
- ispuniti klimatsko-energetske ciljeve „20/20/20“ (uključujući i povećanje do 30% smanjenja emisije ukoliko okolnosti dozvoljavaju), odnosno:
  - ✓ emisije stakleničkih plinova smanjiti za 20% (ili čak 30%, uz odgovarajuće uvjete) u odnosu na 1990.,
  - ✓ 20% energije crpiti iz obnovljivih izvora,
  - ✓ energetske učinkovitost povećati za 20%,
- postotak osoba koje rano napuste školovanje trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% mlađe generacije trebalo bi završiti tercijarni stupanj obrazovanja,
- barem 20 milijuna ljudi manje bi trebalo živjeti u siromaštvu ili u opasnosti od siromaštva i socijalne isključenosti.⁴

⁴ Europska komisija (2010) Strategija Europa 2020., str. 6; dostupno na http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1300804774_Europa_2020.pdf

Europska komisija također postavlja sedam predvodničkih inicijativa koje će potaknuti napredak u okviru svake prioritetne teme:

„Unija inovacija“ s ciljem unaprjeđenja okvirnih uvjeta i dostupnosti financiranja za istraživanje i inovacije kako bi se osigurala mogućnost transformacije inovativnih ideja u proizvode i usluge koji stvaraju rast i radna mjesta;

„Mladi u pokretu“ s ciljem povećanja učinka obrazovnih sustava i olakšanja ulaska mladih na tržište rada;

„Digitalni program za Europu“ s ciljem bržeg širenja brzog interneta te korištenja prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta za kućanstva i tvrtke;

„Resursno učinkovita Europa“ s ciljem razdvajanja ekonomskog rasta od korištenja resursa, podrške prijelazu na ekonomiju koja koristi niske razine ugljena, povećanja korištenja obnovljivih izvora energije, modernizacije sektora transporta i promicanja energetske učinkovitosti;

„Industrijska politika za globalizacijsko doba“ s ciljem unaprjeđenja poslovnog okruženja, prvenstveno za male i srednje poduzetnike te razvoja snažne i održive globalno konkurentne industrijske osnove;

„Program za nove vještine i radna mjesta“ s ciljem modernizacije tržišta rada te osnaživanja ljudi razvojem njihovih vještina tijekom cijeloga života s ciljem povećanog sudjelovanja radne snage te boljeg slaganja ponude i potražnje, uključujući i kroz mobilnost radne snage;

„Europska platforma protiv siromaštva“ s ciljem jamčenja društvene i teritorijalne povezanosti na način da svi imaju koristi od prednosti rasta i radnih mjesta te da se ljudima koji pate od siromaštva i socijalne isključenosti omogući dostojanstven život i aktivno sudjelovanje u društvu.

Navedenih sedam glavnih inicijativa obvezuje EU i države članice. Instrumenti na razini EU, prvenstveno jedinstveno tržište, financijska poluga i sredstva vanjske politike, bit će u potpunosti mobilizirani u svrhu rješavanja problema uskih grla i ostvarivanja ciljeva strategije Europa 2020.⁵

---

⁵Ibidem, str. 11.

IV. KLJUČNE PREDNOSTI I PROBLEMI GRADA NOVA GRADIŠKA – Sažetak

KLJUČNE PREDNOSTI GRADA NOVA GRADIŠKA

Grad Nova Gradiška sastavni je dio Brodsko-posavske županije te obavlja poslove lokalne samouprave, a za tu svrhu uspostavljeno je Gradsko vijeće te upravna i pravosudna tijela. Grad je smješten na raskrižju važnih međunarodnih cestovnih i željezničkih pravaca, telekomunikacijskih sustava i naftovoda koji povezuju zemlje Zapadne Europe sa zemljama Jugoistočne Europe i Bliskog istoka što čini osnovu za razvoj Grada kao prometnog, logističkog i distributivnog centra.

Metaloprerađivački, drvoprerađivački i prehrambeno-prerađivački sektori predstavljaju najveće i najvažnije industrijske sektore što se tiče prihoda, izvoza i zapošljavanja (prerada metala i strojarstvo: BPŽ - 75% izvoza, 105 tvrtki, 5.000 zaposlenih), uz to imaju stogodišnju industrijsku tradiciju i ključni su potencijal daljnjeg gospodarskog rasta. Grad također ima i razvijenu poduzetničku infrastrukturu, Industrijski park predstavlja visoko konkurentnu lokaciju za ulaganje u nove proizvodne kapacitete, a Poslovno inovacijski potporni centar koji djeluje unutar Industrijskog Parka doprinosi održivom regionalnom razvoju i unaprjeđenju konkurentnosti poslovnoga sektora i regije.

Na području Grada razvijen je sustav prometnica, prometna povezanost sa središtem Županije – Slavonski Brod i glavnim gradom – Zagreb je vrlo dobra. Željeznička infrastruktura postoji, ali ju je potrebno unaprijediti i uskladiti u tehničko-tehnološkom smislu kako bi se povećao opseg tranzitnog željezničkog prijevoza. Opremljenost prostora vodovodima i uređajima nepokretnih i pokretnih telekomunikacija na području Grada je zadovoljavajuća. Cijelo područje Grada u potpunosti je plinificirano (dužina ST plinovoda iznosi 86,2 km, a NT plinovoda 24,1 km). Vodoopskrbni sustav opskrbljuje Grad i okolna naselja pitkom vodom, a sve otpadne vode - sanitarne, vode kućanstava, industrija i obrta završavaju u sustavu javne odvodnje (dužina kanalizacijskog sustava Grada Nova Gradiška iznosi 57,5 km). Trenutno je u tijeku provedba projekta nadogradnje sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje financirana iz EU fondova.

Velik potencijal za razvoj Grada predstavlja i bogata kulturna baština (na području Grada registrirano je 13 zaštićenih spomenika kulture) koju je moguće revitalizirati i valorizirati kroz turizam. Povoljna prirodna obilježja ovog područja – umjerena klima, povoljan geoprometni položaj, raznovrsnost reljefa, očuvanost biljnih i životinjskih vrsta uz bogatu kulturno-povijesnu te folklornu i tradicijsku baštinu stvaraju izuzetno dobre preduvjete za razvoj različitih oblika turizma (ruralni, ekološki, kulturni, gastronomski, izletnički i sl.).

KLJUČNI PROBLEMI GRADA NOVA GRADIŠKA

Smanjenje broja stanovnika uz izražen trend starenja stanovništva jedan je od ključnih problema na razini Republike Hrvatske te tako i u Gradu Nova Gradiška. U Gradu je 1991. godine živjelo 17.071 stanovnika, dok je prema Popisu stanovništva iz 2011. godine živjelo 14.229 stanovnika što predstavlja smanjenje broja stanovnika za 2.842 ili za 16,65%. Broj stanovnika je u stalnom padu, uz negativan prirodni priraštaj, kao i negativan migracijski saldo. Najveći udio čini radno sposobno stanovništvo između 15 i 64 godine, i to 65,2%, međutim, uočljiv je trend povećanja udjela stanovništva starijeg od 65 godina.

Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina je vrlo nepovoljna: 11,8% stanovništva nema završenu osnovnu školu, 21,3% je sa završenom osnovnom školom, 54,3% ima završenu srednju školu te je 12,5% visoko obrazovanih (prosjeak RH je 16,4%). U strukturi obrazovanja stanovništva Nove Gradiške prevladavaju opći programi (37,72%) koji obuhvaćaju stanovništvo sa završenim nižim i višim razredima osnovne škole te završenom gimnazijom. Za inženjerstvo, prerađivačku industriju i građevinarstvo obrazovano je 26,27% stanovništva, većinom na razini srednje škole, područje društvenih znanosti, poslovanja i prava obuhvaća 15,43% stanovništva sa završenim srednjim i visokim obrazovanjem. Iz ovih podataka može se zaključiti kako je nedovoljno obrazovanih u

području novih tehnologija (CNC obrada metala i drva, IT/IS), iako se posljednjih godina primjećuju manji pozitivni pomaci. Broj učenika u novogradiškim osnovnim školama u stalnom je padu - u odnosu na 1991. godinu, broj učenika smanjio se za čak 37,03%, što se može povezati s kontinuiranim negativnim prirodnim priraštajem stanovništva.

Kao najveći problem Grada može se istaknuti visoka razina nezaposlenosti stanovništva i niska razina gospodarske aktivnosti. Nova Gradiška broji ukupno 9.281 radno sposobnih stanovnika, 2008. bilo je zaposleno 4.986 osoba dok je danas taj broj 24,6% manji i iznosi ukupno 3.758 zaposlenih osoba. Grad, kao i cijelu Brodsko-posavsku županiju, obilježava izrazito visoka stopa nezaposlenosti (BPŽ je jedna od četiri županije s najvećim stopama nezaposlenosti u RH koja se u 2014. godini kretala od 36,7% u ožujku do 27,9% u rujnu - prosjek RH je 21,4% do 16,8%), a prema podacima HGK stopa nezaposlenosti u Županiji za prosinac 2015. iznosila je 25,64%. Poseban problem predstavlja izražena strukturna i dugotrajna nezaposlenost (oko 80% od ukupnog broja nezaposlenih), nezaposlenost mladih do 29 godina (oko 33% od ukupnog broja nezaposlenih) te nezaposlenost žena iznad 45 godina (oko 27% od ukupnog broja nezaposlenih).

Kao posljedica visoke stope nezaposlenosti, nepovoljna je i struktura prihoda stanovništva. Prihode od stalnog rada ima 24,9% stanovništva, dok je čak 36,9% stanovništva bez ikakvih prihoda, 28,06% stanovništva Grada ostvaruje prihod kroz mirovinu (starosnu ili drugu), a 6,9% stanovništva kroz socijalnu naknadu.

Razina konkurentnosti malih i srednjih poduzeća je niska, nedovoljna je njihova izvozna orijentiranost, a struktura izvoza je nepovoljna. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore i Ministarstva poduzetništva i obrta za 2015. godinu na području Grada aktivno je ukupno 199 tvrtki i 280 obrta (od kojih svega 19 tvrtki izvozi). Prerađivačka industrija, trgovina i stručne znanstvene i tehničke djelatnosti najzastupljenije su djelatnosti u Novoj Gradiški kojima se bavi više od polovice registriranih tvrtki (56,78%). Prerađivačka industrija je najrazvijenija te sukladno tome ostvaruje i najveći prihod (oko 46% ukupnih prihoda Grada), slijede je trgovina i građevinarstvo s udjelima od 15% u ukupno ostvarenim prihodima tvrtki na području Grada. Proizvodi i usluge visoke dodane vrijednosti te inovacije u poduzetništvu su nedovoljno zastupljene, tek 1,2% MSP svoje poslovne aktivnosti temelji na inovacijama i novim tehnologijama. Iako novogradiško područje ima tradiciju u drvoprerađivačkoj, metaloprerađivačkoj i prehrambeno-prerađivačkoj industriji, ne ulaže se u nove tehnologije i know how. Brodsko-posavska županija svrstava se u jednu od najnerazvijenijih županija u Hrvatskoj s vrlo niskom razinom konkurentnosti poslovnog okruženja i poslovnog sektora – nalazi se na 20. mjestu od 21 (dvadeset županija + Grad Zagreb), a na samom začelju nalazi se i prema ukupnom rangu konkurentnosti.

Osnovni pokazatelji socio-ekonomskog razvoja Grada⁶

- Prosječna stopa nezaposlenosti: 24% (2006.-2008.), 26,9% (2010.-2012.)
- Udio obrazovanih stanovnika u radno aktivnom stanovništvu (SSS i više): 74,86% (2001.), 66,5% (2011.)
- Prosječni dohodak po stanovniku (kn): 19.440 (2006.-2008.), 22.270 (2010.-2012.)
- Prosječni izvorni prihodi Grada (kn): 1.613 (2006.-2010.), 1.440 (2010.-2012.)
- **INDEKS RAZVIJENOSTI GRADA: 77,49 (2010.), 74,13 (2013.)**

⁶ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2013) Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na lokalnoj razini 2013.

V. OSNOVNA ANALIZA

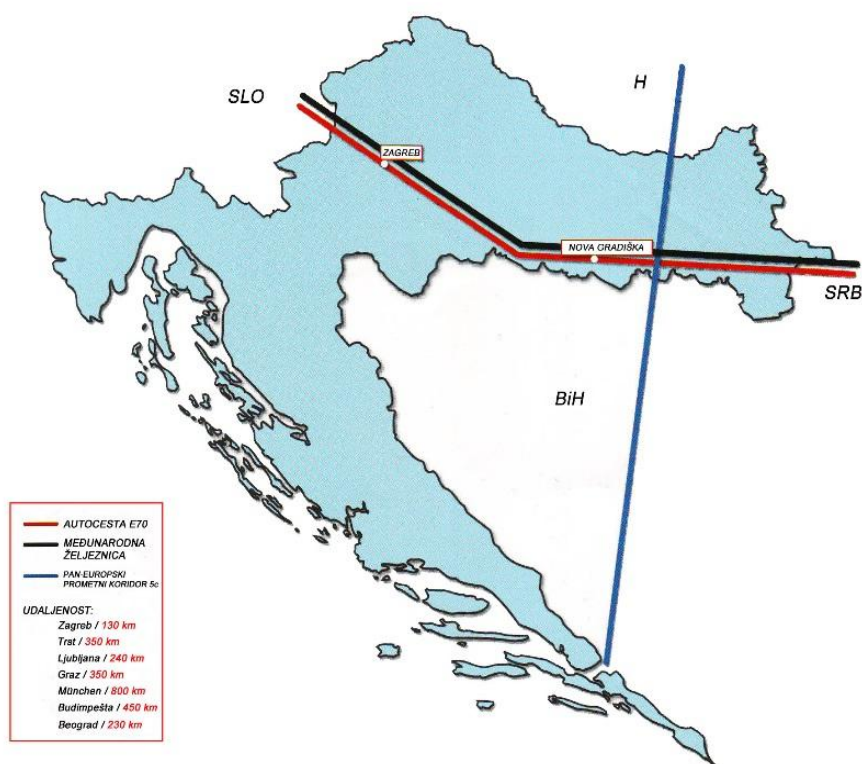
1. OSNOVNA OBILJEŽJA PROSTORA – POLOŽAJ, PRIRODNA I KULTURNA BAŠTINA NOVE GRADIŠKE

1.1. Geoprometni položaj

Grad Nova Gradiška smješten je na jugozapadnom dijelu istočne Hrvatske, drugi je grad po veličini u Brodsko-posavskoj županiji te se prostire na površini od 49,58 km² (što čini 2,45% površine Županije). Nalazi se na sjevernoj zemljopisnoj širini od 45°16'15" i istočnoj zemljopisnoj dužini od 17°22'41", na nadmorskoj visini od 129 metara.

Grad se nalazi na raskrižju važnih međunarodnih cestovnih pravaca (autocesta E70 Zagreb-Lipovac; blizina križanja s Europskim prometnim koridorom 5C), željezničkih pravaca (Zagreb-Vinkovci; EC 10), telekomunikacijskih sustava i naftovoda koji povezuju zemlje Zapadne Europe sa zemljama Jugoistočne Europe i Bliskog istoka, što čini osnovu za razvoj Grada kao prometnog, logističkog i distributivnog centra.

Slika 2: Geoprometni položaj Grada Nova Gradiška

Izvor: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2015)

1.2. Prirodna obilježja

U novogradiškom području prevladava umjerena kontinentalna klima koja je modificirana utjecajima gorskog masiva Psunja i Babje gore. Prosječne su temperature razmjerno ugodne, srednja godišnja temperatura iznosi između 10,5 i 11°C. Vegetacijsko razdoblje traje od druge polovice ožujka do prve polovice studenog te uz razmjerno povoljan godišnji raspored padalina omogućava uzgoj velikog broja ratarskih i voćarskih kultura. Prosječno godišnje padne između 813 i 820 milimetara padalina, međutim u nekim godinama postoje znatna odstupanja što uzrokuje izrazito sušne godine s manje od 600 te izrazito kišne godine s više od 1100 milimetara padalina. U prosjeku, najviše padalina padne u kasno proljeće i rano ljeto (primarni lipanjski maksimum) te krajem godine (sekundarni prosinački maksimum) što pozitivno utječe na poljoprivredno iskorištavanje.

Područje Brodsko-posavske županije može se podijeliti na tri reljefne cjeline: brdsku, ravničarsku i nizinsku. Brdsko područje čini blago uzdignuto gorje pokriveno šumom s najvišom nadmorskom visinom od 984 m (Psunj). U podnožju Psunja ispod brijega Strmac (461 mnm), nalazi se istoimeno izletišta koje je sa svih strana okruženo miješanom šumom (crnogorica i bjelogorica). Doline karakterizira bogata obradiva zemlja i stoljetne hrastove šume. Zbog povoljnih geografskih, pedoloških i klimatskih uvjeta na novogradiškom području moguće je razvijati voćarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo.

Zahvaljujući svom smještaju i značajnim šumskim i poljoprivrednim površinama, očuvanom prirodnom okolišu s relativno niskim stupnjem onečišćenja, novogradiški kraj ima sve uvjete za razvoj turizma, ekološke poljoprivrede i šumarstva te drvo-prerađivačke i prehrambeno-prerađivačke industrije bazirane na visoko kvalitetnoj domaćoj sirovini i dugogodišnjoj tradiciji.

1.3. Društvena infrastruktura

1.3.1. Institucije javne uprave

Poslovi lokalne samouprave odnose se na područja prostornog planiranja i uređenja naselja, gospodarskog razvoja, komunalnih djelatnosti, zaštite okoliša, predškolskog odgoja, kulture, sporta i socijalne skrbi.

Grad Nova Gradiška sastavni je dio Brodsko-posavske županije te obavlja poslove lokalne samouprave. Zbog brojnosti stanovnika, gospodarskog značaja te brojnosti središnjih funkcija predstavlja mikro-regionalno središte Županije. Općine Stara Gradiška, Okučani, Gornji Bogičevci, Dragalić, Cernik, Rešetari, Staro Petrovo Selo, Vrbje i Davor koje gravitiraju Gradu Nova Gradiška sastavni su dio Brodsko-posavske županije ustrojene kao jedinice lokalne samouprave. Grad ima Gradsko vijeće i upravna tijela koja obavljaju poslove lokalne samouprave na razini grada. Od pravosudnih tijela na području Grada djeluju Prekršajni sud te Općinski sud. U Gradu Nova Gradiška nalazi se Ispostava ureda državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji. Gradska uprava imenovala je 18 radnih tijela koja se bave rješavanjem stručnih pitanja svakog radnog tijela.

Kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana, na području Grada osnivaju se mjesni odbori. Mjesni odbor se osniva za jedno naselje, više međusobno povezanih manjih naselja ili za dio Grada koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebno razgraničenu cjelinu (dio naselja). Mjesni odbori Grada Nove Gradiške su: „Ban Josip Jelačić“, „Ljudevit Gaj“, „Jug“, „Zrinski-Frankopan“, „Prvča“, „Kovačevac“, „Urije“, „Ljupina“.

Shema 3: Organizacijski ustroj Grada

Izvor: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2015)

1.3.2. Kulturno-povijesna baština

Nova Gradiška, kao jedan od mlađih gradova u Republici Hrvatskoj, (utemeljena 1. svibnja 1748. godine kao buduće zapovjedno mjesto Gradiške graničarske pukovnije) od svog osnutka do danas ostavila je kontinuirani trag promjena i razvoja.

Među prvim zidanim objektima počela je 1756. godine izgradnja crkve sv. Terezije koja je završena 1765. godine, kada je osnovana i rimokatolička župa. Ovaj spomenik vjere, kulture i trajanja grada zauzima i danas središnje mjesto u staroj gradskoj jezgri. Staro krajiško zdanje "glavne straže" s arkadama u prizemlju (oko 1770. godine, danas poznato kao "stari sud") i župna crkva sv. Stjepana (1828. danas BZBDM) s klasicističkim detaljima i slikama Celestina Medovića, secesijska zgrada Gimnazije (1896.) i Šumarije (1913.) u danas obnovljenoj staroj gradskoj jezgri čine dominantne povijesno-arhitektonske točke Nove Gradiške. Na području Grada Nova Gradiška registrirano je 9 kulturnih dobara: arheološko nalazište Slavča, crkva Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije i njezin inventar, crkva sv. Terezije, muzejska građa i zbirka Radnički i NOB pokret Gradskog muzeja Nova Gradiška, kulturno-povijesna cjelina Grada Nova Gradiška, orgulje u crkvi sv. Terezije te zgrada muzeja. Također, registrirano je 13 zaštićenih spomenika kulture. Kulturne sadržaje pružaju brojne novogradiške kulturne ustanove: Gradski muzej Nova Gradiška, Gradska knjižnica Nova Gradiška, Pučko otvoreno učilište Matija Antun Relković, Dom kulture te Likovna galerija.

Za svaku fiskalnu godinu donosi se Program razvoja civilnog društva Grada Nova Gradiška i to posebice za djelatnosti udruga u kulturi, usklađuju se interesi i poduzimaju aktivnosti radi ravnomjernog kulturnog razvitka, utvrđuju odnosi u financiranju pojedinih ustanova i osiguravaju sredstva za potporu pojedinih programa u kulturi. U Gradu postoje brojne kulturne aktivnosti i manifestacije s ciljem podizanja kvalitete kulturne ponude, stvaranja poticajnog okruženja za sve oblike kulturnog stvaralaštva kroz glazbenu i plesnu djelatnost, poticanja tradicijske kulture i kulture mladih, zaštite i očuvanja kulturne baštine. Održavanje imovine u kulturi jedan je od ključnih problema jer sredstva potrebna za obnovu kulturno vrijednih objekata daleko nadilaze mogućnosti lokalne samouprave.

1.3.3. Zdravstvo i socijalna zaštita

Zdravstvenu zaštitu na području Grada pružaju Opća bolnica Nova Gradiška, Dom zdravlja dr. Andrija Štampar Nova Gradiška, Psihijatrijska bolnica Sveti Rafael Strmac te više koncesionara iz područja zdravstvene djelatnosti opće (obiteljske) medicine, dentalne medicine i zdravstvene njege u kući.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ima ugovoreno provođenje primarne zdravstvene zaštite s privatnim zdravstvenim djelatnicima.

Opća bolnica Nova Gradiška, koja je trenutno pripojena Općoj bolnici "Dr. Josip Benčević" Slavonski Brod, provodi djelatnosti bolničke, polikliničko-konzilijarne zdravstvene zaštite, dijagnostike, zdravstvene njege te ljekarničke djelatnosti. Prema Pravilniku o uvjetima za razvrstavanje bolničkih zdravstvenih ustanova u kategorije, ustanova je gradska (lokalna) bolnica sa sljedećim medicinskim organizacijskim jedinicama: djelatnost za unutarnje bolesti, djelatnost za kirurške bolesti, djelatnost za ginekologiju i porodiljstvo, djelatnost za dječje bolesti, služba za neurologiju i psihijatriju, dijagnostičko-specijalističke i druge službe te hitna medicinska pomoć. Dom zdravlja dr. Andrija Štampar pruža zdravstvenu zaštitu u Novoj Gradiški, a unutar njega djeluju ambulante opće medicine u naseljima: Stara Gradiška, Okučani, Rešetari, Staro Petrovo Selo i Davor.

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije započeo je poslovati kao samostalna zdravstvena ustanova 1994. godine. Svoju djelatnost obavlja na dvije lokacije u Slavonskom Brodu, a od nedavno i na dvije lokacije u Novoj Gradiški. Sastavne dijelove Zavoda čine sljedeće službe s pripadajućim ispostavama: Služba za mikrobiologiju, Služba za epidemiologiju i javno zdravstvo, Služba za zdravstvenu ekologiju, Služba za preventivnu školsku medicinu, Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti te Služba za zajedničke poslove.

Za pružanje socijalne zaštite nadležan je Centar za socijalnu skrb Nova Gradiška. Na području Grada djeluje veterinarska stanica Veterina d.o.o. u Novoj Gradiški s veterinarskim ambulantomama u Okučanima i Starom Petrovom Selu.

1.3.4. Sport i rekreacija

Stanovništvu Grada na raspolaganju su različiti sportsko-rekreativni sadržaji koji uključuju nogometna, rukometna i košarkaška igrališta, sportske dvorane, šetnice, biciklističke staze i igrališta za djecu. Neiskorištena sportska infrastruktura na području grada - gradski bazeni i okružujući prostor za rekreaciju predstavljaju značajan potencijal za razvoj dodatnih sportskih i rekreativnih sadržaja, dok je turističko izletišta Strmac u općini Cernik pogodno za sve oblike rekreacije. Na Strmcu se nalazi i Planinarski dom koji privlači sve veći broj planinara na istraživanje slavonskih planinarskih puteva te umjetna stijena za sportsko penjanje namijenjena ljubiteljima ovog sporta. Također, biciklizam u Novoj Gradiški ima dugu tradiciju, a u novije vrijeme uređena je i biciklistička staza Davor –Strmac u dužini od 120 km u oba pravca.

Na području Grada djeluje ukupno 66 sportskih udruga s oko 1000 aktivnih sportaša i Savez športova Nova Gradiška koji broji 25 udruga članica. Ciljevi Saveza i njegovih udruženih članica su planski i organizirani ukupni razvoj sporta na području Grada, usklađeno obavljanje djelatnosti sportskih članica, njihovih strukovnih saveza i udruga u provođenju programa potreba i interesa društva u području sporta.

1.3.5. Civilno društvo

Organizacije civilnoga društva (u daljnjem tekstu: OCD) imaju višestruku ulogu u svakom društvu. Misija organizacija civilnoga društva jest ravnopravno sudjelovati u izgradnji demokratskog, otvorenog, uključivog, bogatog i socijalno pravednog, održivog te ekološki osviještenog društva, biti korektiv vlasti te veza između građana i javnog sektora. Ured državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji, Služba za opću upravu, ispostava Nova Gradiška, nadležno je tijelo za registraciju udruga na području Grada.

Prema izvorima Registra udruga u Gradu Nova Gradiška ukupno djeluje 174 udruge. Grad uočava izuzetnu važnost civilnog sektora te u okviru svojih proračunskih sredstava izdvaja određena sredstva za sufinanciranje rada udruga, odnosno programskih aktivnosti. Iz proračuna Grada Nova Gradiška prijašnjih godina financiralo se u prosjeku oko 70 udruga godišnje i to oko 30% udruga iz područja sporta, 23% udruga iz područja zdravstvene skrbi i skrbi obitelji i djece, 20% udruga iz područja kulture, 17% udruga domovinskog rata te oko 10% udruga iz područja tehničke kulture.

Tablica 2: Novogradiške udruge prema području djelovanja

Područje djelovanja	Broj registriranih udruga
Branitelji i stradalnici	1
Duhovnost	1
Ekološka	2
Etnička	1
Gospodarska	11
Hobistička	3
Humanitarna	9
Informacijska	1
Kultura i umjetnost	2
Kulturna	16
Nacionalna	1
Okupljanja i zaštita djece, mladeži i obitelji	4
Ostale djelatnosti	8
Socijalna	12
Šport	66
Tehnička	20
Udruge domovinskog rata	13
Zaštita prava	3
Zdravstvena	9
UKUPNO	174

Izvor: Grad Nova Gradiška (2016) Ured za gradsku samoupravu

2. INFRASTRUKTURNI SUSTAV GRADA

Infrastrukturalna opremljenost je vrlo važna pretpostavka za ujednačene razvojne mogućnosti i gospodarsku kompetitivnost nekog područja. Za održavanje infrastrukture na području Grada Nova Gradiška zaduženi su: „Slavča“ d.o.o. – za obavljanje usluge komunalne djelatnosti; „Poduzeće za ceste“ d.o.o. Slavonski Brod - brine o održavanju prometnica; Električarski obrt „Orioelektro“ Oriovac - održavanje i proširenje mreže javne rasvjete; „Plin-projekt“ d.o.o. Nova Gradiška - usluge izgradnje i održavanja mreže te distribucije plina.

2.1. Prometna infrastruktura

Grad Nova Gradiška ima izrazito povoljan prirodni i prometno-geografski položaj što uvelike može olakšati budući rast i razvoj. Smješten je na raskrižju važnih međunarodnih cestovnih pravaca (E70), željezničkog pravca te telekomunikacijskih sustava koji povezuju zemlje Zapadne Europe sa zemljama Jugoistočne Europe i Bliskog istoka i time čine osnovu za razvoj Grada kao prometnog, logističkog i distributivnog centra. Prostorom Brodsko-posavske županije i Nove Gradiške prolaze dva važna međunarodna prostorna koridora: Europski koridor V.c, koji je dio prometnog pravca između Europe i Azije te Europski koridor X koji se proteže područjem od granice s Republikom Slovenijom do granice s Republikom Srbijom.

2.1.1. Cestovna infrastruktura

Cestovnu infrastrukturu čine: ceste, cestovni objekti, ulice, parkirališta, nogostupi i druge javne prometne površine koje su na raspolaganju građanima. Urbanizacija stanovništva i radnih mjesta zahtjeva dogradnju i rekonstrukciju prometne infrastrukture na području Grada. Nova Gradiška prometno je dobro povezana sa središtem županije Slavonskim Brodom i glavnim gradom Zagrebom te se na udaljenosti od 25 km nalazi granični prijelaz s BiH (Stara Gradiška). Uz to, grad se nalazi na vrlo povoljnom prometnom pravcu između tri značajne prometnice:

- trasa autoceste E70 u dužini od 306,0 km koja se proteže od G.P. Bregana (granica Republike Slovenije) – Zagreb – Slavonski Brod – G.P. Bajakovo (granica Republike Srbije),
- trasa državne ceste D51 u dužini od 50,3 km koja se proteže od Gradišta D53 – Požega, čvorište se nalazi u Novoj Gradiški (A3) – povezuje sjever i jug Slavonije,
- s istočne strane u smjeru sjever – jug prolazi županijska cesta Ž 4157 (Nova Gradiška Ž 4158 – Sičice – Vrbje – Ž 4178), a sa zapadne strane županijska cesta Ž 4156 (Nova Gradiška Ž 4158) – Prvča – Visoka Greda – Savski Bok – Mačkovac (L 42019)).

U nadležnosti Županijske uprave za ceste u Novoj Gradiški je 16,4 km županijskih cesta te 1,47 km državnih cesta u nadležnosti Hrvatskih cesta.

Također, na pravcima cestovne prometne infrastrukture odvija se javni cestovni autobusni promet lokalnog, regionalnog, državnog i međudržavnog tipa. Linije su usmjerene prema lokalnim mjestima s povratnim relacijama koje omogućavaju stanovništvu udaljenih područja bolju povezanost s Gradom.

Tablica 3: Županijske ceste na području Nove Gradiške

Redni broj	Broj ceste	Itinerar	Duljina (km)	Vrsta kolinka
1.	Ž 4141	D 51 - Cernik - Nova Gradiška (Ž 4158)	6,32	asfalt
2.	Ž4156	Nova Gradiška - Prvča - Visoka Greda - Savski Bok - Mačkovac	16,47	asfalt
3.	Ž 4157	Nova Gradiška - Sičice - Vrbje	13,81	asfalt
4.	Ž4158	Okučani - Kosovac - Medari - Nova Gradiška - S.P.Selo - Vrbova - Batrina	38,8	asfalt

Izvor: ŽUC Brodsko-posavske županije (2015)

2.1.2. Željeznički promet

U Republici Hrvatskoj izgrađeno je 2.976,276 km željezničkih pruga, a od 1991. godine za upravljanje željezničkom infrastrukturom putnog i teretnog prijevoza zadužena je javna prometna holding tvrtka Hrvatske željeznice – HŽ. Područje Nove Gradiške nalazi se između međunarodnog elektrificiranog željezničkog koridora Zagreb - Lipovac te željezničke magistrale koridora X koji povezuje središnji i istočni dio Hrvatske te čini dio paneuropskog koridora na potezu Savski Marof – Zagreb – Tovarnik. Navedena linija je glavni i najprometniji hrvatski željeznički magistralni pravac.

Kroz željezničku postaju prolaze međunarodni željeznički pravci koji uključuju intermodalne prijevozne jedinice (ITU) kao što su kontejneri, izmjenjivi sanduci, teretna motorna vozila i druga namjenska sredstva razmjene. Pruga je elektrificirana pod naponom 25Kv/50Hz na cijeloj svojoj dužini. Maksimalna brzina iznosi 160 km/h i najvećim je dijelom izvedena kao dvokolosiječna pruga osposobljena za dvosmjerni promet. Željezničku infrastrukturu na području Grada potrebno je unaprijediti i uskladiti je u tehničko-tehnološkom smislu sa zahtjevima koji se postavljaju za konvencionalnu željezničku mrežu kako bi se povećao opseg tranzitnog željezničkog prijevoza.

2.1.3. Telekomunikacijski i poštanski promet

Od ukupnog broja kućanstava na području Grada Nove Gradiške koji iznosi 5.167, njih 43,86% ima pristup nepokretnom širokopojasnom internetu i to najvećim dijelom (20,17% kućanstava) internetu najniže raspoložive brzine od 2 do 4 Mbit/s.⁷ Područja u Novoj Gradiški za koja operateri imaju mogućnost pružanja širokopojasnog pristupa internetu s pristupnim brzinama od 2 do 30 MBit/s, od 30 do 100 MBit/s i brzinama većim od 100 MBit/s putem vlastite infrastrukture prikazana su na slici 3. Usluge pokretne telefonske veze na području Brodsko-posavske županije pružaju tri operatera: Hrvatski Telekom d.d., Vipnet d.o.o., TELE – 2 d.o.o.⁸

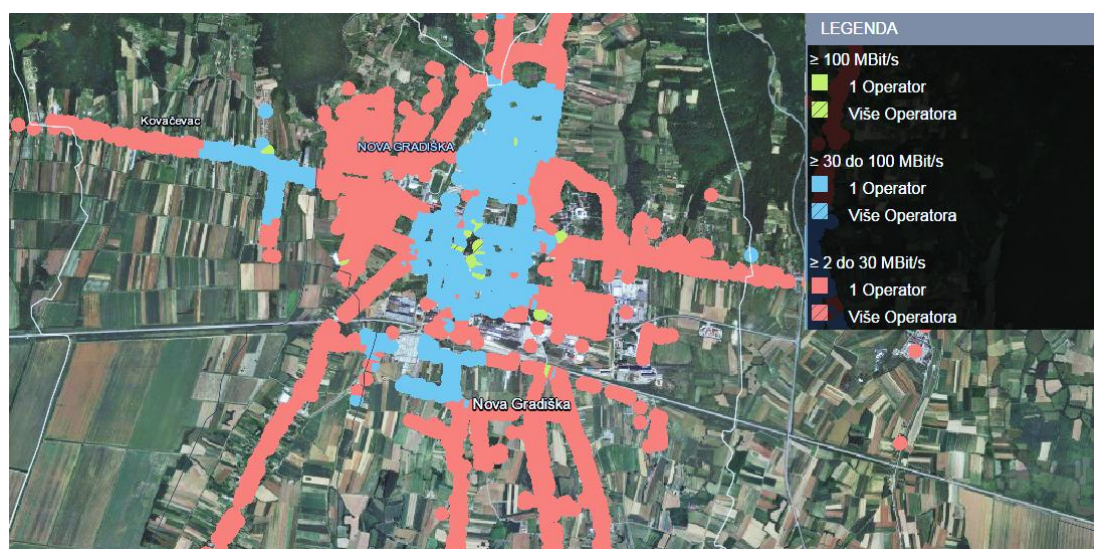
HP-Hrvatska pošta d.d. je davatelj poštanskih usluga koji među ostalim poslovima obavlja univerzalnu uslugu u Republici Hrvatskoj. Na području Grada Nove Gradiške posluje Poštanski ured 35400 Nova

⁷ HAKOM (2016) Prikaz korištenja brzina širokopojasnog pristupa; dostupno na: <http://bbzone.hakom.hr/hr-HR/StatistickiPrikaz#sthash.tpcHqGaj.dpbs>

⁸ IN konzalting d.o.o. za poslovne usluge (2013) Procjena ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije: Brodsko – posavska županija, Slavonski Brod

Gradiška koji je kompletno obnovljen i preuređen u skladu s novim standardima uređenja i opremanja poštanskih ureda krajem 2015. godine.

Slika 3: Prikaz dostupnosti širokopojasnog pristupa na području Nove Gradiške

Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (2016), dostupno na: <http://bbzone.hakom.hr/>

2.2. Opskrba energijom

Za opskrbu električnom energijom te održavanje elektroenergetskog sustava na području Grada Nove Gradiške zadužen je HEP – Operater distribucijskog sustava d.o.o. koji pokriva područje od 49,58 km² i Hrvatski operator prijenosnog sustava – HOPS d.o.o. Zagreb.

Opremljenost prostora vodovima i uređajima nepokretnih i pokretnih telekomunikacija u skladu je s planom opskrbe. Područjem Nove Gradiške prolazi nadzemni dalekovod od TS 110/35/10 kV (110 kV i 35 kV zračni i podzemni dalekovodi u vlasništvu HEP-a i 110 kV zračni i podzemni dalekovod u vlasništvu HOPS-a Zagreb) koji je povezan sa središtem Brodsko-posavske županije Slavonskim Brodom - TS 110/35 kV. Privatni investitori planiraju izgradnju elektrana na biomasu.⁹

U desetogodišnjem planu razvoja distribucijske mreže Elektre Slavonski Brod planirana je: izgradnja kablenskog dalekovoda od Nove Gradiške do Industrijskog parka Nova Gradiška, izgradnja kablenskog dalekovoda od postojećeg zračnog dalekovoda za Naplatne kućice do Precrpe stanice Ljupina, izgradnja kablenskog dalekovoda od postojećeg zračnog dalekovoda Nova Gradiška 1 – Donji Bogičevci do Odlagališta Šagulje Ivik, zamjena dva postojeća transformatora od 4 MVA s transformatorima od 8 MVA u TS35/10 kV Nova Gradiška 2 te postupni prijelaz s 10 kV na 20 kV naponsku razinu.

Plin se na područje Grada Nova Gradiška dobavlja kroz transportni sustav kojim upravlja operator sustava „Plinacro“ d.o.o. Dužina izgrađenog PE distributivnog plinovoda iznosi 110,3 km. Na području Grada izgrađeno je 2 900 priključaka za osobne potrebe, uglavnom kućanstava. Cijelo područje Grada u potpunosti je plinoficirano, a za održavanje je zadužena tvrtka Plin projekt d.o.o. Sadašnja dužina ST plinovoda iznosi 86,2 km, a NT plinovoda 24,1 km.

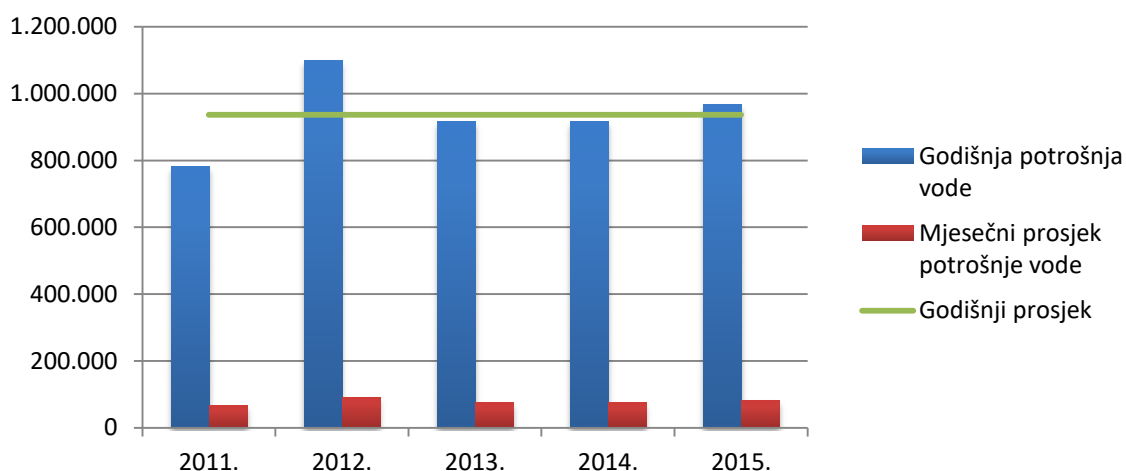
⁹HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb, Elektra Slavonski Brod – dopis od 2.2.2016.

2.3. Vodoopskrba i odvodnja

Distribuciju pitke vode na području Grada vrši tvrtka Slavča d.o.o. Ukupna dužina postojećeg sustava vodoopskrbe DP Slavča iznosi oko 110 km. Gubici u vodovodnoj mreži procjenjuju se na 28%, iako nema sustavnog praćenja gubitaka vode.¹⁰ Osnovni elementi vodoopskrbnog sustava jesu vodozahvati iz akumulacije Bačica i rječice Šumetlice, uređaj za pripremu pitke vode, vodospremnik čiste (tj. prerađene) vode „Nova Gradiška“ kapaciteta 3000 m³ i crpne stanice CS „Ljupina“, transportni cjevovod do naselja te sama vodoopskrbna mreža u naseljima. Opskrba vodom trenutno se realizira preko akumulacije „Bačica“, a u budućnosti i putem planiranog dijela regionalnog vodoopskrbnog sustava Davor-Nova Gradiška (s mogućom vezom Nova Gradiška – Novska). Dodatne potrebe za pitkom vodom distributivnog područja Slavča zadovoljavaju se kupnjom iz Novokom-a i preuzimanjem (kupnjom) vode od Regionalnog vodovoda Davor.

Grafikon 1: Potrošnja vode na području Grada Nova Gradiška za razdoblje 2011.-2015. godine (u m³)

*Napomena: U 2012. godini zbog suše u ukupnoj godišnjoj potrošnji vode uključene su i količine vode kupljene od RV Davor-Nova Gradiška d.o.o. (227.728 m³) i od Novokom d.o.o. (113.367 m³)

Izvor: Hrvatske vode (2016) Akumulacija Bačica, sanacija-očitovanje

Prema podacima na grafikonu 1, potrošnja vode na godišnjoj razini za 2015. godinu iznosila je 967.721 m³ što predstavlja povećanje od 5,33% u odnosu na prethodnu godinu. Rekordna godišnja potrošnja vode zabilježena je 2012. godine zbog suše u ljetnim mjesecima i iznosila je 1.098.499 m³. Prosječna vrijednost potrošnje vode na godišnjoj razini za razdoblje 2011.-2015. godine iznosila je 936.334 m³, a najveće pozitivno odstupanje od prosjeka zabilježeno je 2012. godine. Specifična potrošnja vode na području Grada Nova Gradiška iznosi 110 l/st/dan. U budućnosti se očekuje spori rast specifične potrošnje vode.

Kakvoća vode na izvorištu "Bačica" ne zadovoljava te je na tom vodozahvatu interpoliran uređaj za kondicioniranje. Voda akumulacije "Bačica" je zamućena i slabo prozirna, sadrži povišenu razinu nitrita i prekomjerno bakteriološko onečišćenje. Zbog navedenih problema s kakvoćom distribuirane vode zahvaćena voda se prije distribucije potrošačima obrađuje predkloriranjem, aeracijom, koagulacijom, flokulacijom, taloženjem, filtriranjem i kloriranjem. Uz određene mjere rekonstrukcije UKPV Bačica može opskrbljivati gotovo kompletno VP Nove Gradiške, kapacitetom od 75 l/s. Projekt rekonstrukcije obuhvatio bi rekonstrukciju uređaja za kondicioniranje vode akumulacije Bačica, izgradnju vodospreme (V=3.000 m³) te izgradnju magistralnog cjevovoda cca 3,78 km.

¹⁰ Geotehnički fakultet (2013) Elaborat - Zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš, Izmjene projekta sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje – Nova Gradiška, Sveučilište u Zagrebu, Varaždin

Postojeći sustav odvodnje na području Grada Nova Gradiška je tipični mješoviti sustav s kišnim preljevimima, a u tijeku je izgradnja razdjelnog sustava odvodnje. Predviđeno je da se otpadne vode ovog sustava pročišćavaju na uređaju s III. stupnjem pročišćavanja otpadnih voda (UPOV) na kraju naselja Prvča smještenog na jugozapadnom rubu Grada Nova Gradiška. Pročišćene otpadne vode bi se iz UPOV-a ispuštale u postojeći lateralni kanal, koji utječe u vodotok Šumetlica.

Kanalizacijska mreža je u velikom djelu izgrađena u naseljima Novoj Gradiški i Prvči (gdje su priključenosti oko 87%, odnosno 22%), a ostala naselja još nisu pokrivena sa sustavom odvodnje. Na navedenom području priključenost stanovništva na sustav odvodnje iznosi tek 55%. Dužina izgrađene kanalizacijske mreže za Grad Novu Gradišku procjenjuje se na oko 78,9 km. U svrhu rješavanja problematike zaštite recipijenata preljevnih voda, rasterećivanja, retenciranja i regulacije otjecanja prema nizvodnim dijelovima sustava planiraju se zahvati dogradnje kanalizacijskog sustava.

Interventne mjere za poboljšanje postojećeg stanja odvodnje uključuju sljedeće:

a) Dogradnja i proširenje sustava odvodnje otpadnih voda

- *Interventne mjere na postojećem sustavu odvodnje:* 7 retencijskih bazena i retencijski kolektor, 1 crpna stanica, spojni kolektor i preliv, izgradnja istočnog transportnog kolektora;
- *Proširenje sustava odvodnje na periferna naselja Giletinci, Adžamovci, Brđani, Bukovica, Drežnik, Zapolje i Gunjavci te dogradnja sustava u naseljima Rešetari i Prvča:* izgradnja 10 crpnih stanica, izgradnja oko 28,3 km kolektora i 4,0 km tlačnih cjevovoda.

b) Pročišćavanje otpadnih voda

- Izgradnja uređaja III. stupnja pročišćavanja kapaciteta cca. **22.100 ES.**

Za navedene radove u sklopu pripremnih radova izrađena je sva potrebna studijska i projektna dokumentacija te aplikacija za kandidiranje za EU fondove. Početak projekta planiran je za 2015. godinu. Realizacija je planirana kroz raspisivanje 6 natječaja i zaključivanje ugovora za radove i usluge navedene u sljedećoj tablici.

Tablica 4: Popis planiranih radova i usluga u svrhu pročišćavanja otpadnih voda

Predmet investicije	Ukupno (kn) bez PDV-a:
Ugovor I	78.946.119
Vodoopskrba i odvodnja	
Ugovor II	38.944.658
UPOV	
Ugovor III	3.465.000
Oprema za održavanje	
Ugovor IV	6.067.789
Nadzor	
Ugovor V	910.168
Javno informiranje	
Ugovor VI	1.820.337
Vođenje projekta	
UKUPNO	130.154.071

Izvor podataka: Dippold & Gerold Hidroprojekt 91 d.o.o. i HIDROINŽENIRING d.o.o. (2014) Studija izvedivosti - Izrada projektne dokumentacije za sustav prikupljanja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Nova Gradiška, Brezovica i Ljubljana-Podružnica Zagreb (radna verzija)

2.4. Gospodarenje otpadom

Za obavljanje djelatnosti sakupljanja, odvoza i zbrinjavanja otpada zadužena je tvrtka Odlagalište d.o.o. Tvrtka upravlja deponijem komunalnog otpada Šagulje – Ivik s kolnom vagom 50 tona, a u sklopu postojećeg odlagališta se nakon izvršenja određenih zahvata planira otvoriti reciklažno dvorište čija dokumentacija je u izradi i očekuje se da će kroz najviše dvije godine biti u potpunosti funkcionalno.

U Gradu postoji 30 zelenih otoka (30 setova po 3 kontejnera - papir, plastika, staklo) zapremine od 2,5 m³ koji čine većinu odvojeno prikupljenog otpada te 6 kontejnera za tekstil. Na području Grada zelene otoke prazni i sakupljeni otpad zbrinjava tvrtka Unija papir d.o.o. te se vodi evidencija o broju pražnjenja kontejnera na zelenim otocima i on iznosi 491 (podaci se odnose na 2014. godinu), od čega je 200 pražnjenja kontejnera za papir i 200 za plastiku, dok su kontejneri za staklo ispražnjeni 91 puta.

U tablici se može vidjeti usporedba sakupljenog miješanog komunalnog otpada i sortiranog otpada na području Grada Nove Gradiške i općina u 2014. i 2015. godini gdje je vidljivo znatno smanjenje u količinama miješanog otpada i povećanje količina sortiranog otpada (ponajviše zbog zasebnog sakupljanja papira po kućanstvu).

Tablica 5: Usporedba sakupljanja miješanog i sortiranog otpada

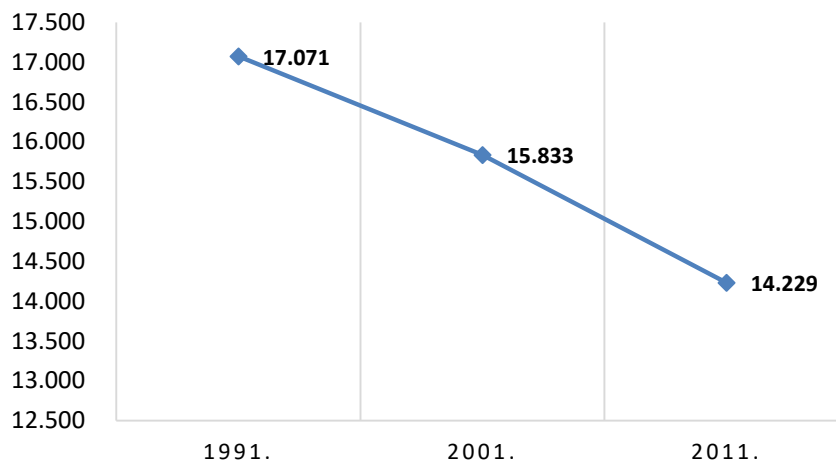
	2014.	2015.
Miješani komunalni otpad/ tona	5.424	3.926,16
Sortirani otpad (plastika, papir, staklo)/ tona	71,74	172,91

Izvor: Odlagalište d.o.o. Nova Gradiška, dopis od 19.2.2016.

3. STANOVNIŠTVO

U Novoj Gradiški prema Popisu stanovništva iz 2011. godine živi 14.229 stanovnika i centar je područja s oko 60.000 stanovnika, dok je 1991. godine živjelo 17.071 stanovnika, što predstavlja **smanjenje broja stanovnika u promatranom periodu za 2.842 ili za 16,65%**.

Grafikon 2: Kretanje broja stanovnika Grada Nova Gradiška od 1991. do 2011. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku (1991, 2001 i 2011) Popis stanovništva

3.1. Gustoća naseljenosti

Područje Brodsko-posavske županije obuhvaća površinu od 2.027 km² s prosječnom gustoćom naseljenosti od 78,12 stanovnika/km². Gustoća naseljenosti u Slavonskom Brodu je višestruko veća nego u ostatku županije i iznosi 1.088,95 stanovnika/km². Nova Gradiška nalazi se na drugom mjestu s 287,05 stanovnika/km².

Slika 4: Gustoća naseljenosti stanovništva Brodsko-posavske županije

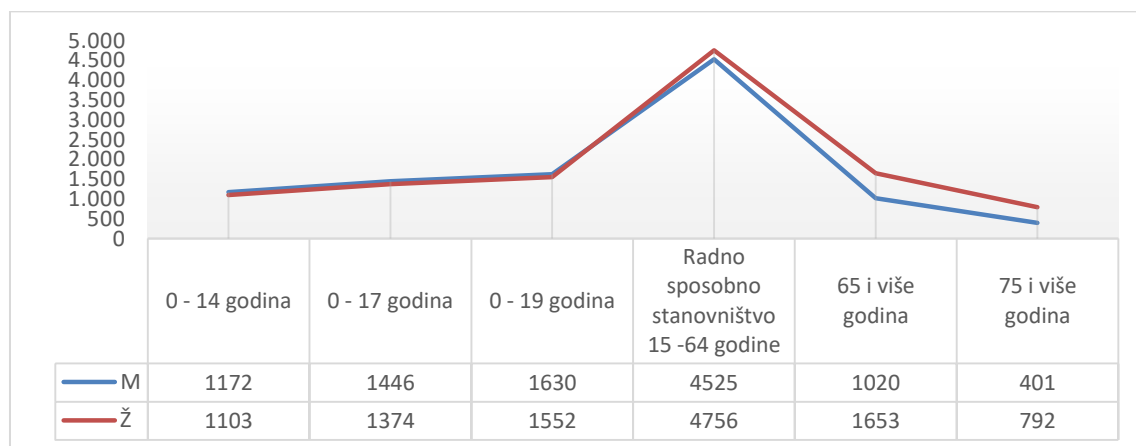

Izvor: Brodsko-posavska županija (2015)

3.2. Spolna struktura stanovništva

Analiza spolno-dobne strukture stanovništva Brodsko-posavske županije ukazuje na veći broj žena nego muškaraca. Spolna struktura stanovništva na razini Županije je sljedeća: Županija broji 81.460 žena (51,4%) i 77.115 (48,6%) muškaraca. Ukupno 14.229 stanovnika Nove Gradiške čini 9% populacije Županije. Od toga su 53% populacije (7.512 stanovnika) žene, a 47% (6.717) muškarci.

Grafikon 3: Dobna i spolna struktura stanovništva Grada Nova Gradiška, Popis 2011.

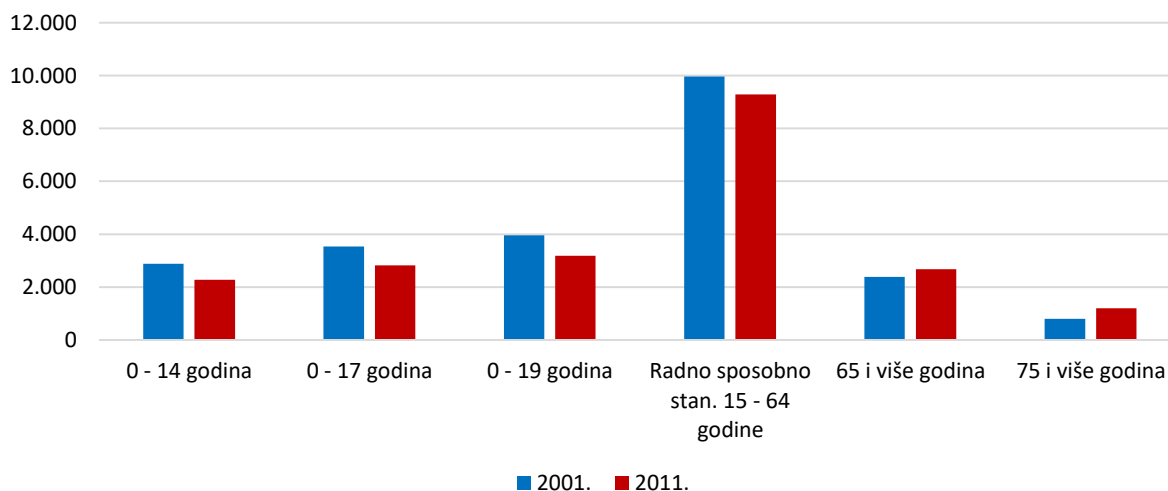

Izvor: Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, (2015)

3.3. Dobna struktura stanovništva

Dobna struktura stanovništva Brodsko-posavske županije je relativno uravnotežena. Oko 23,92% stanovništva mlađe je od 20 godina, dok je oko 23,09% stanovništva starije od 60 godina (žene dominiraju u toj starosnoj skupini). Preostalih 52,99% stanovništva nalazi se u dobnoj skupini između 20 i 59 godina i ravnomjerno je raspoređeno prema spolnoj strukturi.

Grafikon 4: Dobna struktura stanovništva Grada Nova Gradiška – usporedba 2001. i 2011. godine

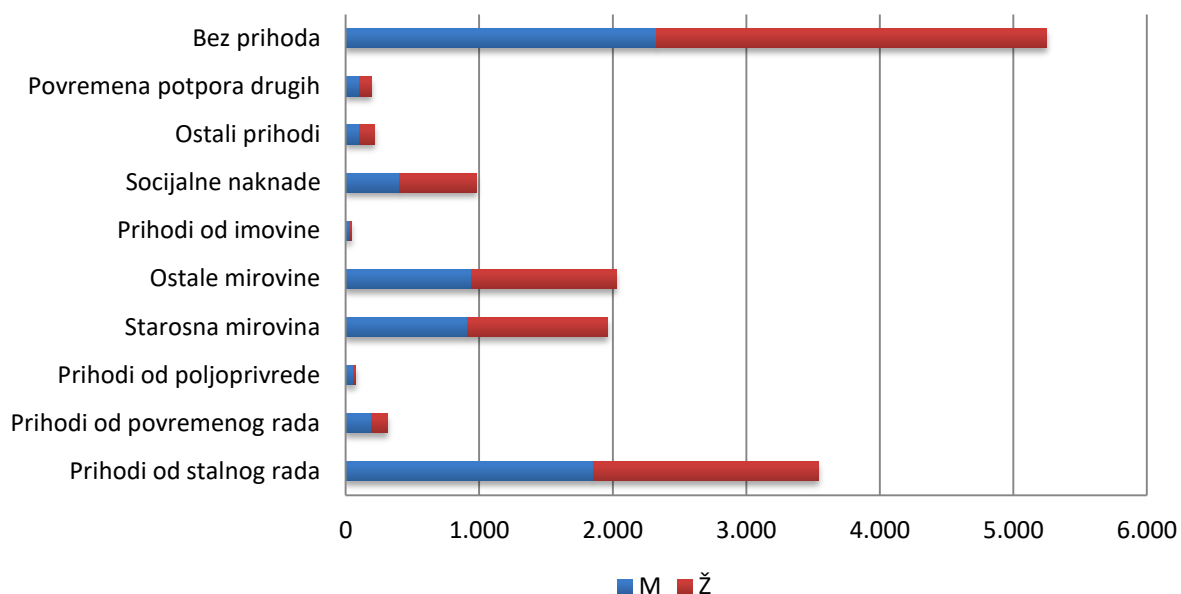
Izvor: Državni zavod za statistiku (2001, 2011) Popis stanovništva; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2014)

U Novoj Gradiški najveći udio čini radno sposobno stanovništvo između 15 i 64 godine, i to 65,2%, međutim, jasno je vidljiv trend povećanja udjela stanovništva starijeg od 65 godina. U odnosu na prethodni Popis stanovništva 2001., udio stanovnika starijih od 65 godina prema Popisu iz 2011. povećao se s 15,08% na 18,79%, dok se udio stanovnika starijih od 75 godina povećao s 5,02% na 8,38%. Indeks starenja za Novu Gradišku iznosi 110,1, a koeficijent starosti 24,6. Prosječna starost stanovništva iznosi 41,8 godina. Trend starenja stanovništva sve je više prisutan na ovom području, što negativno utječe na cjelokupni društveno-gospodarski razvoj Grada.

3.4. Struktura stanovništva prema izvorima sredstava za život

Prema glavnim izvorima sredstava za život, u Novoj Gradiški prihode od stalnog rada ima 24,8% stanovništva, dok je čak 36,9% stanovništva bez prihoda. Velik udio stanovništva, čak 28,06%, ostvaruje prihod kroz mirovinu (starosnu ili ostalu), a 6,9% stanovništva kroz socijalnu naknadu, što je poražavajuća premisa za snažniji budući gospodarski razvoj Grada.

Grafikon 5: Struktura stanovništva Grada Nova Gradiška prema izvorima sredstava za život

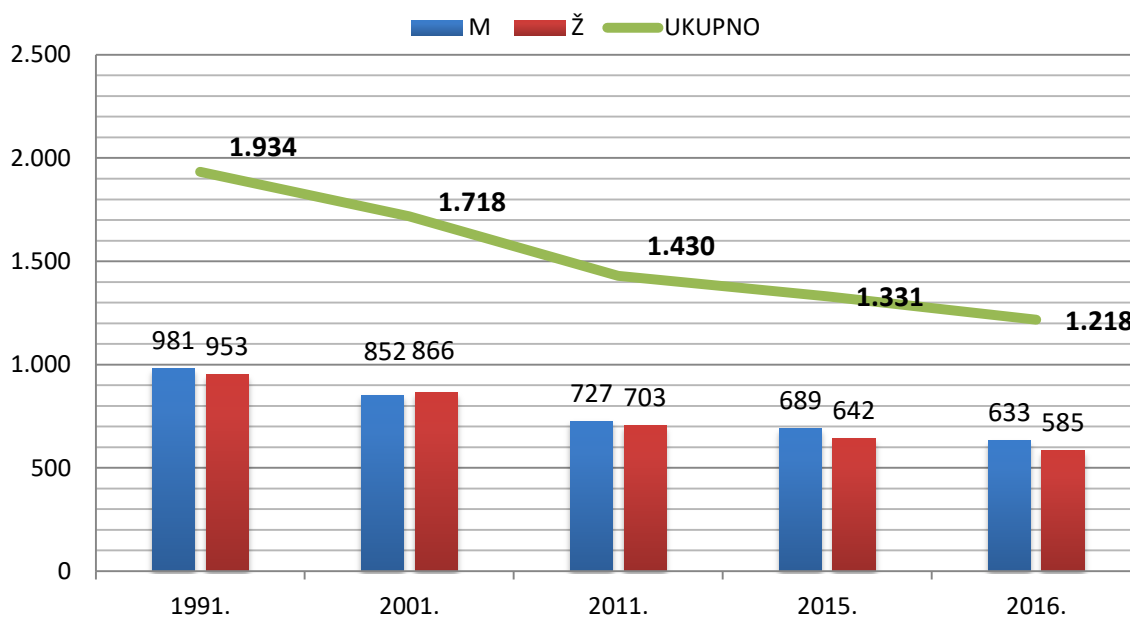
Izvor: Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2014)

3.5. Obrazovanje

3.5.1. Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje

Na novogradiškom području u pedagoškoj godini 2013./2014. djeluje 1 vrtić s 8 podružnica gdje 271 dijete pohađa program predškolskog odgoja, dok na osnovnoškolskoj razini djeluju dvije osnovne škole, Osnovna škola Ljudevita Gaja i Osnovna škola Mato Lovrak. Spomenute škole ukupno imaju 57 razrednih odjela, ukupno broje 1.218 učenika (585 učenica) te zapošljavaju 90 učitelja, pri čemu je njih 85 zaposleno na puno radno vrijeme.

Grafikon 6: Kretanje broja učenika u osnovnim školama u Novoj Gradiški od 1991. do 2016. godine

Izvor: Osnovne škole „Ljudevit Gaj“ i „Mato Lovrak“; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2015)

Broj učenika u novogradiškim osnovnim školama u stalnom je padu. U odnosu na 1991. godinu broj učenika smanjio se za čak 37,03%.

3.5.2. Srednje školstvo

Nova Gradiška na kraju školske godine 2015./2016. broji ukupno 5 srednjih škola.¹¹ To su: Gimnazija Nova Gradiška (16 razrednih odjela s 431 učenika), Elektrotehnička i ekonomska škola Nova Gradiška (16 razrednih odjela s 367 učenika), Industrijsko obrtnička škola Nova Gradiška (20 razredna odjela s 501 učenikom), Specijalna srednja škola za mladež s teškoćama u razvoju (3 razredna odjela s 31 učenikom) i Srednja škola za odrasle (28 razredna odjela s 333 učenika). Spomenute škole na području Grada Nova Gradiška broje 83 razredni odjel s ukupno 1.663 učenikom (709 učenica ili 42,63%).

Tablica 6: Kretanje broja učenika u srednjim školama u Novoj Gradiški od 2001. do 2015. godine

Godina	Gimnazija Nova Gradiška		Elektrotehnička i ekonomska škola Nova Gradiška		Industrijsko-obrtnička škola Nova Gradiška		Ukupno M	Ukupno Ž	UKUPNO učenika srednjih škola
	M	Ž	M	Ž	M	Ž			
2001.	156	296	252	53	312	227	720	576	1.296
2011.	164	288	226	179	362	216	752	683	1.435
2015.	150	281	238	132	325	203	713	616	1.329

Izvor: Gimnazija Nova Gradiška, Elektrotehnička i ekonomska škola Nova Gradiška, Industrijsko-obrtnička škola Nova Gradiška; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2015)

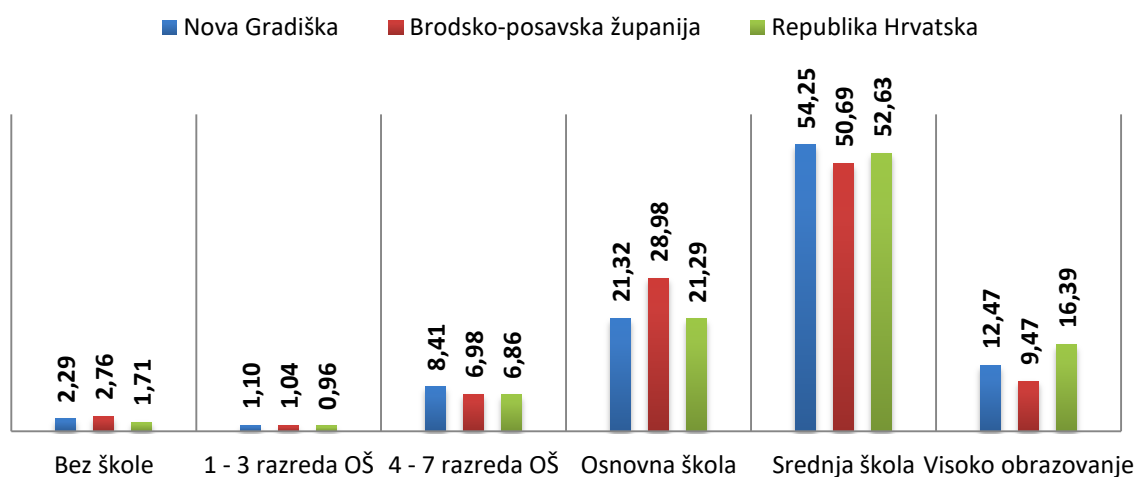
¹¹ Državni zavod za statistiku (2014) Statistička izvješća 1521, str. 46.

3.5.3. Visoko školstvo

Nova Gradiška je u 2015. godini dobila svoju prvu visokoškolsku ustanovu. Prema Odluci Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Medicinski fakultet je od akademske godine 2015./2016. počeo s izvođenjem Studija Sestrinstva u Novoj Gradiški (dislocirani sveučilišni preddiplomski studij Sestrinstvo) te ima 63 upisana studenta. Studij traje 6 semestara, odnosno tri akademske godine (180 ECTS). Stručni naziv koji se stječe završetkom studija glasi - sveučilišni prvostupnik/prvostupnica sestrinstva.

Tri su visokoškolske ustanove koje omogućuju nastavak obrazovanja značajnog dijela novogradiških srednjoškolacasmještene u županijskom središtu. To su: *Strojarski fakultet* u Slavonskom Brodu, *Veleučilište* u Slavonskom Brodu - s tri stručna studija (stručni studij Bilinogojstvo, smjerovi Hortikultura i Ratarstvo, stručni studij Menadžment, stručni studij Proizvodno strojarstvo) te programima cjeloživotnog obrazovanja (4 programa) i *Učiteljski fakultet* u Osijeku - dislocirani studij u Slavonskom Brodu.

Grafikon 7: Usporedba strukture stanovništva starijeg od 15 godina prema stupnju obrazovanja – Grad Nova Gradiška - Brodsko-posavska županija - Republika Hrvatska (u %)

Izvor: Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva; obrada podataka: IPNG d.o.o. za razvoj i ulaganje, (2015)

Iz usporedbe strukture stanovništva starijeg od 15 godina prema stupnju obrazovanja u Novoj Gradiški i Brodsko-posavskoj županiji s prosjekom Republike Hrvatske uočljiva su dva značajnija odstupanja. Brodsko-posavska županija prosječno ima veći broj stanovnika bez škole i sa završenom osnovnom školom i prosječno manji broj stanovnika sa završenom srednjom školom i visokim obrazovanjem. Struktura stanovništva starijeg od 15 godina prema stupnju obrazovanja u Novoj Gradiški vrlo je slična prosječnoj strukturi stanovništva Republike Hrvatske, izuzev područja visokog obrazovanja gdje je manja za približno 4 postotna poena.

Prema podacima u tablici 7 može se zaključiti kako je najveći broj stanovnika Nove Gradiške bez završene škole u dobnoj skupini iznad 75 godina (1.193), sa završenom osnovnom školom u dobnoj skupini od 15-19 godina (677), sa završenom srednjom školom u skupini od 45-49 godina (681), dok je najveći broj stanovnika s postignutom razinom visokog obrazovanja u skupini od 25-29 godina (178). Prema ukupnim podacima, najviše stanovnika Nove Gradiške ima završenu srednju školu (54,2%) i to u podjednakom odnosu žena i muškaraca, a zatim osnovnu školu (21,3%) gdje je broj žena s ovim stupnjem obrazovanja za 577 veći od broja muškaraca. Najmanje stanovnika je visoko obrazovano (12,5%), a najzastupljeniji je sveučilišni studij, dok je samo 8 doktora znanosti na području Grada. Bez škole je 2,3% stanovnika i od toga su čak 85% žene.

Tablica 7: Stanovništvo Nove Gradiške staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu, Popis 2011.

Starost	Spol	Ukupno	Bez škole	1 – 3 razreda OŠ	4 – 7 razreda OŠ	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
								Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	
UKUPNO	sv.	11.954	274	132	1.005	2.549	6.485	1.491	598	885	8	18
	m	5.545	44	24	334	986	3.411	738	281	451	6	8
	ž	6.409	230	108	671	1.563	3.074	753	317	434	2	10
%			2,3%	1,1%	8,4%	21,3%	54,2%	12,5%	4,9%	7,2%	0,2%	0,2%
15 - 19	sv.	907	2	1	48	677	178	1	1	-	-	-
	m	458	-	1	30	327	100	-	-	-	-	-
	ž	449	2	-	18	350	78	1	1	-	-	-
20 - 24	sv.	849	3	-	11	72	712	51	21	30	-	-
	m	414	-	-	8	44	343	19	9	10	-	-
	ž	435	3	-	3	28	369	32	12	20	-	-
25 - 29	sv.	861	5	6	18	62	591	178	48	130	-	1
	m	441	2	2	12	33	325	67	15	52	-	-
	ž	420	3	4	6	29	266	111	33	78	-	1
30 - 34	sv.	872	1	2	11	91	597	170	58	112	-	-
	m	427	-	1	7	41	306	72	27	45	-	-
	ž	445	1	1	4	50	291	98	31	67	-	-
35 - 39	sv.	917	8	-	10	126	628	145	49	95	1	-
	m	458	2	-	6	58	321	71	26	44	1	-
	ž	459	6	-	4	68	307	74	23	51	-	-
40 - 44	sv.	869	8	-	10	188	566	97	38	57	2	-
	m	432	5	-	3	75	305	44	19	24	1	-
	ž	437	3	-	7	113	261	53	19	33	1	-
45 - 49	sv.	1.034	6	3	23	168	681	153	43	109	1	-
	m	494	1	1	13	64	336	79	18	60	1	-
	ž	540	5	2	10	104	345	74	25	49	-	-
50 - 54	sv.	1.087	9	6	64	208	658	142	52	89	1	-
	m	512	4	2	26	79	326	75	23	51	1	-
	ž	575	5	4	38	129	332	67	29	38	-	-
55 - 59	sv.	1.054	6	5	75	248	592	128	52	75	1	-
	m	519	3	2	32	88	324	70	25	45	-	-
	ž	535	3	3	43	160	268	58	27	30	1	-
60 - 64	sv.	831	17	3	78	179	424	130	64	65	1	-
	m	370	6	1	26	49	228	60	25	34	1	-
	ž	461	11	2	52	130	196	70	39	31	-	-
65 - 69	sv.	751	33	11	98	147	332	128	70	56	-	4
	m	329	4	2	30	37	183	70	35	35	-	3
	ž	422	29	9	68	110	149	56	35	21	-	1
70 - 74	sv.	729	48	16	196	138	255	71	39	32	-	5
	m	290	4	2	56	39	147	40	17	23	-	2
	ž	439	44	14	140	99	108	31	22	9	-	3
75 i više	sv.	1.193	128	79	363	245	271	99	63	35	1	8
	m	401	13	10	85	52	167	71	42	28	1	3
	ž	792	115	69	278	193	104	28	21	7	-	5

- 1) Obuhvaćene su sve srednje škole – industrijske i obrtničke strukovne škole, škole za zanimanje, škole za KV i VKV radnike, tehničke i srodne strukovne škole i gimnazije.
- 2) Obuhvaćene su sve više škole I. (VI.) stupnjevi fakulteta te stručni studiji po Bologni.
- 3) Obuhvaćeni su svi fakulteti, umjetničke akademije, svi sveučilišni studiji po Bologni te magistarski znanstveni, stručni i umjetnički studij.

Izvor: Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, (2015)

3.5.4. Stipendiranje učenika i studenata

Grad Nova Gradiška već niz godina iz gradskog proračuna izdvaja sredstva za stipendiranje učenika i studenata. Kriteriji za dodjelu stipendija su: opći uspjeh prethodnog školovanja, razred srednje škole/godina studija, materijalni status, natjecanja, nagrade i priznanja postignuta tijekom školovanja, sudjelovanje u Domovinskom ratu roditelja/staratelja te deficitarnost zanimanja.

Tablica 8: Broj i vrsta stipendija koje je dodijelio Grad Nova Gradiška učenicima i studentima

Školska/ akademska godina	Učenici - strukovna područja			UKUPNO UČENIČKIH STIPENDIJA	Studenti - strukovna područja			UKUPNO STUDENTSKIH STIPENDIJA
	Tehnička	Prirodna	Društvena		Tehnička	Prirodna	Društvena	
2007./2008.	-	2	3	5	8	20	8	36
2008./2009.	3	2	2	7	10	16	7	33
2009./2010.	3	2	2	7	10	16	7	33
2010./2011.	-	3	3	6	10	18	5	33
2011./2012.	-	3	3	6	12	19	5	36
2012./2013.	5	2	1	8	14	20	3	37
2013./2014.	3	2	3	8	11	20	4	35
2014./2015.	1	7	2	10	6	24	6	36

*Učenička stipendija: 400,00 kn; studentska stipendija: 600,00 kn

Izvor: Grad Nova Gradiška (2015)

3.6. Prirodno kretanje stanovništva

Brodsko-posavska županija posljednjih godina bilježi negativan prirodni prirast, a razlika između broja umrlih i rođenih sve je veća. Oba grada u Županiji bilježe negativan prirodni prirast, kao i većina općina. Od 26 općina samo dvije su u 2015. godini imale pozitivan prirodni prirast (Bukovlje i Velika Kopaonica), dok još jedna bilježi jednak broj rođenih i umrlih osoba (Gornja Vrba).

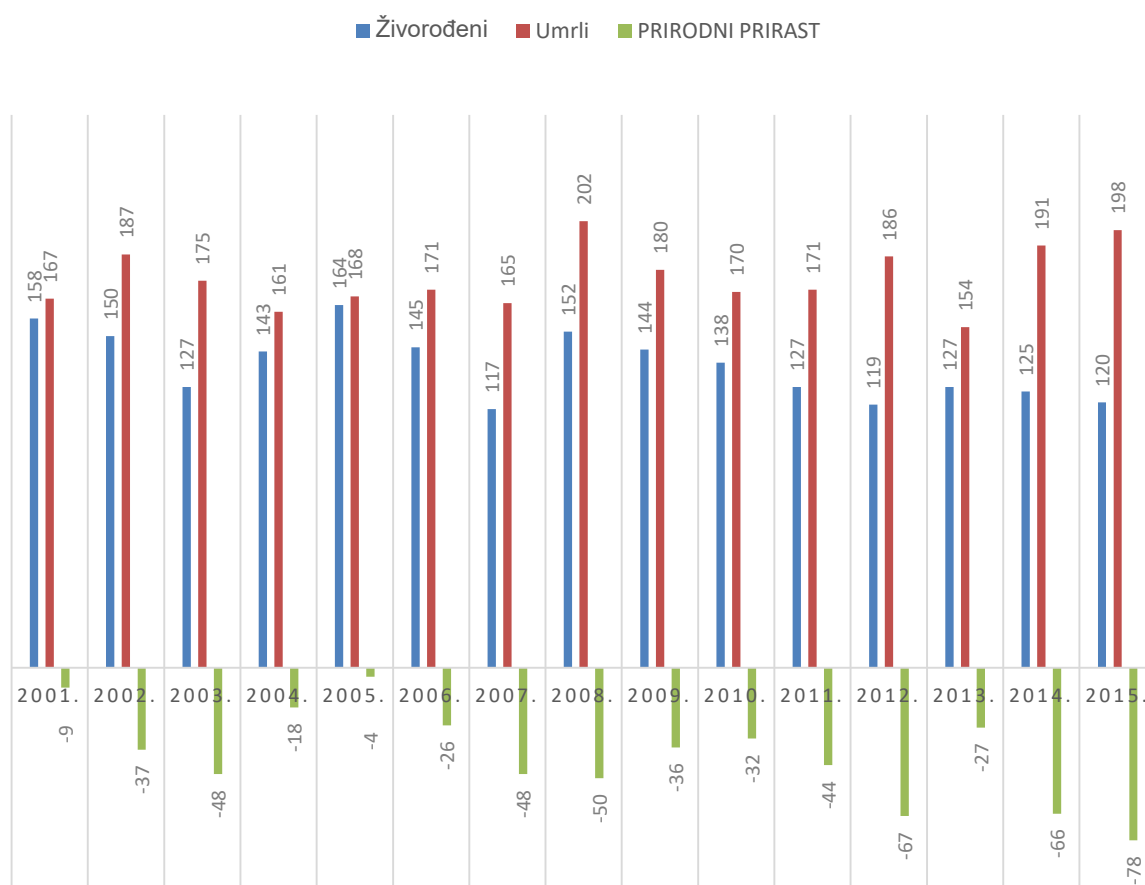
Tablica 9: Prirodno kretanje stanovništva u Brodsko-posavskoj županiji u 2015. godini

Grad	Živorodeni	Mrtvorodeni	Umrli	Umrla dojenčad	Prirodni prirast	Brakovi		Vitalni indeks
						Sklopljeni	Razvedeni	
Nova Gradiška	120	1	198	1	-78	71	26	60,6
Slavonski Brod	482	1	729	4	-247	290	87	66,1
Brodsko- posavska županija	1.314	5	2.125	6	-811	836	186	61,8

Izvor: Državni zavod za statistiku (2016)

Nova Gradiška posljednjih godina kontinuirano bilježi negativan prirodni prirast, međutim, različitog intenziteta. Najveća razlika između broja umrlih i živorođenih bila je upravo u 2015. godini kada je broj umrlih na godišnjoj razini bio za 78 veći od broja živorođenih osoba, dok je najmanja razlika zabilježena 2005. godine kada je broj umrlih bio za 4 veći od broja živorođenih.

Grafikon 8: Prirodno kretanje stanovništva Grada Nova Gradiška od 2001. do 2015. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2015)

3.7. Migracije

Brodsko-posavska županija i Grad Nova Gradiška suočeni su s izrazitim padom broja stanovnika. Od ukupno 21 županije u Hrvatskoj, samo 2 županije imaju porast broja stanovnika (Grad Zagreb i Istarska županija) dok sve ostale županije bilježe pad broja stanovnika. Vanjske migracije - iseljavanje stanovništva u inozemstvo je u stalnom porastu (2011. iz BPŽ je iselilo 325 osobe, dok je 2015. iselilo čak 1.517 osoba). Negativan saldo migracije među županijama u RH ima 13 županija, s time da je najveći u Vukovarsko-srijemskoj županiji (-1.179 osoba) i Brodsko-posavskoj županiji (-983 osoba).

U Brodsko-posavskoj županiji od ukupno 2 grada i 26 općina, samo jedna općina bilježi porast broja stanovnika - Općina Dragalić (indeks 106,16). Sve ostale općine i gradovi bilježe pad broja stanovnika. Najveći pad broja stanovnika imaju: Grad Nova Gradiška (indeks 89,87), Grad Slavonski Brod (indeks 91,53) i Općina Staro Petrovo Selo (indeks 81,64).

Navedeno smanjenje broja stanovnika Brodsko-posavske županije rezultat je negativnog prirodnog priraštaja i migracijskog salda, na što izuzetno negativan utjecaj imaju nepovoljna gospodarska situacija, nemogućnost pronalaženja posla, niski prihodi stanovništva, kao i nezadovoljavajuća fizička, ekonomska i socijalna infrastruktura.

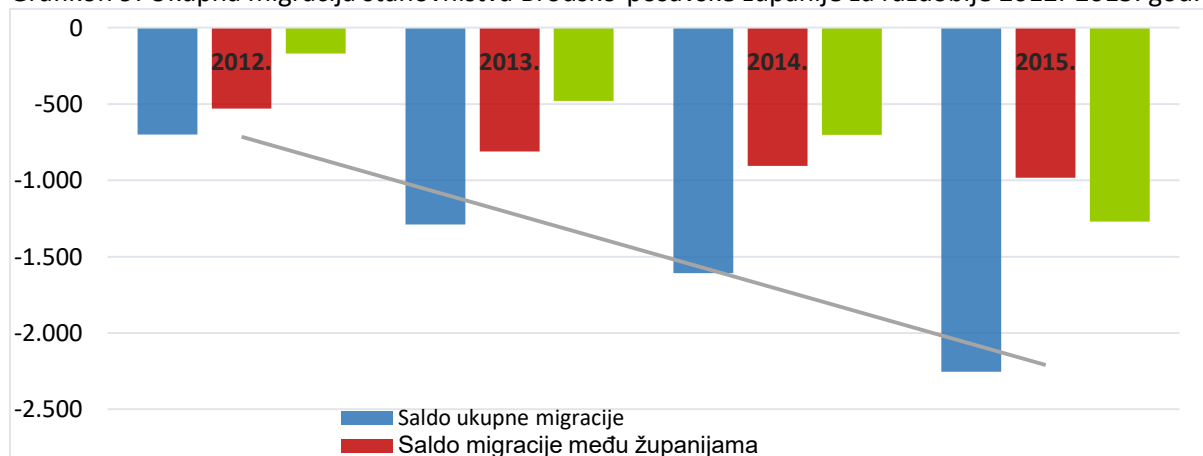
Tablica 10: Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu, Popis 2011.

	Spol	Ukupan broj stano-vnika	Od rođenja stanuju u istom naselju	Doseljeni u naselje stanovanja												
				S područja RH					Iz inozemstva							
				Svega	Iz drugog naselja istog grada ili općine	Iz drugog grada ili općine iste županije	Iz druge županije	Nepoznato mjesto u RH	Svega	BIH	Njemačka	Srbija	Slovenija	Kosovo	Ostale zemlje	Nepoznato
Brodsko-posavska županija	s	158.575	79.279	48.276	7.547	26.891	13.806	32	30.982	20.575	5.940	1.169	414	117	2.767	38
	v	77.115	45.073	17.366	2.517	9.479	5.357	13	14.663	9.304	3.152	496	233	62	1.416	13
	ž	81.460	34.206	30.910	5.030	17.412	8.449	19	16.319	11.271	2.788	673	181	55	1.351	25
Nova Gradiška	s	14.229	6.327	5.836	498	3.682	1.651	5	2.059	1.191	458	119	41	9	241	7
	v	6.717	3.530	2.234	192	1.376	665	1	950	522	233	51	21	2	121	3
	ž	7.512	2.797	3.602	306	2.306	986	4	1.109	669	225	68	20	7	120	4
Slavonski Brod	s	59.141	28.297	13.861	1.222	6.982	5.645	12	16.958	12.220	2.731	437	140	79	1.351	25
	v	28.209	14.782	5.502	533	2.665	2.297	7	7.918	5.504	1.451	170	66	46	681	7
	ž	30.932	13.515	8.359	689	4.317	3.348	5	9.040	6.716	1.280	267	74	33	670	18

Izvor: Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva

U Brodsko-posavskoj županiji svake godine sve se više stanovnika odseljava te je tako od 2012. godine do 2015. ukupan negativni migracijski saldo porastao s -699 na čak -2.254. Do tako velikog porasta broja odseljenih stanovnika došlo je zbog povećanja broja odseljenih u inozemstvo sa 169 u 2012. godini na 1.271 stanovnika u 2015. Došlo je i do povećanja migracija među županijama, ali unutarnje migracije nisu imale toliko velik utjecaj na ukupni migracijski saldo kao vanjske. Sve veće iseljavanje stanovništva u inozemstvo potaknuto je lošim gospodarskim prilikama te niskim standardom života na području županije.

Grafikon 9: Ukupna migracija stanovništva Brodsko-posavske županije za razdoblje 2012.-2015. god.

Izvor: Državni zavod za statistiku (2013., 2014., 2015., 2016.) Migracija stanovništva Republike Hrvatske

4. GOSPODARSKI PROFIL GRADA

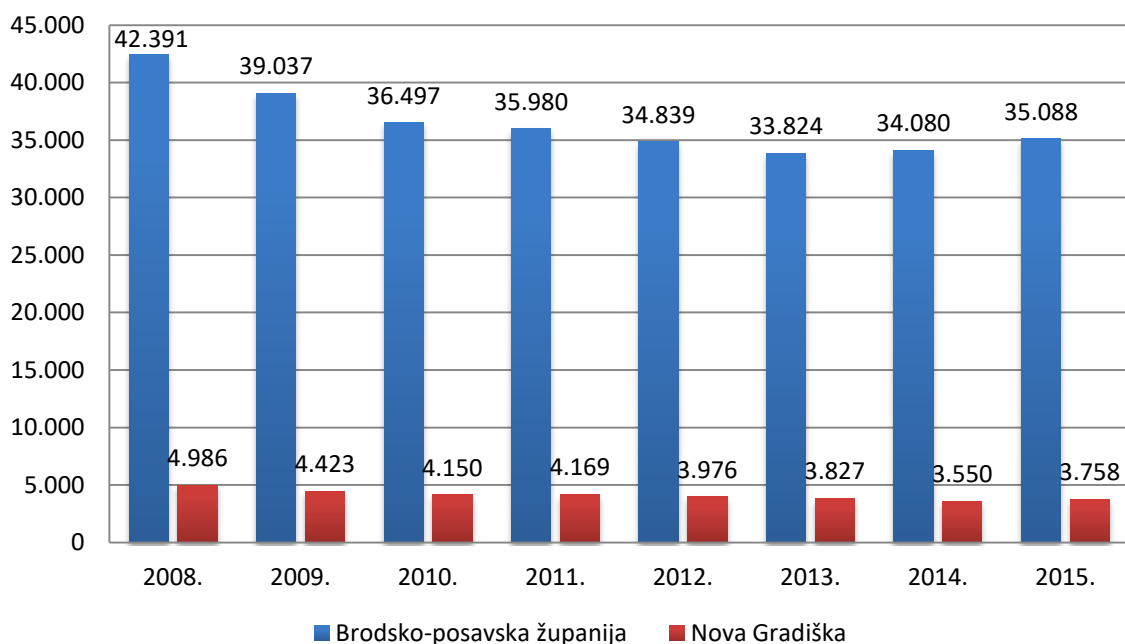
4.1. Zaposlenost

Brodsko-posavska županija broji 103.668 radno sposobnih stanovnika, od čega je 48% aktivno stanovništvo te 52% neaktivno stanovništvo. Nova Gradiška broji ukupno 9.281 radno sposobnih stanovnika (između 15 i 64 godine), odnosno 65,2%.

Prosječan godišnji broj zaposlenih osoba na razini Brodsko–posavske županije i Nove Gradiške u razdoblju od 2008. godine do 2013. godine bilježi kontinuiran pad. Pozitivan trend kretanja broja zaposlenih zabilježen je 2014. i 2015. godine na razini Brodsko–posavske županije. Na razini Nove Gradiške bilježi se pozitivna promjena, odnosno povećanje broja zaposlenih osoba 2015. godine u odnosu na prethodnu godinu.

U Brodsko–posavskoj županiji ukupan broj zaposlenih 2008. godine iznosio je 42.391, dok je 2015. godine iznosio 35.088 što pokazuje smanjenje broja zaposlenih za 17,3%. U Novoj Gradiški je 2008. godine bilo zaposleno 4.986 osoba, dok je 2015. godine taj broj za 24,63% manji te iznosi 3.758 osoba. Smanjenje broja zaposlenih za promatrano razdoblje na području cijele Županije posljedica je negativnih ekonomskih trendova vezanih za recesiju, iseljavanje, neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada i slično. Navedeni podaci prikazani su na sljedećem grafikonu.

Grafikon 10: Prosječan godišnji broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji i Novoj Gradiški od 2008. do 2015. godine

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (Sektor za ekonomske poslove); obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2016)

Prema podacima temeljenim na izvješću o broju aktivnih osiguranika obveznog mirovinskog osiguranja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) na dan 31.12.2016. godine na području Brodsko-posavske županije najveći je broj zaposlenih kod pravnih osoba - 29.190. Na razini Nove Gradiške, ukupan broj zaposlenih osoba je 3.902, dok se najveći udio broja zaposlenih također odnosi na radnike kod pravnih osoba i iznosi 79,52% (3.103).

Tablica 11: Osiguranici mirovinskog osiguranja u Brodsko-posavskoj županiji i Novoj Gradiški na dan 31.12.2016.

		Radnici kod pravnih osoba	Obrtnici	Poljoprivrednici	Samostalne profesionalne djelatnosti	Radnici kod fizičkih osoba	Osiguranici – produženo osiguranje	UKUPNO
Brodsko-posavska županija	ukupno	29.190	1.549	789	348	3.926	128	35.930
	m	16.725	1.099	547	115	1.989	67	20.542
	ž	12.465	450	242	233	1.937	61	15.388
Nova Gradiška	ukupno	3.103	202	39	48	492	18	3.902
	m	1.629	134	22	23	226	9	2.043
	ž	1.474	68	17	25	266	9	1.859

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (Sektor za ekonomske poslove); obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje (2016)

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti na području Grada najviše je zaposlenih u prerađivačkoj industriji (662) te u trgovini na veliko i na malo i popravku motornih vozila i motocikala (637). Navedene djelatnosti zapošljavaju 34,57% od ukupnog broja radnika u Novoj Gradiški. Ostale djelatnosti značajne prema broju zaposlenih su: poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo; obrazovanje; građevinarstvo te javna uprava i obrana.

Tablica 12: Osiguranici mirovinskog osiguranja s područja Nove Gradiške prema djelatnosti i spolu, stanje na dan 31.12.2015.

Šifre djelatnosti prema NKD 2007 i nazivu		Muškarci	Žene	UKUPNO
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	241	97	338
B	Rudarstvo i vađenje	1	0	1
C	Prerađivačka industrija	433	229	662
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	62	13	75
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	62	15	77
F	Građevinarstvo	214	26	240
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	257	380	637
H	Prijevoz i skladištenje	154	15	169
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	105	112	217
J	Informacije i komunikacije	16	9	25
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	29	77	106
L	Poslovanje nekretninama	12	1	13
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	90	76	166
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	45	33	78
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	80	132	212
P	Obrazovanje	79	295	374
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	46	181	227
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	14	32	46
S	Ostale uslužne djelatnosti	31	64	95
UKUPNO		1.971	1.787	3.758

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (Sektor za ekonomske poslove); obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, 2016.

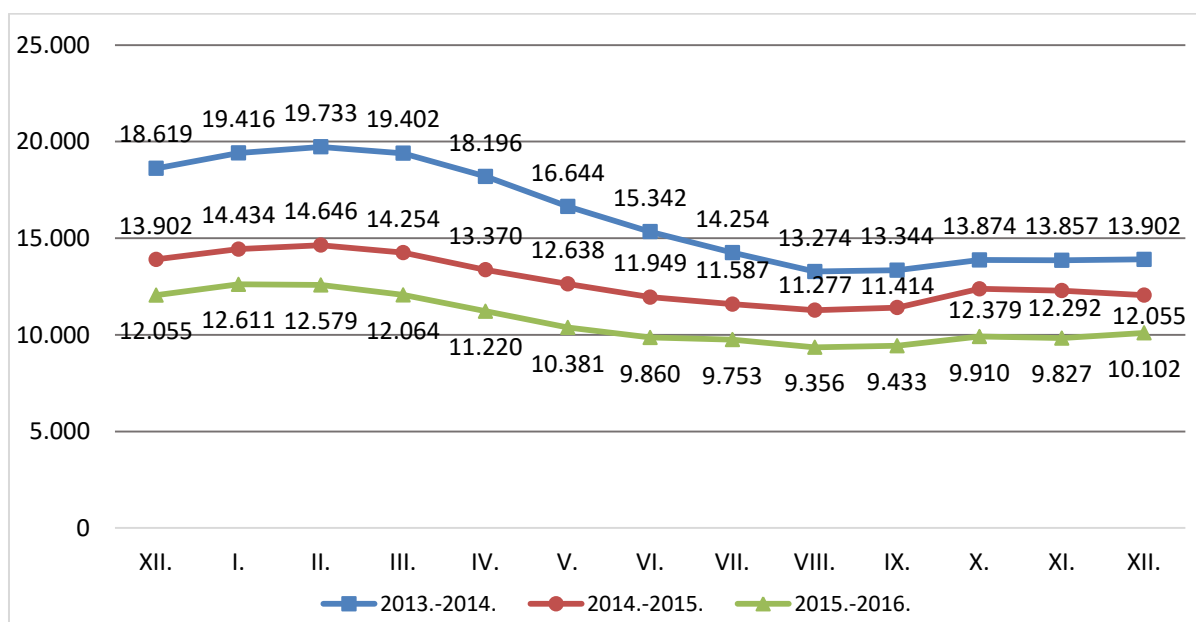
4.2. Nezaposlenost

Brodsko-posavska županija jedna je od četiri županije s najvećom stopom nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj koja je prema podacima HGK za prosinac 2015. iznosila 25,64% (prosjeak RH za 2015.-16,5%). Zamjetne su velike oscilacije broja nezaposlenih po pojedinim mjesecima, najviše je nezaposlenih u zimskim mjesecima, dok se od mjeseca travnja taj broj kontinuirano smanjuje sve do mjeseca rujna. Ovakav trend može se povezati sa sezonskim poslovima i migracijom nezaposlenih osoba prema Jadranskoj Hrvatskoj u ljetnim mjesecima.

Temeljem prosječnih brojeva nezaposlenih za Brodsko-posavsku županiju koji iznose 15.937 za 2014., 12.700 za 2015. godinu te 10.591 za 2016., vidljivo je kontinuirano smanjenje broja nezaposlenih osoba. Na razini ispostave HZZ-a Nova Gradiška prosječan broj nezaposlenih za 2015. iznosi 4.812 što ukazuje na smanjenje od 6,1% u odnosu na prethodnu godinu. U 2016. nastavlja se trend smanjenja broja nezaposlenih u Županiji koji za 12.mjesec iznosi 10.102 nezaposlene osobe što je za 16,2% manje nego u istom razdoblju prošle godine.

Grafikon 11 prikazuje usporedbu kretanja broja nezaposlenih na području BPŽ za razdoblje 12/13-12/14, 12/14-12/15 i 12/15-09/16 te se može zaključiti kako je trend kretanja broja nezaposlenih osoba identičan za sve promatrane godine. Broj nezaposlenih osoba na području Brodsko-posavske županije 31.12.2016. iznosio je 10.102. Od ukupnog broja nezaposlenih, broj žena iznosio je 5.975, odnosno 59,14%. U odnosu na 12. mjesec u 2015. godini broj nezaposlenih je manji za 16,2%. Može se zamijetiti kako je u 2016. godini tokom cijelog promatranog razdoblja broj nezaposlenih manji u odnosu na 2015. i 2014. godinu.

Grafikon 11: Nezaposlenost u BPŽ po mjesecima (od 12/2013. do 12/2016.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – PU Slavonski Brod (2017)

Starosna struktura nezaposlenih osoba na datum 31.12.2016. pokazuje najveći udio osoba starijih od 50 i više godina (2.993 ili 29,62%) te osoba od 20 do 29 godina (2.528 ili 25,02%). S obzirom na razinu obrazovanja, najveći udio u ukupnom broju nezaposlenih odnosi se na osobe sa srednjom školom za zanimanja do 3 godina i školom za KV i KVK radnike (3.510 ili 34,74%) te na osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 godine i više godina (2.274 ili 22,51%). Broj nezaposlenih osoba u odnosu na godine radnog staža pokazuje najviši udio nezaposlenih osoba s do 1 godinom staža (1.859 ili 18,40%) i osoba bez staža (1.804 ili 17,85%).

Tablica 13: Nezaposlenost u BPŽ po starosti, spolu, kvalifikaciji i duljini staža na dan 31.12.2016. godine

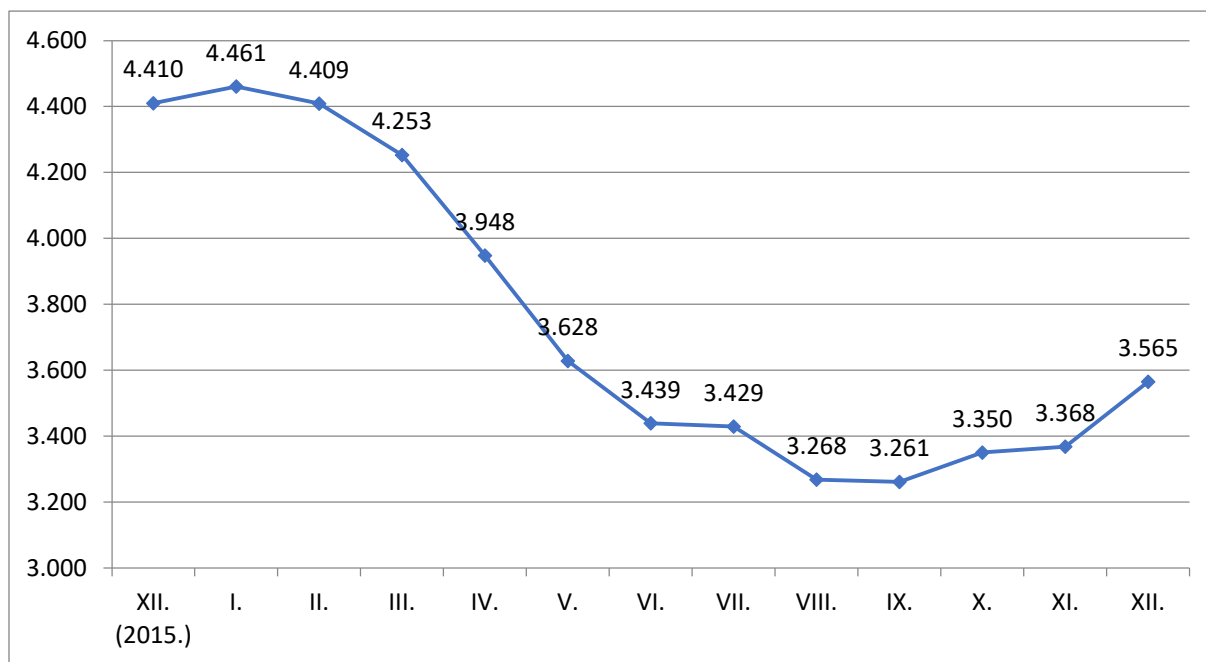
	STAROST																	
	UKUPNO			DO 19			OD 20 DO 29			OD 30 DO 39			OD 40 DO 49			50 I VIŠE		
	UKUPNO	ŽENE	MUŠKI	UKUPNO	ŽENE	MUŠKI	UKUPNO	ŽENE	MUŠKI	UKUPNO	ŽENE	MUŠKI	UKUPNO	ŽENE	MUŠKI	UKUPNO	ŽENE	MUŠKI
UKUPNO	10.102	5.975	4.127	686	320	366	2.528	1.533	995	1.831	1.191	640	2.064	1.390	674	2.993	1.541	1.452
RAZINA OBRAZOVANJA																		
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1.023	519	504	34	19	15	76	42	34	180	97	83	204	120	84	529	241	288
Osnovna škola	2.215	1.369	846	50	21	29	215	127	88	365	248	117	702	469	233	883	504	379
SŠ za zanim. do 3 g. i šk. za KV i VKV r.	3.510	1.778	1.732	430	187	243	953	487	466	670	391	279	569	344	225	888	369	519
SŠ za zanim. u trajanju od 4 i više godina	2.274	1.563	711	170	91	79	743	504	239	349	247	102	473	370	103	539	351	188
Gimnazija	246	171	75	2	2	0	63	36	27	77	64	13	48	36	12	56	33	23
Viša škola, I. stupanj fakulteta i s. studij	444	322	122	0	0	0	276	200	76	82	61	21	34	30	4	52	31	21
Fakulteti, akademije, magisterij, dr.	390	253	137	0	0	0	202	137	65	108	83	25	34	21	13	46	12	34
RADNI STAŽ																		
Bez staža	1.804	1.128	676	478	231	247	695	450	245	180	124	56	222	159	63	229	164	65
Do 1 god.	1.859	1.117	742	199	85	114	822	465	357	319	195	124	298	209	89	221	163	58
1 - 2	1.212	812	400	9	4	5	602	386	216	293	204	89	190	147	43	118	71	47
2 - 3	577	367	210	0	0	0	198	110	88	153	103	58	138	107	31	88	47	41
3 - 5	812	528	284	0	0	0	135	80	55	260	172	88	268	185	83	149	91	58
5 - 10	1.187	746	441	0	0	0	73	39	34	392	247	145	399	270	129	323	190	133
10 - 20	1.463	797	666	0	0	0	3	3	0	233	145	88	439	255	184	788	394	394
20 - 30	852	428	424	0	0	0	0	0	0	1	1	0	109	58	51	743	369	373
30 - 35	248	46	202	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	247	46	201
35 - 40	81	6	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	81	6	75
> 40	7	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	7

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – PU Slavonski Brod (12/2016) Mjesečni statistički bilten, broj:12

Visoka prosječna stopa nezaposlenosti (32,3%) predstavlja jedan od najvažnijih socio-ekonomskih problema. Jedan od glavnih razloga visoke nezaposlenosti mladih je, pored niske potražnje za radnom snagom u regiji, i neusklađenost između postojećih obrazovnih programa i potreba tržišta rada. Nedostatak radnog iskustva dodatno negativno utječe na nezaposlene pri traženju posla jer poslodavci sve više zahtijevaju tražitelje posla s kompetencijama koje uključuju jaku obrazovnu pozadinu i praktične vještine koje će im omogućiti brzu prilagodbu radnom okruženju.

Grafikon 12: Kretanje broja nezaposlenih osoba za ispostavu Nova Gradiška u 2016. godini

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – PU Slavonski Brod (12/2016) Mjesečni statistički bilten, broj: 12

Grafikon 12 prikazuje kretanje broja nezaposlenih osoba u 2016. godini za ispostavu Nova Gradiška te se može zaključiti kako je tren kretanja promatrane varijable jednak kao i na razini Županije. Veći broj registriranih nezaposlenih osoba prisutan je u zimskim mjesecima, dok je od 4. mjeseca zamjetno smanjenje broja nezaposlenih što je povezano s odlaskom dijela nezaposlenih osoba u županije Jadranske Hrvatske radi sezonskih poslova. Usporedi li se broj nezaposlenih na području ispostave Nova Gradiška za 12. Mjesec 2015. i 2016. Godine može se zaključiti kako je došlo do smanjenja broja nezaposlenih u odnosu na isto razdoblje protekle godine i to za 17,30%.

Struktura ukupnog broja nezaposlenih osoba na dan 31.12.2016. godine po općinama i gradovima Brodsko-posavske županije (detaljni podaci Ispostave Nova Gradiška i Ispostave Okučani) prikazana je u tablici 14.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.12.2016. godine, na području Ispostave Nova Gradiška zabilježeno je 3.565 nezaposlenih osoba što čini 35,29% od ukupnog broja nezaposlenih na području Županije. Najveći udio u broju nezaposlenih odnosi se na Grad Novu Gradišku (1.263 ili 35,42%) te na općinu Staro Petrovo Selo (464 ili 13,01%). Ispostava Okučani broji 919 nezaposlenih osoba, odnosno 9,09% od ukupnog broja nezaposlenih osoba na području Brodsko–posavske županije. Kao i prema prethodno istaknutim podacima, na temelju ove tablice može se zaključiti kako su u ukupnom broju nezaposlenih u Županiji najzastupljenija skupina osobe sa završenom trogodišnjom srednjom školom, dok je najmanje nezaposlenih osoba za završenom gimnazijom.

Tablica 14: Pregled broja nezaposlenih osoba s 31.12.2016. godine po općinama i gradovima Brodsko-posavske županije

		UKUPNO	ŽENE	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SS za zanimanja do 3 godine i škola za KV i VKV radnike	SS za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	Gimnazija	Viša škola, I. stupanj fakulteta i s. studij	Fakulteti, akademije, magisterij, dr.
ISPOSTAVA SLAVONSKI BROD										
	UKUPNO	5.618	3.324	630	974	1.920	1.341	118	332	303
ISPOSTAVA NOVA GRADIŠKA										
1.	<i>Nova Gradiška</i>	1.263	753	117	257	432	295	70	49	43
2.	<i>Cernik</i>	317	212	24	91	135	92	11	14	4
3.	<i>Davor</i>	262	172	5	80	103	56	10	3	5
4.	<i>Nova Kapela</i>	329	214	20	102	98	88	5	11	5
5.	<i>Rešetari</i>	472	291	26	123	184	113	9	8	9
6.	<i>Staro Petrovo Selo</i>	464	284	32	130	177	101	6	9	9
7.	<i>Vrbje</i>	257	139	29	81	107	33	1	4	2
8.	<i>Dragalić</i>	146	81	19	44	43	32	3	2	3
9.	<i>Ostalo</i>	1	1	0	0	0	1	0	0	0
	UKUPNO	3.565	2.147	272	908	1.279	811	115	100	80
ISPOSTAVA OKUČANI										
1.	<i>Okučani</i>	496	259	59	197	166	63	3	5	3
2.	<i>Gornji Bogičevci</i>	284	158	52	96	86	37	6	5	2
3.	<i>Stara Gradiška</i>	139	87	10	40	59	22	4	2	2
4.	<i>Ostalo</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	UKUPNO	919	504	121	333	311	122	13	12	7
	SVEUKUPNO BPŽ	10.102	5.975	1.023	2.215	3.510	2.274	246	444	390

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – PU Slavonski Brod (12/2016) Mjesečni statistički bilten, broj:12

4.3. Poslovanje gospodarstvenika Brodsko-posavske županije i Nove Gradiške

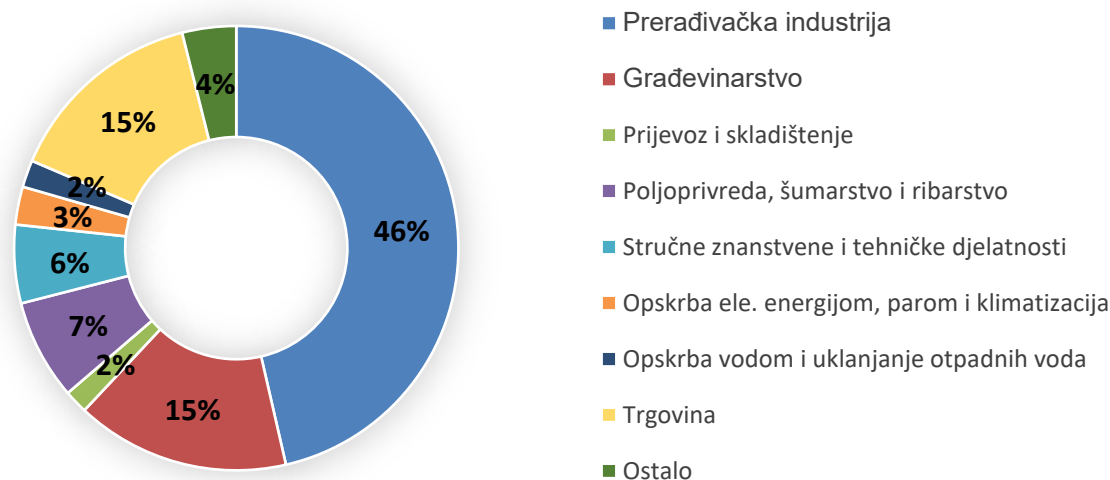
U Brodsko-posavskoj županiji u 2015. godini bilo je 1.660 aktivnih tvrtki s 15.089 zaposlenih. Ukupno 1.198 tvrtki ostvarilo je dobit nakon oporezivanja od 327 mil. kn., dok je 462 tvrtke s područja Županije u 2015. godini poslovalo s gubitkom. Prema podacima iz tablice 15, broj poduzetnika bilježi pad samo u 2012. godini, dok se broj zaposlenih smanjuje za sve godine osim u 2014. Poduzeća u razdoblju od 2010. – 2014. ostvaruju neto gubitak koji se kontinuirano smanjuje, da bi u 2015. godini poduzeća na razini Županije ostvarila neto dobit od 43, 2 mil. kn. Investicija u novu dugotrajnu imovinu bilježe rast u cijelom promatranom razdoblju (u 2015. porast od 223, 20% u odnosu na 2010.), dok prosječna neto plaća po zaposlenom iznosi 4.378 kn za 2015. godinu i također ima uzlazni trend kretanja.

Tablica 15: Broj poduzetnika, broj zaposlenih i osnovni rezultati poslovanja poduzetnika Brodsko-posavske županije za razdoblje 2010. - 2015. godine (u tisućama kuna)

Opis	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj poduzetnika	1.500	1.523	1.427	1.570	1.618	1.660
Broj zaposlenih	16.160	15.659	15.336	15.019	15.134	15.089
Ukupni prihodi	7.196.709	7.719.021	7.713.424	7.319.014	7.105.263	7.940.810
Ukupni rashodi	7.283.856	7.733.414	7.788.039	7.370.914	7.110.030	7.846.401
Dobit razdoblja	216.723	193.956	266.677	315.419	262.814	327.346
Gubitak razdoblja	354.331	253.255	384.415	414.161	308.293	284.117
Neto dobit/gubitak	-137.599	-59.299	-117.738	-98.742	-45.479	43.230
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	213.696	260.104	440.018	476.186	615.553	690.682
Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom	4.091	4.032	4.221	4.338	4.388	4.378

Izvor: FINA (2016) Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Nove Gradiške u 2015. godini

Grafikon 13: Struktura gospodarstva Brodsko-posavske županije mjerena udjelom u ukupnom prihodu za 2015. godinu

Izvor: FINA i HGK – Županijska komora Slavonski Brod (2016)

Najveći udio u ostvarenim prihodima na području Županije za 2015. godinu ima prerađivačka industrija (46%) što potvrđuje velik značaj ove gospodarske grane na području Grada i Županije. Prema udjelu u ukupnim prihodima na drugom mjestu nalaze se trgovina i građevinarstvo s pojedinačnim udjelima od 15%, dok su ostale gospodarske grane zastupljene s udjelima manjim od 10%.

Poduzetnici u Gradu Nova Gradiška sudjeluju u ukupnom poduzetništvu na razini Brodsko-posavske županije s udjelom od 12% prema broju poduzetnika i udjelom od 13, 6% u ukupnom prihodu poduzetnika ostvarenom u 2015. godini, dok prema navedenim pokazateljima na razini Republike Hrvatske sudjeluju s udjelom od 0,2%.

Tablica 16: Broj poduzetnika, broj zaposlenih i osnovni rezultati poslovanja poduzetnika Grada Nova Gradiška za razdoblje 2010. - 2015. godine (u tisućama kuna)

Opis	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj poduzetnika	163	155	150	173	180	199
Broj zaposlenih	1.606	1.610	1.518	1.467	1.495	1.590
Ukupni prihodi	841.582	950.451	998.476	905.499	901.915	1.081.335
Ukupni rashodi	953.689	986.471	1.008.566	899.571	892.224	1.135.266
Dobit razdoblja	20.039	11.728	21.601	24.464	22.884	38.324
Gubitak razdoblja	135.931	46.136	34.007	20.723	20.435	96.239
Neto dobit/gubitak	-115.893	-34.408	-12.406	3.741	2.449	-57.915
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	19.056	17.740	17.464	20.197	98.390	120.758
Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom	3.406	3.450	3.637	3.621	3.678	3.902

Izvor: FINA (2016) Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Nove Gradiške u 2015. godini

Prema podacima u tablici 16, najviše poduzetnika na području Nove Gradiške bilo je registrirano u 2015. godini (199) što je povećanje od 22,09% u odnosu na 2010. godinu. Najveći broj zaposlenih zabilježen je u 2011. (1.610), dok je za proteklu godinu broj zaposlenih bio 1.590 te je zabilježen porat broja zaposlenih za 95 novih radnih mjesta u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini došlo je do značajnog povećanja ukupnih prihoda i rashoda poduzetnika u odnosu na 2014., prihodi su se povećali za 19,89%, a rashodi za 27,24%. Zbog značajnog povećanja rashoda u 2015. godini i ukupan financijski rezultat, odnosno neto gubitak bilježi najveću vrijednost u odnosu na ostale promatrane godine. Do tako velikog porasta rashoda u 2015. došlo je zbog utjecaja Prehrambene industrije klas d.d. u stečaju koja je sama iskazala neto gubitak u iznosu od 67,6 mil. kn što je za 9,7 mil. kn više od neto gubitka izraženog na razini svih poduzetnika u Gradu.

Od 2013. godine prisutan je trend konstantnog porasta investicija u novu dugotrajnu imovinu, u 2015. godini vrijednost investicija u novu dugotrajnu imovinu povećala se za čak 533,70% u odnosu na početnu 2010. godinu ili za 101,70 mil. kn izraženo u apsolutnom iznosu. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom također je u porastu i za 2015. godinu iznosi 3.902 kn, što je za 496 kn više nego u 2010. godini i za 224 kn više u odnosu na 2014.

Tablica 17: Poduzetnici u Novoj Gradiški prema djelatnostima u 2015. godini

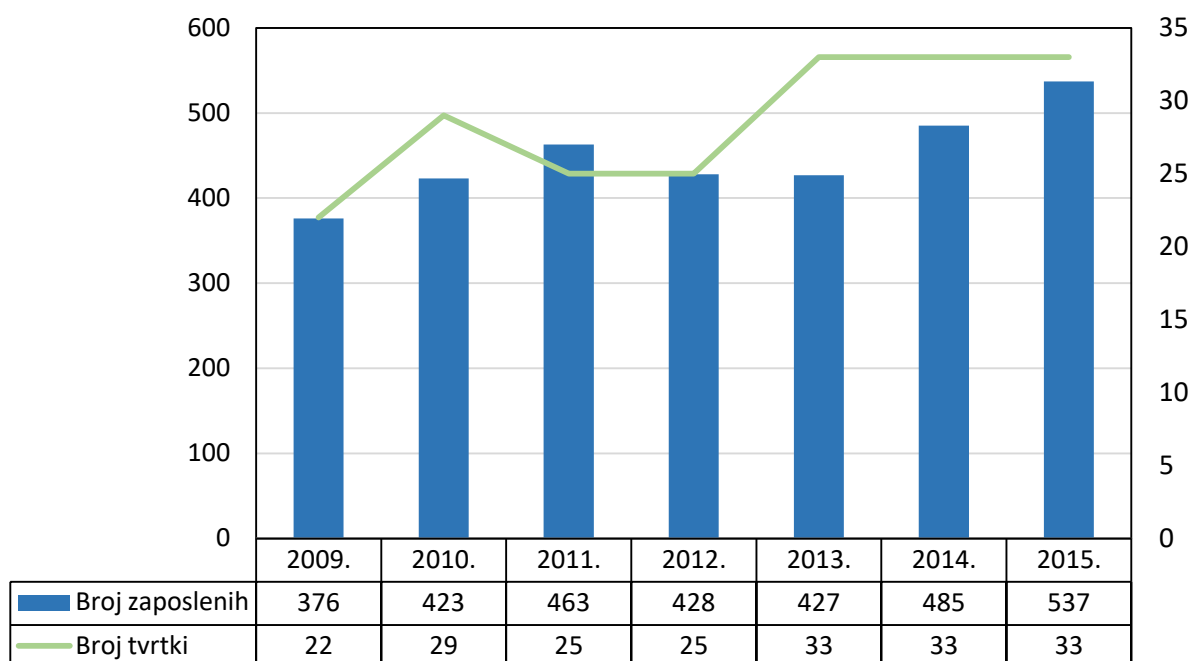
R. br.	Djelatnost	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Prosječna mjesečna neto plaća (u kn)	Neto dobit (u tisućama kn)	
					2014.	2015.
1.	A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11	210	3.738	1.278	3.705
2.	C – Prerađivačka industrija	33	537	4.241	-8.159	-70.139
3.	D – Opskrba el. energijom, parom i klimatizacija	2	26	5.667	348	1.561
4.	E – Opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	2	78	3.933	1.338	1.083
5.	F – Građevinarstvo	16	141	4.148	1.008	-881
6.	G – Trgovina	49	203	3.914	5.089	1.779
7.	H – Prijevoz i skladištenje	6	48	2.731	1.326	1.673
8.	I – Djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	12	86	2.793	1.089	563
9.	J – Informiranje i komunikacije	7	16	2.341	134	174
10.	K – Financijske djelatnosti i osiguranja	1	4	3.315	54	72
11.	L – Poslovanje nekretninama	1	10	2.479	5	157
12.	M – Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	31	108	4.042	1.229	1.822
13.	N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3	50	3.609	431	198
14.	P – Obrazovanje	9	39	3.606	-9	286
15.	Q – Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2	11	3.844	11	-80
16.	S – Ostale uslužne djelatnosti	14	23	2.676	213	112
UKUPNO GRAD NOVA GRADIŠKA		199	1.590	3.902	5.454	-57.915

Izvor: FINA (2016) Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Nove Gradiške u 2015. Godini

Prerađivačka industrija, trgovina i stručne znanstvene i tehničke djelatnosti najzastupljenije su djelatnosti u Novoj Gradiški kojima se bavi više od polovice registriranih tvrtki (56,78%). Slijedi građevinarstvo te ostale uslužne djelatnosti. Najveću neto dobit u 2015. godini ostvarili su poduzetnici iz djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva; stručnih znanstvenih i tehničkih djelatnosti te trgovine, dok je najveći neto gubitak ostvaren u prerađivačkoj industriji. Najviše zaposlenih (537) na području Grada je u prerađivačkoj industriji, dok je najveća prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom najveća za djelatnost opskrbe električnom energijom, parom i klimatizaciju i u 2015. godini iznosila je 5.667 kn.

Zbog velike važnosti prerađivačke industrije za Novu Gradišku, kretanje broja tvrtki i broja zaposlenih u ovoj industriji prikazano je na grafikonu 14. Broj tvrtki je u 2015. godini iznosio 33, što je porast za 11 tvrtki u odnosu na 2009. godinu, a u skladu s tim povećan je i broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji za više od 150 radnika u 2015. godini u odnosu na 2009. U promatranom razdoblju nije bilo velikih oscilacija, a promatrani pokazatelji bilježili su blagi porast u svim godinama, osim u 2012., nakon čega se uzlazni trend opet nastavlja.

Grafikon 14: Prerađivačka industrija na području Nove Gradiške (2009. – 2015.)

Napomena: Obuhvaća tvrtke koje su predale GFI-POD 2015.

Izvor: FINA i Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod (2016)

U Novoj Gradiški prevladavaju mali i mikro- poduzetnici (97%) koji zapošljavaju čak 77,4% od ukupnog broja zaposlenih osoba. Na području Grada posluje samo 5 srednjih poduzeća, a velika poduzeća nisu prisutna. Srednja poduzeća zapošljavaju 359 radnika, dok mala poduzeća zapošljavaju 1.231 radnika. Ostvareni prihodi srednjih poduzeća nadmašuju prihode malih poduzeća za 55,8 milijuna kn. S druge strane, mala poduzeća imala su 2015. godine veću dobit od srednjih poduzeća za 11,2 milijuna kn, ali i gubitak veći za 92,9 milijuna kn što je rezultiralo negativnim konsolidiranim financijskim rezultatom. Iako su srednja poduzeća poslovala s manjom dobiti, njihov ostvareni financijski rezultat je pozitivan te iznosi 11,9 milijuna kn.

Tablica 18: Pregled ostvarenih financijskih rezultata poduzetnika Grada Nova Gradiška prema veličini za 2015. godinu

Opis	Broj poduzeća	Broj zaposlenih	Ukupni prihodi (u tis. kn)	Dobit razdoblja (u tis. kn)	Gubitak razdoblja (u tis. kn)	Konsolidirani financijski rezultat (u tis. kn)
Mali poduzetnici	194	1.231	512.724	24.761	94.602	-69.841
Srednji poduzetnici	5	359	568.610	13.563	1.636	11.927
Veliki poduzetnici	0	0	0	0	0	-
UKUPNO	199	1.590	1.081.335	38.324	96.239	-57.914

Izvor: FINA i Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod (2016)

Tablica 19: Pet najboljih poduzetnika u Novoj Gradiški prema ostvarenoj dobiti za 2015. godinu (u tisućama kuna)

Rang	Naziv	Neto dobit	
		2014.	2015.
1.	SLAVONIJA SLAD d.o.o	-11.478	10.692
2.	CLARUM d.o.o.	2.095	2.883
3.	ELDA d.o.o.	2.616	2.562
4.	PPK d.o.o.	835	2.339
5.	MARKOVIĆ TRANSPORT	1.113	1.655
Ukupno 5 najvećih prema neto dobiti		-4.818	20.133

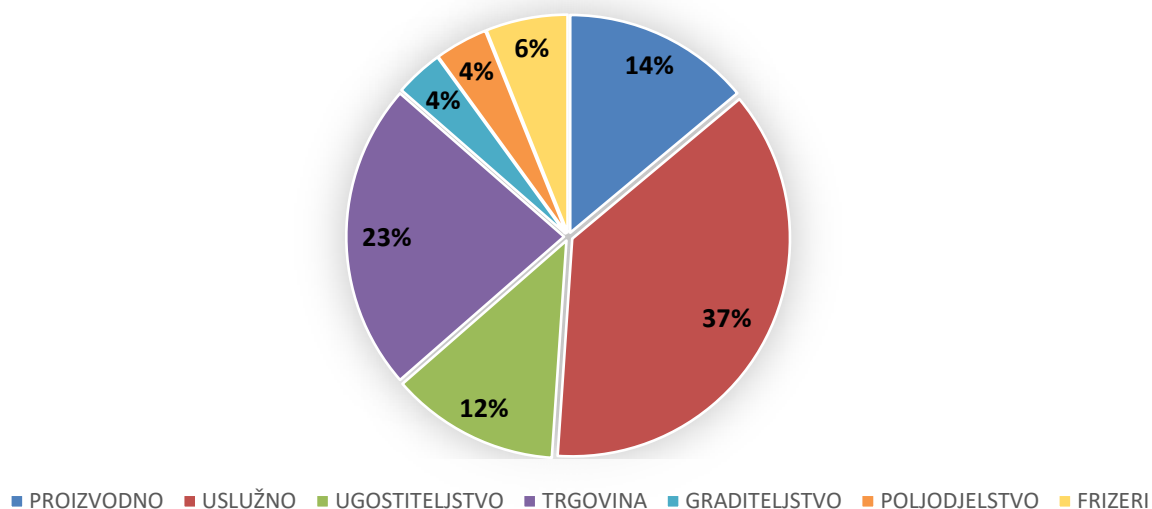
Izvor: FINA (2016) Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Nove Gradiške u 2015. godini

S dobiti je na području Grada Nova Gradiška u 2015. godini poslovalo 146 poduzetnika, a financijski rezultati poduzetnika s najvećom dobiti nalaze se u tablici 19. Uočljivo je da poduzeće SLAVONIJA SLAD d.o.o. ima daleko najveću dobit u 2015. godini koja iznosi 10,69 mil. kn te na taj način ovo srednje veliko poduzeće ima i značajan utjecaj na ukupan financijski rezultat iskazan na razini poduzetnika Grada. Ostali poduzetnici navedeni u tablici 19 imaju mnogo manju dobit, a ukupan iznos dobiti pet najboljih poduzetnika za 2015. godinu iznosio je 20,13 mil. kn.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore i Ministarstva poduzetništva i obrta na području Nove Gradiške aktivno je ukupno 199 tvrtki (31.12.2015.) i 280 obrta (31.12.2016.).

Prema najnovijim podacima Udruženja obrtnika Nova Gradiška za 12. mjesec 2016. godine na području Nove Gradiške aktivno je 280 obrta, a uključujući i obrte susjednih općina (Cernik, Rešetari, Okučani, Gornji Bogičevci, Dragalić, Nova Kapela, Stara Gradiška, Vrbje, Staro Petrovo Selo i Davor) aktivnih obrta je 554. U odnosu na prethodnu godinu broj obrta na području Grada smanjio se za 6, a na području Grada i susjednih općina broj obrta smanjio se za 20 u odnosu na 2015. godinu.

Grafikon 15: Struktura obrtništva prema djelatnostima za područje Grada Nova Gradiška na dan 31.12.2016. godine

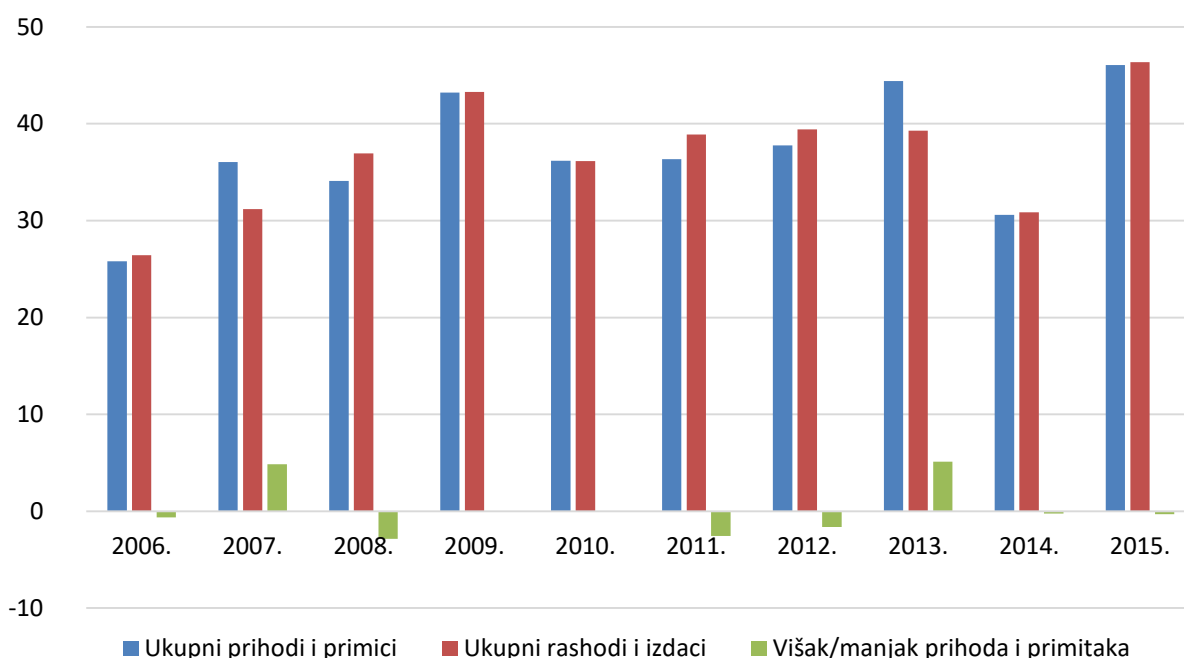

Izvor: Udruženje obrtnika Nova Gradiška; obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o za razvoj i ulaganje (2017)

4.4. Analiza proračuna

Proračun Grada Nova Gradiška izrađen je u skladu sa zakonskim odredbama te prikazuje sve prihode i primitke, kao i rashode i izdatke na razini Grada, odnosno prikazuje sve izvore financiranja te detaljno razrađuje troškove redovnih i investicijskih aktivnosti. U proteklom desetogodišnjem razdoblju proračunski suficit zabilježen je 2007., 2010. i 2013. godine, dok je u svim ostalim godinama zabilježen proračunski deficit. Najveći suficit ostvaren je 2013. godine i iznosio je nešto više od 5,1 mil. kn, dok je najveći proračunski deficit zabilježen 2008. godine i iznosio je 2,8 mil. kn. U 2015. godini proračunski deficit iznosio je 309 tisuća kn, a prihodi i primici, zajedno s rashodima i izdacima su u 2015. dosegli najveću razinu do sada (oko 46 mil. kn). Do tako značajnog povećanja prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u odnosu na 2014. godinu došlo je zbog značajnog povećanja pomoći proračunu od iz drugog proračuna i od izvanproračunskih korisnika na prihodovnoj strani te zbog povećanja rashoda za nabavu nefinancijske imovine na rashodovnoj strani proračuna.

Grafikon 16: Razlika između ukupnih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka Grada Nova Gradiška za razdoblje 2006. - 2015. godine (u mil. kn)

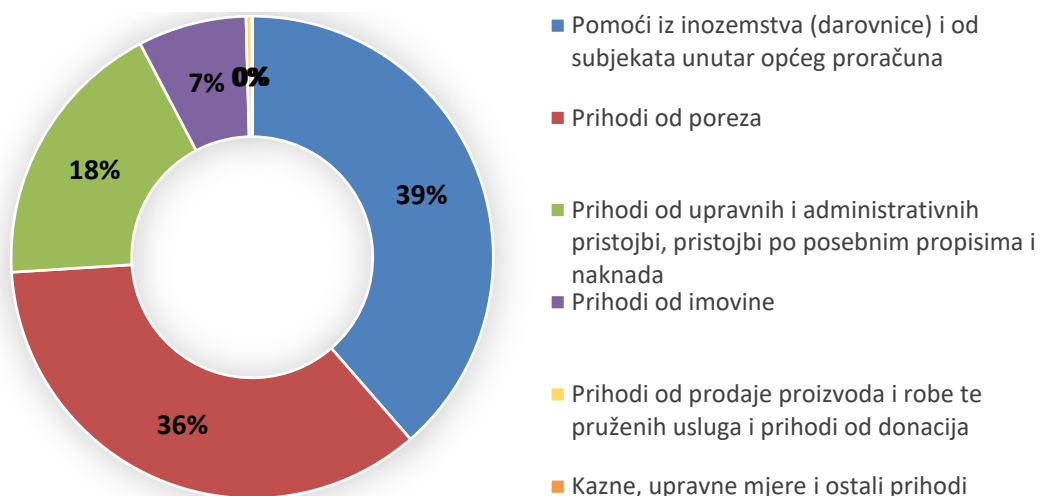

Izvor: Ministarstvo financija-Arhiva lokalnih proračuna, obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, 2016.

Prihodi poslovanja čine 98% od ukupnih prihoda i primitaka gradskog proračuna te je zbog toga njihova struktura detaljnije prikazana na grafikonu 17. Na prvom su mjestu u 2015. prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna s udjelom od 39% što do sada nije bio slučaj i ovo je iznimna situacija do koje je došlo zbog povećanja navedene kategorije za više od 400% u odnosu na proteklu godinu, ali i u odnosu na prethodna razdoblja. Drugi po važnosti su porezni prihodi s udjelom od 36% u prihodima poslovanja koji se gotovo u cijelosti ostvaruju temeljem poreza i prireza na dohodak. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada s udjelom od 18% nalaze se na trećem mjestu i najvećim dijelom odnose se na prihode od komunalne naknade. Ostale vrste prihoda manje su zastupljene unutar prihoda poslovanja Grada.

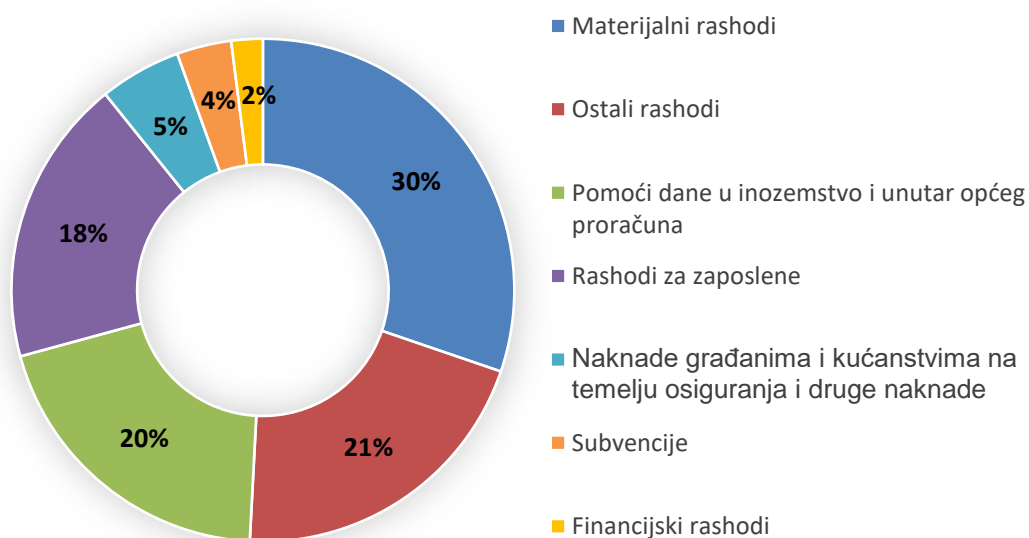
Grafikon 17: Struktura poslovnih prihoda Grada Nova Gradiška za 2015. godinu

Izvor: Ministarstvo financija-Arhiva lokalnih proračuna, obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, 2016.

Rashodi poslovanja najvažnija su kategorija ukupnih rashoda te čine 62% od ukupnih rashoda i izdataka u 2015. godini te su detaljnije analizirani na grafikonu 18. S udjelom od 30% najzastupljeniji su materijalni rashodi, na drugom mjestu nalaze se ostali rashodi s udjelom od 21%, rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna na trećem su mjestu s udjelom od 20%, rashodi za zaposlene s udjelom od 18% su četvrti po zastupljenosti, dok druge kategorije rashoda imaju višestruko manje udjele u ukupnim rashodima. Rashodi za zaposlene gotovo u cijelosti odnose se na plaće za redovan rad i doprinose za plaće, a materijalne rashode većim dijelom čine rashodi za usluge, odnosno rashodi za tekuće i investicijsko održavanje te komunalne usluge. Kategorija ostali rashodi primarno se odnose na tekuće donacije u novcu te kapitalne pomoći trgovačkim društvima u javnom sektoru.

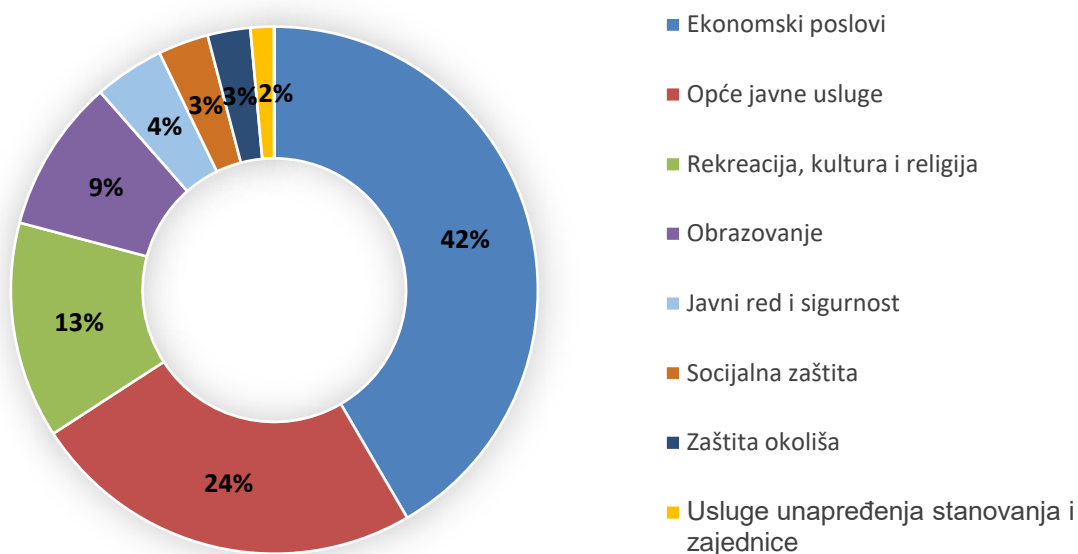
Grafikon 18: Struktura poslovnih rashoda Grada Nova Gradiška za 2015. godinu

Izvor: Ministarstvo financija-Arhiva lokalnih proračuna, obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, 2016.

Promatraju li se proračunski rashodi prema funkcijskoj klasifikaciji, najzastupljeniji su rashodi za ekonomske poslove s udjelom od 42% i za 2015. godinu iznose 18,5 mil. kn te se odnose na poslove izgradnje komunalne infrastrukture, objekata i opreme u Industrijskom parku, unapređenje poljoprivrede, unapređenje turističke ponude, održavanje javnih površina i rasvjete, zaštitu okoliša te gradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture. Na drugom mjestu su opće javne usluge s udjelom od 24% (10,8 mil. kn), a na trećem mjestu su rashodi za rekreaciju, kulturu i religiju koji su zastupljeni s 13% (5,9 mil. kn) u ukupnim rashodima.

Grafikon 19: Rashodi prema funkcijskoj klasifikaciji za 2015. godinu

Izvor: Ministarstvo financija-Arhiva lokalnih proračuna, obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, 2016.

Kako bi se dobila jasnija slika o strukturi gradskog proračuna, u tablici 20 prikazani su strukturni pokazatelji koji uspoređuju gradove s približno jednakim brojem stanovnika, a to su: Nova Gradiška, Ivanec, Našice i Makarska. Kod svih gradova visok je udio poreznih prihoda u ukupnim prihodima što pokazuje veliku ovisnost lokalnih proračuna o poreznim prihodima kao izvoru financijskih sredstava. U 2015. godini Nova Gradiška ima najmanji udio poreznih prihoda u ukupnim prihodima (35,4%) u odnosu na ostale navedene gradove. Udio prihoda od imovine i prihoda od administrativnih pristojbi i drugih posebnih propisa kod svih analiziranih gradova nalazi se približno istoj razini što ukazuje na sličnost u prihodovnoj strukturi gradskih proračuna.

Što se tiče rashodovne strane proračuna, Nova Gradiška ima visok udio rashoda za zaposlene u ukupnim rashodima poslovanja (18,5%), a veću vrijednost ovog pokazatelja ima samo Makarska, dok je kod Ivanca i Našice udio rashoda za zaposlene niži. Grad Nova Gradiška ima najmanji udio materijalnih rashoda u ukupnim rashodima poslovanja (30,2%), ali ima visok udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine (34%) što pokazuje da Grad ulaže značajna financijska sredstva u nove investicije. Promatrano na ovaj način, investicijska ulaganja na najvišoj su razini u Našicama, a na drugom mjestu je Nova Gradiška. Udio subvencija u rashodima poslovanja najveći je u Novoj Gradiški

(3,5%) i odnosi se na subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru, poljoprivrednicima i obrtnicima, u ostalim gradovima udio subvencija je na značajno nižoj razini.

Tablica 20: Usporedba strukture proračuna gradova (2015): Nova Gradiška, Ivanec, Našice i Makarska

POKAZATELJI	Nova Gradiška	Ivanec	Našice	Makarska
Udio poreznih prihoda u prihodima poslovanja	35,4%	63,5%	44,3%	59,3%
Udio prihoda od imovine u prihodima poslovanja	7,3%	5,8%	5,8%	6,4%
Udio prihoda od administrativnih pristojbi i drugih posebnih propisa u prihodima poslovanja	18,3%	19,9%	17,5%	20,2%
Udio rashoda za zaposlene u rashodima poslovanja	18,5%	14,6%	15,2%	22,1%
Udio materijalnih rashoda u rashodima poslovanja	30,2%	32,5%	30,9%	35,1%
Udio subvencija u rashodima poslovanja	3,5%	0,3%	2,0%	0,0%
Udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine u ukupnim rashodima i izdacima	34,0%	19,9%	40,7%	15,0%

Izvor: Ministarstvo financija-Arhiva lokalnih proračuna, obrada podataka: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, 2016.

4.5. Industrijski park Nova Gradiška - Poslovno inovacijsko potporni centar

Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje osnovan je 2006. godine od strane Grada u svojstvu lokalne razvojne agencije i agencije za poticanje ulaganja, s ciljem unaprjeđenja konkurentnosti lokalnog gospodarstva i regije. Svrha djelovanja je potpora poslovnom i tehnološkom razvoju tvrtki, poticanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva te obrtništva, istraživanja u svrhu razvoja Grada, omogućavanje konzultacija s lokalnim interesnim skupinama, priprema strateških dokumenata uključujući financijske planove, podrška Gradskoj upravi i drugim lokalnim sudionicima u pripremi projekata te praćenje i nadzor provedbe strateških dokumenata Grada i Županije.

U izboru Ministarstva poduzetništva i obrta RH za Najbolju poslovnu zonu u 2014. godini Industrijski park Nova Gradiška osvojio je 2. mjesto, kao i 2. mjesto u RH u izboru AIK INVESTA.

Izvanredna lokacija uz međunarodnu autocestu (142 ha) idealna je za ulagače koji su usmjereni na tržište Jugoistočne Europe i EU. Izgrađena kvalitetna infrastruktura, cijena infrastrukturno opremljenog zemljišta od 25 kuna po metru kvadratnom i izuzetno konkurentan paket lokalnih poticaja i olakšica čine Industrijski park konkurentnom i privlačnom zonom za ulaganja. Do sada je navedeno prepoznalo osam ulagača koji su izgradili vlastite proizvodne pogone u Industrijskom parku te pet stanara Poduzetničkog inkubatora koji ukupno zapošljavaju 289 djelatnika (listopad 2015.). Nova ulaganja Atlantic Grupe (125 mil. kn) i Klimaopreme (37 mil. kn) predstavljaju dodatnu potvrdu visoke kvalitete i konkurentnosti Industrijskog parka Nova Gradiška.

U okviru IPNG-a osnovan je Poslovno inovacijsko potporni centar sa svrhom doprinosa održivom regionalnom razvoju i unaprjeđenju konkurentnosti poslovnoga sektora i regije stvaranjem poslovnoga okruženja pogodnog za razvoj inovativnog poduzetništva. Centar usmjerava svoje aktivnosti na CNC tehnologiju u području obrade metala i drveta (IPNG je certificirani SIEMENS-ov trening centar u području CNC obrade metala), elektrostrojarstvo i ICT, ali pruža i prilagođene menadžerske obuke i podršku u računovodstvu i financijama, poreznim deklaracijama i zakonskim

propisima. Glavne komponente PIPC-a su: Trening centar za nove tehnologije, Poslovni/Tehnološki inkubator, Centar za inženjering i tehnološke usluge te Centar za marketinške i poslovne usluge. Raspolaze s konferencijskom dvoranom, učionicom s informacijskom, uredskom i prezentacijskom opremom i LAN-om te pruža savjetodavne usluge što čini zaokruženu cjelinu koja omogućuje provedbu radionica i predavanja na visoko profesionalnoj razini.

IPNG uspješno prijavljuje i provodi i projekte financirane iz nacionalnih izvora (MINPO). Veći projekti u kojima je društvo sudjelovalo kao nositelj ili glavni partner Gradu su:

- *“Industrijski park Nova Gradiška”* – vrijednost 2,5 mil. € - izgradnja infrastrukture i razvoj usluga industrijskog parka;
- *“Poslovno Inovacijsko Potporni Centar – BISC” (CARDS 2004)* – vrijednost 1,6 mil. € - izgradnja i uređenje inovacijskog centra;
- *“Razvoj poduzetništva zasnovanog na inovacijama, znanju i novim tehnologijama u BPŽ” (IPA IIIC – BRI)* – vrijednost oko 1,1 mil. €;
- *“Trening za CNC obradu metala” (CARDS 2004)* – vrijednost 88.000 € - provođenje edukacije u Trening centru;
- *“Nove vještine za novo zapošljavanje” (IPA IV)* – vrijednost 131.000 €;
- *“Integrirani sistem za zapošljavanje mladih u BPŽ” (IPA IV)* – vrijednost 166.000 €;
- *“Nove vještine za nove poslovne mogućnosti” (IPA IV)* - ukupna vrijednost projekta 193.250 €.

4.6. Poljoprivreda

Na području Brodsko-posavske županije, kao i na području Nove Gradiške, poljoprivreda je tradicionalno jedna od najvažnijih gospodarskih grana što je povezano i s visokom kvalitetom tla koje je pogodno za razvoj brojnih poljoprivrednih kultura, kao i s povoljnim klimatskim uvjetima ovoga područja. Na području Županije od ukupne površine poljoprivrednih zemljišta, koja iznosi 115.421 ha, čak 90% je obradivih površina što je značajno iznad prosjeka Republike Hrvatske i Europske Unije. Grad Nova Gradiška raspolaže s 4.985 ha poljoprivrednih površina prema podacima Upravnog odjela za gospodarstvo GNG, od čega oranice imaju najveći udio i on iznosi 55% (2.713 ha), na drugom mjestu su šume s udjelom od 19% (962 ha), dok su ostale vrste poljoprivrednih zemljišta manje zastupljene.

Tablica 21: Struktura obradivih poljoprivrednih zemljišta na području Nove Gradište (u ha)

	UKUPNO	Oranice	Voćnjaci	Vinogradi	Livade	Šume	Neplodno
N.Gradiška	1.363	533	66	37	183	155	389
Prvča	1.074	868	12	-	34	17	143
Kovačevac	1.038	404	28	8	19	488	91
Ljupina	1.483	908	2	-	141	302	130
UKUPNO	4.958	2.713	108	45	377	962	753

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo Grada Nova Gradiška (2016)

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u 2015. godini na području Nove Gradiške registrirano je 419 poljoprivrednih gospodarstava. Ukoliko se promatra pravni oblik osnivanja poljoprivrednih gospodarstava, daleko najveći udio od 96% imaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, dok su ostali oblici osnivanja mnogo manje zastupljeni.

Tablica 22: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema obliku osnivanja na dan 31.12.2015.

Oblik osnivanja	Broj PG-a
Obiteljsko gospodarstvo	404
Obrt	10
Trgovačko društvo	2
Zadruga	3
UKUPNO	419

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2016) Upisnik poljoprivrednika

Na području Grada prevladavaju mala poljoprivredna gospodarstva čija se poljoprivredna proizvodnja odvija na poljoprivrednim zemljištima veličine do 3 ha. Temeljem toga može se zaključiti kako je na ovom području, unatoč tome što ima velik prirodni potencijal i preduvjete za razvoj poljoprivrede, poljoprivreda kao gospodarska grana u najvećoj mjeri zastupljena kod malih poljoprivrednih proizvođača koji nemaju dovoljnu financijsku snagu niti proizvodne kapacitete (skladišta, strojevi, hladnjače, silosi, oprema i sl.) za izlazak na tržište te proizvode uglavnom za vlastite potrebe. Navedeno potvrđuju i podaci u tablici 23 iz kojih se vidi kako je najveći broj poljoprivrednih gospodarstava (215) u 2015. upravo u prvom razredu koji uključuje poljoprivredna zemljišta veličine do 3 ha i njihov udio u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava prema ARKOD bazi podataka iznosi oko 58%. U drugom razredu koji obuhvaća poljoprivredna zemljišta veličine od 3 do 20 ha nalazi se 140 poljoprivrednih gospodarstava koja zajedno imaju površinu poljoprivrednih zemljišta od 800 ha. Gospodarstva koja obrađuju veće poljoprivredne površine i svoje proizvode plasiraju na tržište ima vrlo malo (14), a samo se jedno poljoprivredno gospodarstvo nalazi se u razredu poljoprivrednih površina većih od 1.500 ha i zauzima površinu od 2.656 ha što je više od polovice od ukupno obradivih na području Nove Gradiške.

Nužno je potaknuti suradnju i umrežavanje poljoprivrednika na području Grada te okrupnjavanje poljoprivrednih zemljišta kako bi poljoprivrednici mogli osigurati veći obujam proizvodnje i uspješnije plasirati svoje proizvode na tržište te si osigurati veću pregovaračku moć. Također, potrebno je više koristiti dostupne izvore financijskih sredstava od strane EU fondova kako bi poljoprivrednici uveli nove tehnologije i modernizirali svoju proizvodnju što bi značajno povećalo produktivnost i profitabilnost poljoprivredne proizvodnje.

Tablica 23: Broj i površina poljoprivrednih gospodarstava prema ARKOD bazi podataka

Razredi	Broj PG-a	Površina (ha)
<3	215	293
>=3 i <20	140	800
>=20 i <100	9	348
>=100 i < 1.500	4	525
>=1.500	1	2.656
UKUPNO	369	4.622

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2016) Upisnik poljoprivrednika

Tablica 24: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema dobi nositelja na dan 31.12.2015.

Dob nositelja	Broj nositelja				
	Obiteljsko gospodarstvo	Obrti	Trgovačka društva	Zadruga	UKUPNO
< 40	35	1	-	-	36
40-45	43	2	-	1	46
45-50	36	4	-	-	40
50-55	45	1	3	-	49
55-60	49	1	-	-	50
60-65	60	1	-	-	61
>= 65	136	-	-	1	137
UKUPNO	404	10	3	2	419

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2016) Upisnik poljoprivrednika

Prema dobi nositelja poljoprivrednih gospodarstava može se zaključiti kako je najveći broj nositelja u skupini starijoj od 65 godina i ova skupina ima udio od 32,7% u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava. Samo je 36 nositelja poljoprivrednih gospodarstava mlađih od 40 godina što pokazuje kako se poljoprivrednom proizvodnjom u najvećoj mjeri bavi staro stanovništvo, dok su mlađe generacije nedovoljno zainteresirane i nemotivirane za bavljenje tradicionalnom gospodarskom djelatnošću kao što je poljoprivreda.

Na području Grada osim poljodjelstva prisutne su i druge grane poljoprivrede. Broj poljoprivrednih gospodarstava na području Nove Gradiške koji se bavi stočarstvom u 2015. godini iznosio je 24 i ona su posjedovala 462 grla stoke, od čega najviše ovaca i koza. Pčelarstvom se u 2015. bavilo 8 poljoprivrednih gospodarstava, a broj košnica iznosio je 723.

4.7. Turizam

Turizam se na novogradiškom području počeo razvijati još 1892. godine kada je osnovano Društvo za poljepšavanje mjesta koje od 1930. godine nosi naziv Turističko društvo, a čiju tradiciju danas nastavlja Turistička zajednica Grada Nova Gradiška. Nova Gradiška danas ima preduvjete za razvoj različitih selektivnih oblika turizma - lovni, ribolovni, cikloturizam, zdravstveni, tranzitni, poslovni, seoski i dr.

Smještajni kapaciteti (ukupno 250 ležaja) s kojima raspolažu Grad i okolica nalaze se u sljedećim objektima:

- hoteli „Kralj Tomislav“ i „Slaven“,
- restorani s prenoćištem „Slavonski biser“ i „Maksimilijan“,
- pansion standard „AS“ u Rešetarima,
- sobe za iznajmljivanje „Matteo“,
- domaćinstvo „Bijela Stijena“,
- seljačko domaćinstvo „Matin i Anin stan“.

Održavanjem brojnih turističkih manifestacija te proširenjem turističke ponude i sadržaja u Gradu i okolici nastoji se privući sve veći broj turista. Manifestacije održane u 2015.g. uključuju sljedeće: Poljoprivredno poduzetničke ideje, Pokladni dani, Sarmijada i provijada, Nismo mladi al' smo lipi, Festival kave i slavonskih kolača, Županijska smotra pjevačkih zborova, „Susret pjesme i prijatelja“, Moto susreti Strmac, Međunarodni susreti oldtimera, In memoria Toše Proeski, Advent u našem gradu, Novogradiško glazbeno ljeto i brojne sportske manifestacije¹².

Danas u Županiji postoji tridesetak obiteljskih turističkih gospodarstava koja se bave turizmom, s trenutno oko šezdeset ležajeva. Ova turistička gospodarstva nude različite sadržaje kao što su vožnja brodom, škola jahanja, ulica starih zanata, šetnice, križni put, eko-etno proizvodi, suveniri, kolinja, lov, ribolov. Različiti gastronomski specijaliteti ovog dijela Slavonije (suhomesnati proizvodi, riječna riba, gljive, sir i vrhnje, rakija, vino, slastice i sl.) nude i mogućnost razvoja eno-gastronomskog turizma. Bogata folklorna i tradicijska baština ovu ponudu čine još zanimljivijom. Svakako je važno spomenuti Posavsku poučnu cestu dugačku 30 kilometara, duž koje posjetitelji mogu učiti o povijesti, tradiciji, narodnim običajima, kulturnoj baštini, itd., a u lokalnim domaćinstvima kušati jela tradicionalne kuhinje, kao i vrsna slavonska vina. Udaljeno 20 kilometara od Nove Gradiške nalazi se i eko-etno selo „Stara kapela“ koje ima dugu tradiciju i čiji povijesni korijeni sežu u daleku 1275. godinu. Ova turistička destinacija pretvorena je u „selo-hotel“ i nudi posjetiteljima tradicionalnu slavonsku arhitekturu, kulturne vrijednosti i običaje, a može se izdvojiti i 13 kilometara duga pješačko-biciklistička staza.

U razvoju novogradiškog turizma značajno mjesto zauzimaju arheološki lokaliteti, spomeničko kulturna i povijesna baština, galerije, muzeji te objekti sakralne kulture. Staru urbanističku jezgru čine: crkva sv. Terezije, stari sud i zatvor iz 18. stoljeća te župna crkva "Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije" iz početka 19. stoljeća na čijem se svodu nalazi djelo znamenitog hrvatskog slikara Celestina Medovića. U blizini Nove Gradiške u općini Cernik nalazi se Franjevački samostan sa crkvom sv. Petra iz 18. st. u kojemu se nalazi stalna biblijsko-arheološka muzejska izložba te također i crkvasv. Leonarda (Linarta) iz 1751. godine. U mjestu Bačindol nalazi se srednjovjekovna utvrda Gračanica – jedna od najbolje očuvanih utvrda ovoga područja (jedna od točki na planinarskoj stazi Pet utvrda Požeške gore).

Podaci o broju turista i ostvarenim noćenjima u svim vrstama komercijalnih smještajnih kapaciteta tijekom 2015. godine ukazuju kako je na području Nove Gradiške registrirano oko 3,6 tisuća turističkih dolazaka, odnosno 7,4 tisuća noćenja. Dolasci turista 2015. godine u Novu Gradišku čine 15,06% od ukupnih dolazaka turista u Brodsko-posavsku županiju te je 18,04% noćenja u ukupnim noćenjima u Županiji ostvareno na području Nove Gradiške.

Tablica 25: Broj dolazaka i noćenja u 2015. na području Grada Nova Gradiška

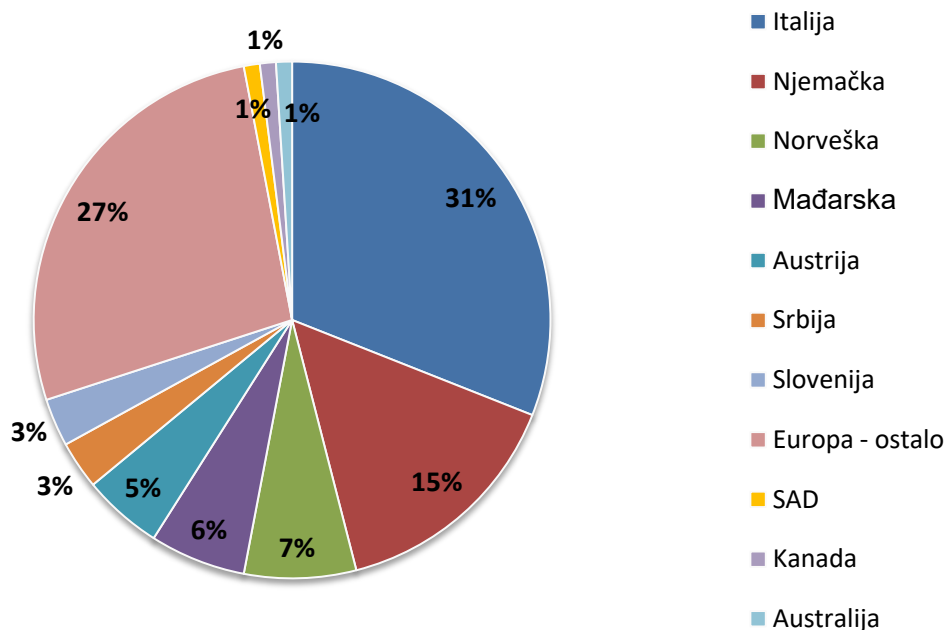
	Dolasci			Noćenja		
	Ukupno	Domaći turisti	Strani turisti	Ukupno	Domaći turisti	Strani turisti
BPŽ	23.991	10.335	13.656	42.889	21.637	21.252
GRADOVI						
Nova Gradiška	3.613	1.858	1.755	7.739	4.485	3.254
Slavonski Brod	15.424	7.091	8.333	28.279	14.579	13.700

Izvor: Državni zavod za statistiku, Turizam: Kumulativni podaci za razdoblje od siječnja do prosinca 2015.

¹² Turistička zajednica Grada Nova Gradiška (2015) Izvješće o ostvarenju godišnjeg programa rada i financijskog plana turističke zajednice Grada Nove Gradiške za 2015. godinu

Od ukupnog broja noćenja u 2015. godini 57% su ostvarili domaći turisti, dok se preostalih 43% odnosi na noćenja stranih turista. Grafikon 20 prikazuje strukturu noćenja stranih turista prema njihovoj nacionalnosti za 2015. godinu. Daleko najveći broj noćenja ostvarili su strani turisti iz Italije koji u ukupnoj strukturi noćenja stranih turista imaju udio od 31%. Temeljem podataka na grafikonu može se zaključiti kako se čak 97% noćenja odnosi na turiste iz europskih zemalja, dok su turisti iz SAD-a, Kanade i Australije ostvarili tek 3% udjela u ukupnom broju noćenja.

Grafikon 20: Struktura noćenja stranih turista prema nacionalnosti za 2015.godinu

Izvor: Turistička zajednica Grada Nova Gradiška (2015) Izvješće o ostvarenju godišnjeg programa rada i financijskog plana turističke zajednice Grada Nove Gradiške za 2015. godinu

VI. SWOT ANALIZA

SWOT analiza (S – strengths = snage, W – weaknesses = slabosti, O – opportunities = prilike, T – threats = prijetnje) pri izradi Strategije razvoja Grada Nova Gradiška služi kao jedan od alata kojim se istražuju važne karakteristike vanjskog i unutarnjeg okruženja sa svrhom identifikacije strateških čimbenika koji mogu odrediti budućnost grada. Snage i slabosti unutar SWOT analize predstavljaju unutarnje čimbenike koji su temelj gospodarskog razvoja Grada, a oni proizilaze iz prethodne cjeline u kojoj je predstavljena analiza stanja prema različitim tematskim područjima za grad Novu Gradišku. Kao čimbenici vanjskog okruženja u SWOT analizi nalaze se prijetnje i prilike, pri čemu je potrebno optimalno iskoristiti sve potencijalne prilike za razvoj i ostvarenje zadane vizije Grada, kao i držati pod kontrolom i ukoliko je moguće ublažiti sve identificirane prijetnje.

Kako bi se svi analizirani čimbenici mogli što bolje sagledati, SWOT analiza za grad Novu Gradišku podijeljena je na tri tematske cjeline: gospodarstvo; prostorno uređenje, infrastruktura i zaštita okoliša te društvene djelatnosti.

1. SWOT – Gospodarstvo

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Povoljan geo-prometni položaj ▪ Neposredan pristup međunarodnim cestovnim i željezničkim prometnim pravcima ▪ Izvozne mogućnosti – dobra prometna povezanost s tržištima istočne i zapadne Europe ▪ Blizina glavnog grada – Zagreb i županijskog središta – Slavonski Brod ▪ Duga tradicija i razvijenost metalo, drvo i prehrambeno prerađivačke industrije ▪ Dostupnost različitih srednjoškolskih programa obrazovanja na području Grada – kvalitetna radna snaga ▪ Razvijena poduzetnička infrastruktura ▪ Industrijski park – konkurentna lokacija za ulaganje ▪ Realizirane velike investicije u Industrijskom parku (Atlantic Grupa i Klimaoprema) – pozitivan imidž ulagačke destinacije ▪ Pokrenut projekt Centar kompetencija za napredno inženjerstvo NG (CEKOM) ▪ Konkurentan paket lokalnih poticaja i olakšica za nova ulaganja ▪ Industrijska zona – dostupnost kompletno infrastrukturno opremljenih zemljišta za nova ulaganja po vrlo kompetentnoj cijeni ▪ Poslovno – inovacijski potporni centar – informiranje potencijalnih investitora i pružanje potpune podrške u realizaciji ulaganja ▪ Uređen sustav lokalne samouprave ▪ 90% od ukupnih poljoprivrednih površina je 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Depopulacija – smanjenje broja stanovnika temeljem negativnog prirodnog priraštaja i negativnog migracijskog salda ▪ Izražen problem iseljavanja mladog i visokoobrazovanog stanovništva ▪ Nepovoljan odnos mladog i starog stanovništva ▪ Izražen trend starenja stanovništva – negativan utjecaj na gospodarski razvoj ▪ Stalan pad broja učenika u osnovnim školama ▪ Nepovoljna obrazovna struktura stanovništva – deficit radne snage u tehničkim i visokotehnološkim zanimanjima ▪ Iznadprosječno visoka nezaposlenost – posebice među mladim stanovništvom do 29 godina ▪ Malen udio visokoobrazovane radne snage ▪ Velik udio neaktivnog u radno sposobnom stanovništvu ▪ Nizak životni standard – velik udio stanovništva bez stalnih izvora prihoda ▪ Niska razina konkurentnost poslovnog sektora ▪ Nedovoljna izvozna orijentiranost MSP ▪ Nedovoljni poticaji za razvoj MSP i gospodarske aktivnosti od strane Grada ▪ Nedovoljna informiranost o mogućnostima sufinanciranja razvoja MSP iz EU fondova ▪ Nedovoljna zastupljenost inovacija i proizvoda i usluga visoke dodane vrijednosti u poduzetništvu ▪ Nedovoljno razvijanje novih projektnih ideja i

<ul style="list-style-type: none"> ▪ obradivo – značajno iznad RH i EU prosjeka ▪ Postoji 4.958 ha obradivih poljoprivrednih površina na području Grada ▪ Kvalitetna poljoprivredna zemljišta – pogodna za razvoj brojnih poljoprivrednih kultura ▪ Bogatstvo šumom ▪ Potencijal razvoja drvne industrije i poljoprivrede ▪ Postojanje poljoprivrednih zadruga ▪ Postojanje potpornih mjera za poljoprivredni razvoj ▪ Blizina izletišta Strmac ▪ Potencijal razvoja selektivnih oblika turizma – bogatstvo prirodnim resursima, kulturna baština ▪ Velik potencijal kulturne-povijesne baštine ▪ Postojanje turističkih kapaciteta i turističke ponude Grada 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neiskorištenost prostora u vlasništvu Grada ▪ Nedostupnost interneta velike brzine u pojedinim područjima Grada ▪ Nedovoljno korištenje resursnih i prirodnih bogatstava za razvojne mogućnosti ▪ Nepostojanje Certifikata Grada kao povoljnog poslovnog okruženja ▪ Slaba suradnja poljoprivrednika – usitnjenost poljoprivrednih posjeda i parcela ▪ Nedostatna financijska moć poljoprivrednika za modernizaciju i komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje ▪ Nestabilna cijena otkupa poljoprivrednih proizvoda ▪ Neiskorišten potencijal Grada kao turističke destinacije ▪ Nedovoljna umreženost poljoprivrednih i turističkih subjekata
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izvrsna prometna povezanost – mogućnost razvoja Grada kao prometnog, logističkog i distributivnog centra ▪ Članstvo u EU – veća mobilnost, ukidanje carina, bolje izvozne mogućnosti, sufinanciranje razvoja MSP i brojnih drugih gospodarskih projekata ▪ Jačanje međunarodne i međuregionalne gospodarske suradnje ▪ Modernizacija i razvoj krovnih industrija za razvoj Grada - metalo i drvo prerađivačke industrije ▪ Veća iskorištenost domaćih sirovina u drvo i prehrambeno prerađivačkoj industriji ▪ Stvaranje povoljne poduzetničke i investicijske klime – sprječavanje iseljavanja stanovništva ▪ Poticanje razvoja socijalnog poduzetništva ▪ Povećanje konkurentnosti Grada kao ulagačke destinacije za nove investicije ▪ Panonski zeleni industrijski park – potencijalni projekti razvoja Industrijskog parka ▪ 90% od ukupnih poljoprivrednih površina je obradivo – značajno iznad RH i EU prosjeka ▪ Udruživanje poljoprivrednika u poljoprivredne zadruge ▪ Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje ▪ Bogata kulturno-povijesna baština i prirodna bogatstva kao temelj razvoja turizma ▪ Brendiranje i razvoj turističke ponude Grada 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neusklađenost obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada ▪ Izražen problem iseljavanja mladog i visokoobrazovanog stanovništva ▪ Velik broj stanovnika ovisan o prihodima od socijalne pomoći ▪ Nizak životni standard ▪ Velika ovisnost gradskog proračuna o poreznim prihodima ▪ Nedostatak inicijative za razvoj novih ideja ▪ Nepovezanost i manjak suradnje sa susjednim općinama/gradovima ▪ Nepoticajna porezna regulativa za razvoj gospodarstva na nacionalnoj razini ▪ Spora državna administracija za rješavanje imovinsko-pravnih pitanja i dobivanje potrebnih dozvola ▪ Promjenjivost i nedosljednost zakona i porezne politike

2. SWOT – Prostorno uređenje, infrastruktura i zaštita okoliša

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvijen sustav lokalnih prometnica ▪ Izgrađena južna obilaznica – direktan izlaz na autocestu s Industrijske zone ▪ Postojanje kvalitetne prostorno – planske dokumentacije ▪ Pokrenut projekt Plan razvoja širokopojasne infrastrukture (PRŠI) ▪ Provedba projekta Sustav odvodnje s uređajem za pročišćavanje ▪ Razvijen sustav vodoopskrbe i odvodnje ▪ Zadovoljavajuće stanje elektroopskrbne mreže ▪ Potpuna pokrivenost plinskom mrežom ▪ Područje s povoljnim klimatskim obilježjima ▪ Visok stupanj očuvanosti okoliša ▪ Postojanje zelenih otoka u svrhu odvojenog prikupljanja otpada ▪ Povećanje količine prikupljenog sortiranog otpada – jača ekološka svijest građana ▪ Organizirani odvoz otpada kojim su pokrivena sva kućanstva ▪ Uklonjena "divlja" odlagališta na području Grada ▪ Kontinuirana sanacija onečišćenih lokacija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepostojanje GIS sustava za područje Grada ▪ Nedovoljna izgrađenost pješačkih i biciklističkih staza ▪ Nezadovoljavajuća kvaliteta vode na akumulacijskom jezeru "Bačica" ▪ Nepotpuna pokrivenost gradskih naselja sustavom odvodnje ▪ Nedostatan kapacitet pitke vode iz izvorišta "Bačica" u ljetnim mjesecima ▪ Nerazvijena svijest o mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije ▪ Nepostojanje sustava energetske učinkovite javne rasvjete ▪ Nepostojanje sustava naplate odvoza otpada prema količini otpada ▪ Neiskorištenost i zastarjelost gradskog bazena i okružujućeg rekreacijskog prostora ▪ Nedovoljna pokrivenost širokopojasnom mrežom, posebice u ruralnim područjima
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nadogradnja sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje ▪ Rekonstrukcija izvorišta "Bačica" – povećanje razine pročišćenosti vode i kapaciteta izvorišta ▪ Otvaranje reciklažnog dvorišta za komunalni otpad prikupljen na gradskim odlagalištima ▪ Jačanje ekološke svijesti građana i naglašavanje važnosti očuvanja okoliša ▪ Sanacija deponija komunalnog otpada ▪ Modernizacija javne rasvjete i uvođenje ekološki prihvatljivih tehnologija ▪ Preuzimanje primjera najbolje prakse iz razvijenih zemalja pri uspostavi i primjeni energetske učinkovitosti i korištenju obnovljivih izvora energije (pasivne javne građevine) ▪ Članstvo u EU – mogućnost provođenja puno više infrastrukturnih projekata zbog dostupnih izvora sredstava iz EU ▪ Bolja suradnja sa susjednim općinama u svrhu provođenja infrastrukturnih projekata 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zastarjelost željezničke infrastrukture – neuređenost željezničkih prijelaza i željezničkog kolodvora ▪ Neusklađenost prostorno – planske dokumentacije na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini ▪ Sporost administracije pri ishodu dozvola za infrastrukturne projekte ▪ Usporena obnova i izgradnja lokalnih i državnih cesta

3. SWOT – Društvene djelatnosti (obrazovanje, kultura, sport, zdravstvo i socijalna skrb, organizacije civilnog društva)

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bogata kulturna baština – registrirano 13 zaštićenih spomenika kulture na području Grada ▪ Proveden projekt obnove Gradskog muzeja ▪ Raznoliko arheološko i povijesno nasljeđe (crkve, arhivske zbirke i sl.) ▪ Razvijen sustav zdravstvene zaštite ▪ Dobra suradnja u pružanju zdravstvenih usluga na razini Županije ▪ Djelovanje zdravstvenih udruga ▪ Zadovoljavajuća razina socijalne zaštite ▪ Djelovanje humanitarnih udruga na području Grada ▪ Razvijena sportska infrastruktura ▪ Dostupnost vanjskih sportskih terena ▪ Rekreativni sadržaji na izletištu Strmac ▪ Biciklistička staza Davor – Strmac (120 km ukupno u oba smjera) ▪ Prisutan savez športova s 25 udruga članica ▪ Dostupnost dostatnih smještajnih kapaciteta za razvoj turizma ▪ Održavanje brojnih manifestacija i programa kulturnog i zabavnog karaktera ▪ Razvijen sustav obrazovanja – predškolska, osnovnoškolska i srednjoškolska razina ▪ Dostupno visoko obrazovanje – Dislocirani preddiplomski studij sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku ▪ Stipendiranje učenika i studenata od strane Grada ▪ Mogućnost dopunskog obrazovanja (POU Automoto centar Nova Gradiška, IPNG) ▪ Postojanje dječjih igrališta ▪ Postojanje statusa Grada prijatelja djece ▪ Postojanje Gradske knjižnice ▪ Postojanje Gradskog muzeja ▪ Postojanje društvenih domova ▪ Postojanje Posavske – poučne ceste ▪ Velik broj udruga sa svih područja djelovanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedovoljno korištenje dostupnih izvora financijskih sredstava iz EU fondova od strane udruga ▪ Nedostatak kvalitetnih programa za unaprjeđenje kvalitete života građana ▪ Ovisnost rada udruga o financijskim sredstvima iz gradskog proračuna ▪ Izražen trend starenja stanovništva – negativan utjecaj na razvoj društvenih aktivnosti ▪ Nedostatak prostora i loša opremljenost za provođenje društvenih aktivnosti ▪ Nedovoljna iskorištenost i zapuštenost prostora u vlasništvu Grada ▪ Neadekvatan sustav upravljanja gradskom imovinom ▪ Nedostatak infrastrukture za djecu s posebnim potrebama ▪ Nedostatak prostora za djelovanje mladih i djece ▪ Nedostatak odgojnih i obrazovnih ustanova s cjelodnevnim boravkom ▪ Zastarjelost prostora i dostupne opreme u odgojno – obrazovnim ustanovama ▪ Nedostatak kvalitetno uređenih sportskih terena i ostale sportske infrastrukture ▪ Nedovoljna promocija važnosti zdravog načina života i bavljenja sportom, posebice među mladima ▪ Nedostatna financijska sredstva za djelovanje sportskih klubova i udruga ▪ Veliki izdaci za sportska natjecanja ▪ Nedostatak financijskih sredstava za sanaciju spomeničko – kulturne baštine ▪ Neiskorištenost potencijala kulturne baštine
PRIJLIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostava programa prekvalifikacija u suradnji s HZZ-om ovisno o potrebama lokalnih gospodarstvenika ▪ Razvoj suradnje odgojno-obrazovnih institucija i udruga 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograničene mogućnosti financiranja obnove svih kulturno vrijednih objekata od strane lokalne samouprave ▪ Nedostatna financijska sredstva za održavanje kulturno-umjetničkih programa i manifestacija

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neiskorišten prostor gradske vojarne – mogućnost preuređenja za društvene i obrazovne svrhe ▪ Adaptacija i dogradnja društvenih, kulturnih i sakralnih objekata ▪ Marketing – bolja promidžba Grada ▪ Brendiranje Grada – stvaranje simbola prepoznatljivosti ▪ Razvoj bolje suradnje sa susjednim općinama s ciljem provođenja projekata od društvenog značaja ▪ Potencijal za razvoj sportskih i rekreativnih sadržaja ▪ Umrežavanje odgojno – obrazovnih institucija ▪ Jačanje svijesti građana za pomoć socijalno ugroženima ▪ Organizirano djelovanje udruga u svrhu povećanja kvalitete života građana ▪ Koordiniranje udruga na lokalnoj razini ▪ Nove prilike u financiranju iz sredstava EU ▪ Prilagodba udruga standardima EU 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograničena proračunska sredstva na državnoj razini za odgoj i obrazovanje te za primarnu zdravstvenu zaštitu – moguće pogoršanje kvalitete navedenih usluga ▪ Zaobilaženje lokalne i područne samouprave prilikom promjena zdravstvenog sustava ▪ Nedovoljna ulaganja u suvremenu zdravstvenu opremu i tehnologiju ▪ Nedovoljno poznavanje zakonske regulative od strane predstavnika udruga ▪ Nedovoljna znanja vezana za neprofitno poduzetništvo ▪ Nerazumijevanje zajednice za djelovanje i aktivnosti koje poduzimaju udruge civilnog društva ▪ Nedovoljno korištenje mogućnosti financiranja od strane EU fondova
--	---

VII. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA

1. VIZIJA I MISIJA

Vizija razvoja Grada Nova Gradiška predstavlja željeno stanje grada u budućnosti, a temelji se na analizi trenutnog stanja, SWOT analizi te prijedlozima Radnih skupina za izradu Strategije. Tijekom radnih sastanaka Radne skupine, sastavljene od predstavnika javnog, gospodarskog i društvenog sektora s područja grada, iznijele su svoje ideje o željenim razvojnim pravcima grada u sljedećih pet godina.

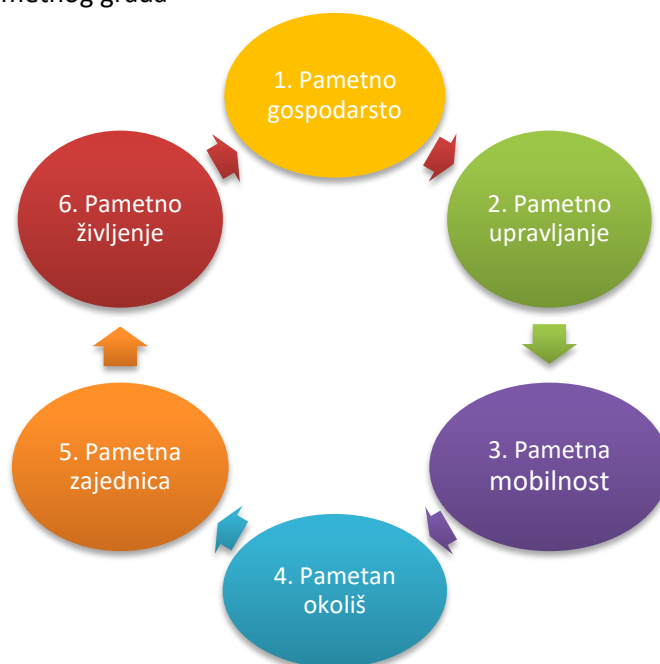
Sažetak njihovih prijedloga uključuje sljedeće komponente:

- Oživljavanje gospodarske aktivnosti – poduzetništva, obrtništva i OPG-a,
- Razvoj i modernizacija malog i srednjeg poduzetništva, kao i njihova veća konkurentnost i izvozna orijentiranost,
- Redefiniranje odnosa između poreznih obveznika i poreznih ovisnika,
- Stjecanje statusa Grada prijatelja poduzetnika i obrtnika,
- Modernizacija i razvoj tradicionalnih industrijskih grana – metalo, drvo i prehrambeno prerađivačke industrije,
- Razvoj novih tehnologija – orijentiranost inovacijama,
- Privlačenje novih ulaganja – nove mogućnosti zapošljavanja,
- Razvoj tehnološkog parka,
- Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje, udruživanje poljoprivrednika i davanje veće uloge poljoprivredi u ukupnom razvoju Grada,
- Povezivanje i bolja suradnja između obrazovnih institucija na području Grada i gospodarskog sektora,
- Otvaranje novih radnih mjesta – smanjenje nezaposlenosti, posebice među mladima,
- Sprječavanje iseljavanja mladog i visoko obrazovanog stanovništva,
- Pružanje bolje mogućnosti obrazovanja – razvoj novih programa obrazovanja na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini koji su inovativni i orijentirani na nove tehnologije (npr. programiranje, robotika, prirodne znanosti i sl.),
- Bolje korištenje povoljnog prometnog i geografskog položaja Grada te bogate prirodne i kulturne baštine,
- Uređenje i održavanje javnih površina s izrađenom komunalnom infrastrukturom,
- Visoka ekološka osviještenost i veće korištenje obnovljivih izvora energije,
- Unaprjeđenje i obnova prometne infrastrukture,
- Rješavanje problema s pitkom vodom i uređenje akumulacijskog jezera "Bačica",
- Povećanje standarda i kvalitete života građana,
- Stvaranje turističke prepoznatljivosti Grada,
- Poboljšanje turističke ponude, razvoj selektivnih oblika turizma temeljem postojećih prirodnih preduvjeta (seoski, gastronomski, izletnički, cikloturizam i sl.),
- Veća uključenost građana u razvoj Grada kroz udruge civilnog društva,
- Bolje korištenje mogućnosti financiranja razvojnih projekata sredstvima iz EU fondova.

Na temelju idejnih prijedloga željenih razvojnih pravaca te u skladu s realnim potencijalima Grada, definirana je konačna vizija razvoja Grada Nova Gradiška. Vizija obuhvaća sva prioriteta područja te uključuje snage i mogućnosti na kojima je nužno temeljiti budući razvoj na području gospodarstva, javne infrastrukture i zaštite okoliša te unaprjeđenja kvalitete života građana Grada Nova Gradiška.

Nova Gradiška teži postati pametan grad u kojemu sinergijski djeluje 6 čimbenika. Model pametnog grada temelji se na kombinaciji vrijednosti, sposobnosti, znanja, i racionalnih odluka samostalnih i savjesnih građana.

Grafikon 21: Model pametnog grada

Izvor: *European Smart Cities (2015)*, dostupno na: <http://www.smart-cities.eu/?cid=2&ver=3>

Modelom pametnog grada naglašene su sljedeće aktivnosti:

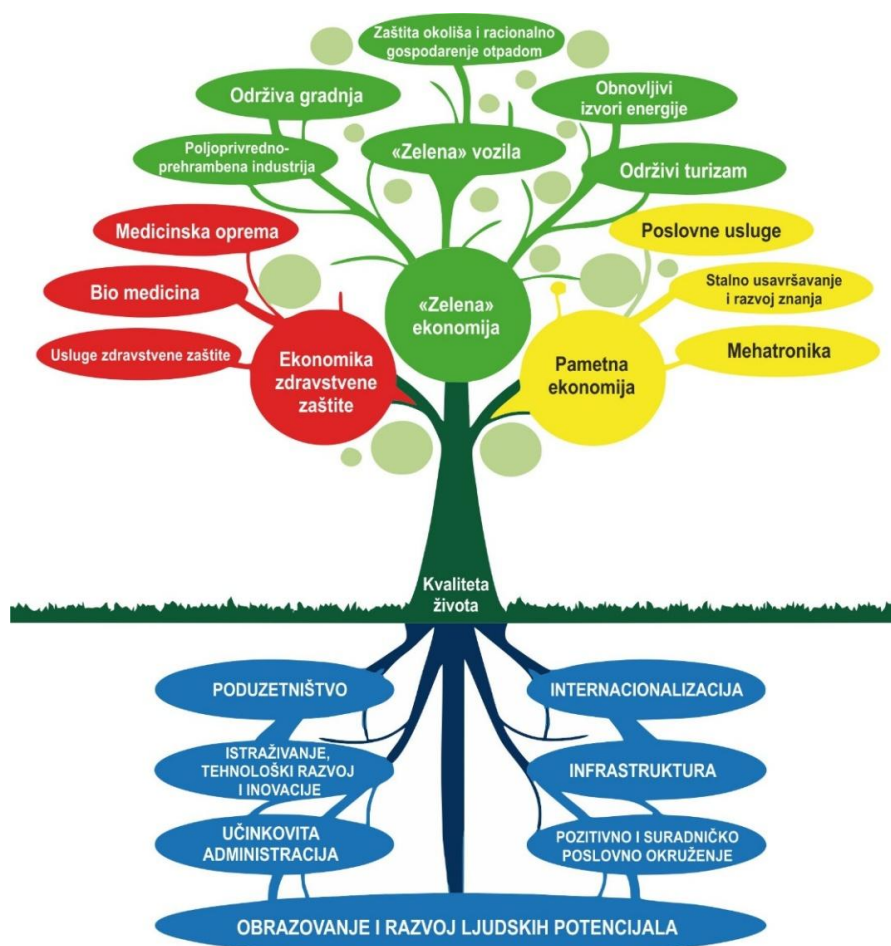
1. Grad treba biti usmjeren na poticanje razvoja poduzetništva i osobito poticati razvoj inovativnih mikro i malih poduzeća kroz razvoj moderne infrastrukture, udruživanje i klasterizaciju.
2. Gradska administracija treba biti dostupna i efikasna te racionalna u upravljanju lokalnim resursima. Potrebno je implementirati moderne tehnologije u svrhu poboljšanja usluge građanima i povećati transparentnost upravljanja te stupanj sudjelovanja građana u procesima odlučivanja.
3. Pri razvoju gradskog prometa i prometne dostupnosti potrebno je primjenjivati nova tehnološka rješenja te uspostaviti sustav niskougličnog prometa, optimizirati prometne tokove te racionalno organizirati intermodalni promet.
4. Održivo gospodarenje energijom, otpadom i prirodnim resursima neophodno je za razvoj svakoga grada. Kroz projekte razvoja inovativnih tehnologija, uspostavu novih organizacijskih modela te kvalitetnu edukaciju i promociju moguće je postići promjene ustaljenih dosadašnjih životnih navika.
5. Unaprjeđenje funkcioniranja gradova kao životnih zajednica moguće je kroz implementaciju inovativnih tehničkih i tehnoloških rješenja, npr. koncepti zajedničkih aktivnosti, dijeljenja resursa, prostora i kompetencija te korištenje modernih tehnologija za uspostavu novih kooperacija i proizvodnju novih javnih dobara.
6. Pametno življenje inkorporira sustavno racionalno korištenje prethodnih 5 segmenata u svakodnevnom funkcioniranju pojedinca u cilju poboljšanja kvalitete življenja.

Razvojni koncept Grada Nova Gradiška osmišljen je kroz tri strateška cilja koja su usmjerena na razvoj konkurentnog poduzetništva, stvaranje povoljnog poslovnog okruženja te razvoj poljoprivrede i turizma, učinkovito upravljanje infrastrukturom i zaštitom okoliša, kao i povećanje života kulturnog, društvenog i sportskog života na području Grada Nova Gradiška. Sinergijskim djelovanjem i realizacijom navedenih razvojnih ciljeva i prioriteta pozitivno se utječe na ostvarenje vizije Grada Nova Gradiška.

Vizija Grada Nova Gradiška – grad koji osigurava svojim stanovnicima visoku kvalitetu života, punu zaposlenost, prosperitet mladima, kvalitetnu skrb za ugrožene skupine, konkurentno i prijateljsko poduzetničko okruženje.

Shema 4: Primjer specijalizacije pametnog grada

Izvor: URBACT (2015) *Smart specialisation, triple helix, open innovation and smart cities. Going beyond the jargon*; dostupno na: <http://urbact.eu/smart-specialisation-triple-helix-open-innovation-and-smart-cities-going-beyond-jargon>; obrada: Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje 2015.

Misija Grada u sustavu strateškog planiranja doprinjet će ostvarenju zadanih ciljeva i definirane vizije. **Misija Grada stoga jest** - sustavno raditi na osiguranju visoke razine kvalitete života svih građana te aktivno provoditi politiku održivog razvoja uz maksimalnu podršku razvoju mikro, malog i srednjeg poduzetništva. Posebnu pažnju treba posvetiti učinkovitom upravljanju raspoloživim prirodnim i društvenim resursima fokusom na razvoj ljudskih potencijala i zadržavanje stanovništva.

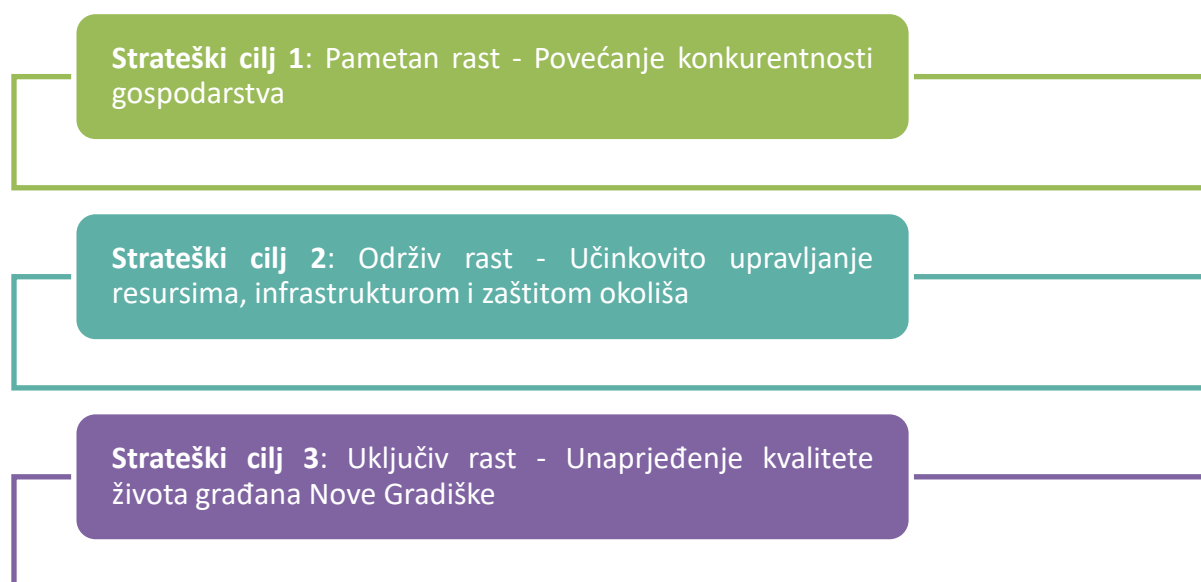
2. CILJEVI, PRIORITETI I MJERE RAZVOJA

Strateški ciljevi razvoja Grada predstavljaju konzistentan i sažet opis namjeravanih ishoda razvoja, jasno izraženih i mjerljivih te vremenski povezanih s razdobljem trajanja razvojne strategije. Kvaliteta strateških ciljeva ovisi o tome koliko oni odražavaju trendove i procese u Gradu i okruženju. Strateški ciljevi doprinose ostvarenju vizije, a temelje se na osnovnoj analizi stanja i SWOT analizi. U obzir su uzeti i pojedini trendovi u okruženju Grada kao i mogućnost provedbe s obzirom na unutarnje kapacitete grada.

Formulirani ciljevi u skladu su s prioritetima definiranim u Strategiji Europa 2020. Hijerarhijske razine potom se operacionaliziraju do prioriteta i mjera, a potom do samog načina provedbe, odnosno do aktivnosti ili projekata.

Grad Nova Gradiška ima 3 strateška razvojna cilja s pripadajućim prioritetima i mjerama.

Schema 5: Strateški razvojni ciljevi Grada Nove Gradiške za razdoblje do 2020. godine

STRATEŠKI CILJ 1: Pametan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva

Temeljne razvojne pravce Grada Nova Gradiška potrebno je definirati kroz osnaživanje i modernizaciju postojećih tradicijskih industrijskih grana, ali i uvođenjem novih industrija koje se temelje na suvremenim tehnologijama i znanju, pri čemu je nužno uvažiti proračunske i zakonodavne mogućnosti Grada. Smjernice gospodarskog razvoja trebaju biti usklađene i zasnovane na identificiranim snagama sektora gospodarstva u SWOT analizi kao što su povoljan geo-prometni položaj grada i dobra prometna povezanost, razvijena poduzetnička infrastruktura i dostupnost potpuno infrastrukturno opremljenih zemljišta na industrijskoj zoni, dostupnost kvalitetne radne snage, kvalitetna poljoprivredna zemljišta pogodna za razvoj brojnih poljoprivrednih kultura, velik potencijal razvoja selektivnih oblika turizma i ostali navedeni čimbenici.

Mikro, mali i srednji poduzetnici i obrtnici generatori su razvoja gospodarstva te je jačanje istih primarni cilj Grada. Prema podacima HGK na području Nove Gradiške u 2015. godini bilo je aktivno 199 tvrtki koje su zapošljavale 1.590 radnika. U odnosu na 2014. godinu broj tvrtki povećao se za 19, dok je broj radnika u malim i srednjim poduzećima povećan za 95. Ovi podaci uvelike potvrđuju značaj malog i srednjeg poduzetništva za daljnji gospodarski rast i uzlazni trendovi u ovom sektoru

praćeni povećanjem broja tvrtki, ostvarenih prihoda i zaposlenika potvrđuju osnaživanje poduzetničke aktivnosti u Novoj Gradiški. Posebice je značajno povećanje investicija u novu dugotrajnu imovinu u iznosu od 22 milijuna kuna u 2015. u odnosu na 2014. godinu što je rezultat novih ulaganja na industrijskoj zoni poduzeća Atlantic Grupa d.d. iz prehrambenog sektora i poduzeća Klimaoprema d.d. iz tehnološkog sektora. Atraktivnost Industrijskog parka Nova Gradiška kao ulagačke destinacije potvrđuje i osvojeno 2. mjesto na izboru najbolje ulagačke zone u Republici Hrvatskoj od strane Ministarstva poduzetništva i obrta u 2015. godini. Gotovo sva poduzeća na području Grada spadaju u sektor malih poduzeća, njih 194, dok je samo 5 poduzeća u sektoru srednjih, a velika poduzeća nisu prisutna. Kako bi se privukao što veći broj novih investicija i motiviralo velika poduzeća da ulažu u Novu Gradišku potrebno je ojačati poduzetničku i ulagačku klimu, povećati konkurentnost Grada kao ulagačke destinacije brojnim poticajnim mjerama i olakšicama za poduzetnike, osigurati kvalitetnu radnu snagu kroz prilagođavanje obrazovnih programa potrebama tržišta rada te poticati razvoj klastera i povezivanje poduzetnika. Također, na području Grada postoji velik broj obrta, a prema podacima Udruženja obrtnika GNG u 2016. godini bilo ih je 174 pri čemu najviše iz uslužnog i graditeljskog sektora te je za razvoj gospodarstva važno poticati i razvoj obrtništva, posebice tradicijskih zanimanja i zastupati interese obrtnika.

Nova Gradiška ima dugu tradiciju drvo-prerađivačke i metalo-prerađivačke industrije te su upravo te gospodarske grane uz sektor trgovine najzastupljenije djelatnosti na području Grada i zapošljavaju najviše radnika. Kako bi se unaprijedila konkurentnost navedenih industrija potrebno je razvijati nove proizvode i usluge koji se zasnivaju na znanju i inovativnosti i imaju veću dodanu vrijednost. Za uspješno povećanje konkurentnosti gospodarstva bitno je i kontinuirano razvijati ljudske potencijale, podupirati njihovo obrazovanje i usavršavanje, kao i omogućiti im prekvalifikaciju u skladu s potrebama tržišta rada. Takvo osnaženo lokalno gospodarstvo temeljeno na znanju, inovacijama i novim tehnološkim standardima povoljno će utjecati na razvoj svih ostalih segmenata koji zajednički stvaraju sliku višeg standarda i bolje kvalitete života građana Nove Gradiške. Korištenje naprednih tehnologija, unaprjeđenje poslovnih procesa i kvalitetno upravljanje resursima preduvjeti su stvaranja konkurentnog poduzetništva i obrtništva, kao i povoljnog poslovnog okruženja što je osnovni preduvjet za otvaranje novih radnih mjesta i smanjenja visoke stope nezaposlenosti na području Grada.

PRIORITETI:

1.1. Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika

O poslovanju i uspješnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika ovisi i daljnji gospodarski razvoj Grada Nova Gradiška te stoga ovom sektoru treba pridati posebnu pozornost. Mjere unutar ovog prioriteta trebaju osigurati razvoj bolje poduzetničke i ulagačke klime, podupirati nova ulaganja u modernizaciju poduzetničke infrastrukture, poticati suradnju između lokalnih poduzetnika i osigurati bolju promociju poduzetništva među lokalnim stanovništvom, ali i bolju promociju Grada kao kvalitetne ulagačke investicije. Dobar potencijal Nove Gradiške kao ulagačke destinacije potvrđuje i trenutno 16 investitora na industrijskoj zoni Grada čija ukupna vrijednost investicija iznosi oko 30 milijuna eura i zapošljavaju oko 300 radnika. Zbog trenutno loše gospodarske situacije u cijeloj zemlji, daljnji razvoj poduzetništva najviše zaustavljaju teško dostupna financijska sredstva, nedostatak kvalificirane radne snage i administrativne prepreke, stoga je poduzetnicima potrebno olakšati uvjete za ostvarenje ekonomski održivog poslovanja i njegov daljnji razvoj te pružiti potrebno savjetovanje i izobrazbu njima i njihovim zaposlenicima kako bi povećali svoju tržišnu i izvoznu konkurentnost. Posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti tradicionalnih poduzetničkih i obrtničkih zanimanja koja su karakteristična za ovo područje te im pružiti potrebnu pomoć i podršku u prilagodbi poslovanja novim uvjetima na tržištu sa svrhom povećanja njihove tržišne konkurentnosti i profitabilnosti.

1.2. Poticanje inovacija u poduzetništvu

Jedan od ključnih izazova Republike Hrvatske, ali i cjelokupne EU, je poticati konkurentno poduzetništvo koje će svoj razvoj temeljiti na inovacijama te koje ujedno predstavlja podlogu daljnjeg rasta i razvoja suvremenog gospodarstva. U skladu s tim, Grad Nova Gradiška će u narednom periodu intenzivnije poticati inovativnost, aktivnosti istraživanja i razvoja, naprednog korištenja tehnologije te suradnju znanstvene zajednice i gospodarstva. U planu je izgradnja razvojno – istraživačke infrastrukture na industrijskoj zoni kako bi se što više potaknula modernizacija tradicionalnih industrijskih djelatnosti, kao i razvoj novih proizvoda i usluga temeljenih na znanju i inovativnosti koji imaju visoku dodanu vrijednost. Poticanjem inovacija u poduzetništvu i korištenjem novih tehnologija podupire se ekološki prihvatljivija "zelena" industrija koja racionalno gospodari prirodnim resursima i ima manji negativan utjecaj na okoliš. Također, informatizacijom i digitalizacijom pojedinih gospodarskih sektora ostvaruje se i veći ekonomski učinak jer visokotehnološki proizvodi imaju bolju konkurentsku poziciju i postižu veću tržišnu vrijednost.

1.3. Osnaživanje poljoprivrede i šumarstva

Geo-klimatske karakteristike područja, tradicija i znanje lokalnih poljoprivrednika čine kvalitetne preduvjete za učinkovitije korištenje mjera ruralnog razvoja. Kroz Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.–2020. osigurano je ukupno 2.383.294.499,84 kuna koje mogu biti korištene za provedbu projekata poticanja konkurentnosti poljoprivrede, održivog upravljanja prirodnim resursima i klimatskim promjenama te razvoj ruralnih zajednica i zadržavanje radnih mjesta. Područje Nove Gradiške karakterizira vrlo visoka kvaliteta tla na poljoprivrednim zemljištima koja su pogodna za razvoj brojnih poljoprivrednih kultura, a 90% od ukupnih poljoprivrednih površina je obradivo što je značajno iznad prosjeka EU. U skladu s EU standardima, poljoprivredna proizvodnja treba biti ekološka i orijentirati se ka uzgoju ekološki prihvatljivih poljoprivrednih proizvoda. Pošto je za ovaj kraj karakteristično i veliko bogatstvo šumama postoji vrlo kvalitetna sirovinaska baza za razvoj drvoprerađivačke industrije koja se treba orijentirati ka izvozu gotovih proizvoda, a ne samo sirovina. Kako bi se osigurala održivost i očuvanje prirodnih resursa te bioraznolikost nužno je unaprijediti sustav upravljanja prirodnim resursima i provoditi mjere zaštite prirode, kao i povećati svijest javnosti o važnosti očuvanja okoliša.

1.4. Stvaranje jedinstvene integrirane turističke ponude

Počeci turizma u Novoj Gradiški sežu u 1892. godinu kada je osnovano Društvo za poljepšanje mjesta. Djelovanjem turističkog sektora i raznim inicijativama u sklopu njegovih aktivnosti i djelovanja, ostvaren je turistički razvoj područja grada. Međutim, turistički potencijal grada i okolnih općina tek je djelomično iskorišten, stoga je nužno poticanje njegovog racionalnog korištenja u potpunosti te u skladu s kretanjima na području turizma. Suvremeni trendovi u turizmu prema kojima kontinentalne destinacije dobivaju sve veći značaj, otvaraju mogućnost kvalitetnijeg valoriziranja prirodnih i društvenih resursa područja Grada i okolnih općina stvaranjem integrirane turističke ponude. Stoga je potrebno razvijati selektivne oblike turizma te oplemeniti postojeću turističku ponudu do mjere u kojoj će se posjetiteljima Grada tijekom cijele godine moći osigurati minimalno dvodnevni boravak ispunjen kvalitetnim sadržajima i uslugama. Kako bi se potaknuo razvoj selektivnih oblika turizma nužno je i povećati razinu informiranosti malih poljoprivrednih gospodarstava i obrtnika o mogućnostima i ekonomskim koristima koje se mogu ostvariti od bavljenja turizmom, što se posebice odnosi na seoski i eko-etno turizam za koje ovo područje ima veliki razvojni potencijal.

C1			
Pametnan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva			
SC1-P1	SC2-P2	SC1-P3	SC1-P4
Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika	Poticanje inovacija u poduzetništvu	Osnaživanje poljoprivrede i šumarstva	Stvaranje jedinstvene integrirane turističke ponude
SC1-P1-M1	SC2-P2-M1	SC2-P3-M1	SC1-P4-M1
Razvoj poduzetničke i ulagačke klime	Razvoj suradnje sa znanstvenim sektorom	Učinkovito upravljanje i uređenje neobrađenih poljoprivrednih površina	Razvoj turističke infrastrukture i selektivnih oblika turizma
SC1-P1-M2	SC2-P2-M2	SC2-P3-M2	SC1-P4-M2
Povećanje interesa za poduzetništvo i obrtništvo	Potpora uvođenju novih tehnologija u industrije strateške gospodarske važnosti	Poticanje razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje	Očuvanje i pozicioniranje kulturno-povijesne i prirodne baštine u turističku svrhu
SC1-P1-M3		SC2-P3-M3	
Poboljšanje dostupnosti izvora financiranja		Povećanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva	
SC1-P1-M4		SC2-P3-M4	
Razvoj poslovne infrastrukture		Racionalno gospodarenje prirodnim resursima	

Cilj 1	Pametnan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.1.	Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika
Mjera 1.1.1.	Razvoj poduzetničke i ulagačke klime
Cilj mjere	Unaprjeđenje rada i poslovanja postojećih institucija poduzetničke potporne infrastrukture, razvoj i provođenje mjera i programa za podupiranje poduzetničke aktivnosti, osiguranje edukacijske potpore ulagačima te promicanje koncepta društvenog poduzetništva. Pojednostavljenje postupka pokretanja poduzetničkih aktivnosti uz kontinuiranu promociju Grada Nove Gradiške kao kvalitetne i razvijene ulagačke destinacije koja pruža punu suradnju i potporu novim investitorima pri realizaciji ulaganja.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvoj strategije za privlačenje stranih i domaćih investitora ▪ Analiza stanja poduzetništva na području Grada ▪ Ulaganja u poboljšanje poslovne infrastrukture, opreme i povezanih poslovnih usluga za privlačenje domaćih i stranih investitora ▪ Promocija Nove Gradiške kao povoljne lokacije za nove investicije i razvoj poslovanja

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pojednostavljenje birokracije na lokalnoj razini ▪ Smanjenje lokalnih poreznih davanja ▪ Smanjenje komunalnih davanja za poduzetnike ▪ Poticanje otvaranja novih poduzeća ▪ Praćenje gospodarskog razvoja Grada i rješavanje tekućih problema gospodarstvenika ▪ Promotivne aktivnosti Grada u svrhu razvoja gospodarstva ▪ Stjecanje BFC Certifikata (povoljno poslovno okruženje) ▪ Osposobljavanje i bolja koordinacija gradske uprave i poduzetničkih potpornih institucija za privlačenje i suradnju s potencijalnim investitorima ▪ Promicanje koncepta društvenog poduzetništva ▪ Unaprjeđenje poslovnih modela te razmjena dobre poslovne prakse i iskustava u poslovanju društvenih poduzeća
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Industrijski park Nova Gradiška, Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
Korisnici	Poslovni subjekti, zadruge, stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrađena detaljna analiza stanja poduzetničkog sektora u Novoj Gradiški ▪ Izrađena strategija privlačenja novih investicija ▪ Broj novih programa potpore poduzetnicima ▪ Smanjena stopa lokalnih poreznih davanja i komunalnih davanja ▪ Broj i vrsta kontakata s potencijalnim investitorima ▪ Viša razina uspješne suradnje s potencijalnim investitorima ▪ Broj i vrijednost novih ulaganja ▪ Broj pokazatelja/rezultata uspješne realizacije novih ulaganja ▪ Učinak novih investicija na zapošljavanje i prihod lokalne zajednice ▪ Broj novoosnovanih društvenih poduzeća

Cilj 1	Pametan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.1.	Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika
Mjera 1.1.2.	Povećanje interesa za poduzetništvo i obrtništvo
Cilj mjere	Promocija poduzetništva na lokalnoj razini te razvoj poticajne poduzetničke klime. Temelj provedbe mjere bit će detaljna analiza strukture stanovništva, tržišnih potreba te postojeće poduzetničke mreže s ciljem ostvarivanja međusektorske suradnje. Promotivnim i edukacijskim aktivnostima te međusektorskim umrežavanjem očekuje se porast broja novoosnovanih poduzeća te razvoj pozitivnog stava o cjeloživotnom učenju. Također cilj mjere je modernizacija i razvoj obrtništva i zadržavanje tradicionalnih obrtničkih aktivnosti na području Grada.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza strukture poduzetnika i tržišnih potreba ▪ Promotivne aktivnosti putem masovnih medija i društvenih mreža u svrhu stvaranja interesa za poduzetništvo i obrtništvo ▪ Organizacija konferencija, seminara i edukacija sa svrhom stjecanja poduzetničkih vještina ▪ Poticanje gospodarskog udruživanja i razvoja klastera ▪ Razvoj suradnje i razmjene ideja u poduzetničkom sektoru ▪ Razvoj društveno odgovornog poslovanja poduzetnika kroz partnerstvo s OCD-ima ▪ Suradnja s ustanovama srednjoškolskog obrazovanja s ciljem razvoja

	<p>poduzetničkih vještina te poticanja kreativnosti i inovativnog razmišljanja kod mladih</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Priprema projekata za sufinanciranje iz EU fondova i državnog proračuna
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Industrijski park Nova Gradiška, nadležna ministarstva
Korisnici	Poslovni subjekti, obrazovne institucije, stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rast broja novootvorenih tvrtki ▪ Rast broja novoosnovanih obrta ▪ Porast broja zainteresiranih članova lokalne zajednice za poduzetništvo ▪ Broj realiziranih međusektorskih suradnji između poduzetnika ▪ Osnovani novi klasteri i pokazatelji njihova rada ▪ Broj uspješno realiziranih projekata proizašlih iz međusektorske suradnje ▪ Viša razina uspješne suradnje s obrazovnim ustanovama ▪ Viša razina ulaganja u razvoj poduzetničkih vještina i kreativnosti kod mladih u srednjim školama ▪ Broj održanih konferencija, edukacija i seminara na temu poduzetništva ▪ Broj educiranih poduzetnika ▪ Broj novozaposlenih mladih poduzetnika

Cilj 1	Pametnan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.1.	Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika
Mjera 1.1.3.	Poboljšanje dostupnosti izvora financiranja
Cilj mjere	Osiguranje paketa usluga namijenjenih malim i srednjim poduzećima i obrtnicima radi olakšavanja pristupa kapitalu za inovativna ulaganja, zatim educiranje o najpovoljnijim uvjetima financiranja kod financijskih i drugih institucija te upoznavanje s mogućnostima bespovratnog financiranja putem EU fondova.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informiranje i savjetovanje malih i srednjih poduzeća o mogućnostima financiranja iz nacionalnih i EU fondova i programa ▪ Proširenje postojećih i uvođenje novih mjera i potpora za poduzetnike na razini Grada ▪ Usmjeravanje potpora ka poduzetnicima koji se bave strateškim razvojnim aktivnostima ▪ Pomoć pri izradi dokumentacije za prijavu na natječaje s ciljem što veće učinkovitosti korištenja EU fondova
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Hrvatska gospodarska komora, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
Korisnici	Poslovni subjekti, poduzetnici početnici
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj informiranih/educiranih poduzetnika o mogućnostima sufinanciranja iz nacionalnih i EU fondova i programa ▪ Broj apliciranih projekata na nacionalne i EU natječaje/javne pozive ▪ Broj uspješno realiziranih projektnih ideja sufinanciranih iz nacionalnih i EU fondova i programa ▪ Broj novih poticajnih mjera i potpora za poduzetnike na razini Grada ▪ Broj korištenih lokalnih mjera i potpora za razvoj poduzetništva i njihov ukupan iznos ▪ Broj uspješno realiziranih projekata/aktivnosti od strateškog značaja za grad

Cilj 1	Pametan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.1.	Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika
Mjera 1.1.4.	Razvoj poslovne infrastrukture
Cilj mjere	Unaprjeđenje poslovne infrastrukture Grada Nova Gradiška kako bi se povećala atraktivnost Grada kao ulagačke destinacije, unaprijedilo poslovno okruženje i povećala konkurentnost u odnosu na ostale ulagačke zone. Daljnje uređenje i proširenje industrijske zone, infrastrukturno opremanje svih parcela te izgradnja i opremanje novih poduzetničkih inkubatora imaju za cilj privlačenje većeg broja investitora, otvaranje novih poduzeća i stvaranje mogućnosti za otvaranje novih radnih mjesta što će u konačnici rezultirati gospodarskim napretkom na razini cijelog Grada.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Održavanje i infrastrukturno opremanje postojeće gospodarske zone Industrijski park Nova Gradiška ▪ Proširenje područja postojeće industrijske zone sukladno urbanističkim planovima Grada ▪ Izgradnja kapaciteta za otvaranje poduzetničkih inkubatora ▪ Izgradnja suvremene poslovne infrastrukture – centar kompetencija, tehnološki park u svrhu znanstveno – istraživačkih kapaciteta i razvoja novih tehnologija zasnovanih na znanju i inovacijama ▪ Razvoj poduzetničkih potpornih institucija ▪ Infrastrukturno opremanje zemljišta na industrijskoj zoni
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija
Korisnici	Grad Nova Gradiška, poslovni subjekti, poduzetnici početnici
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj novo realiziranih projekata izgradnje i obnove poslovne infrastrukture ▪ Površina proširenog područja industrijske zone ▪ Površina novoizgrađenih kapaciteta za poduzetničke inkubatore ▪ Povećan broj potpuno infrastrukturno opremljenih zemljišta ▪ Površina izgrađenih suvremenih poslovni kapaciteta ▪ Povećan broj novoosnovanih poduzeća te posebice poduzeća s proizvodima visoke dodane vrijednosti

Cilj 1	Pametan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.2.	Poticanje inovacija u poduzetništvu
Mjera 1.2.1.	Razvoj suradnje sa znanstvenim sektorom
Cilj mjere	Ostvarivanje suradnje lokalnih poduzetnika sa znanstvenim sektorom na području Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske kako bi se potaknuo razvoj tehnologije i transfer znanja i iskustava s ciljem veće konkurentnosti malih i srednjih poduzeća prilikom nastupa na otvorenom tržištu.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Detaljna analiza razvojnih potreba malih i srednjih poduzeća ▪ Modernizacija poslovanja malih i srednjih poduzeća ▪ Ostvarenje tehnološkog napretka u poslovnim procesima kroz suradnju sa znanstvenim sektorom ▪ Analiza područja za moguću suradnju sa znanstvenim institucijama ▪ Informiranje i organizacija događanja s ciljem razvoja suradnje ▪ Razvoj suradnje poduzetničkog i znanstvenog sektora sa svrhom primjene inovativnih procesa i novih tehnologija u svakodnevnom poslovanju ▪ Inovacijske aktivnosti (generiranje novih znanja putem istraživanja i

	<p>razvoja), uvođenje tehnologija i normi za unapređenje učinkovitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvoj novih proizvoda temeljenih na visokoj dodanoj vrijednosti ▪ Potpore inovatorstvu u razvoju i zaštiti inovacija ▪ Promocija korištenja znanja i inovacija te zaštita intelektualnog vlasništva
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Veleučilište u Slavonskom Brodu, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Korisnici	Poslovni subjekti, znanstvene institucije
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj poslovnih susreta ▪ Broj zajedničkih suradnji malih i srednjih poduzeća i znanstvene zajednice ▪ Povećana produktivnost poslovanja malih i srednjih poduzeća ▪ Broj primijenjenih novih tehnoloških rješenja u poslovanju MSP ▪ Ojačana tržišna pozicija poduzetničkog sektora ▪ Broj novih proizvoda visoke dodane vrijednosti ▪ Broj inovativnih proizvoda

Cilj 1	Pametnan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.2.	Poticanje inovacija u poduzetništvu
Mjera 1.2.2.	Potpora uvođenju novih tehnologija u industrije strateške gospodarske važnosti
Cilj mjere	Razvoj tehnološke infrastrukture s ciljem modernizacije industrijskih grana ključnih za gospodarski razvoj Grada koje uključuju drvoprerađivačku i prehrambeno-prerađivačku industriju kako bi se ostvario pozitivan utjecaj na porast konkurentnosti lokalnog gospodarstva i pozitivni ekonomski učinci.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza stanja korištenja novih tehnologija i inovacija u gospodarstvu ▪ Investicijske aktivnosti, aktivnosti istraživanja i razvoja, uvođenje novih tehnologija i normi za poboljšanje radne produktivnosti ▪ Osnaživanje razvoja koncepta "zelenog" gospodarstva ▪ Poticanje digitalizacije i informatizacije u gospodarstvu ▪ Ulaganje u razvoj tehnološke infrastrukture ključne za modernizaciju i napredak drvoprerađivačke i prehrambeno-prerađivačke industrije ▪ Potpora pri modernizaciji zastarjelih postrojenja i opreme tradicionalnih industrijskih grana na području Grada ▪ Pružanje podrške inovatorima i podupiranje inovacijskih aktivnosti ▪ Izrada i provedba programa za komercijalizaciju inovacija
Nositelji	Grad Nova Gradiška, znanstvene i istraživačke institucije, poslovni subjekti
Korisnici	Poslovni subjekti, inovatori
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizirana tehnološka infrastruktura drvoprerađivačke i prehrambeno-prerađivačke industrije ▪ Broj uvedenih novih tehnoloških rješenja ▪ Razina povećanja radne produktivnosti ▪ Smanjena emisija štetnih tvari u okoliš i smanjeno zagađenje okoliša ▪ Broj uvedenih novih informatizacijsko-komunikacijskih rješenja u poslovanje poduzetnika na području Grada ▪ Broj komercijaliziranih inovacija ▪ Broj prijava i registracija oblika intelektualnog vlasništva na području Grada Nova Gradiška

Cilj 1	Pametan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.3.	Osnaživanje poljoprivrede i šumarstva
Mjera 1.3.1.	Učinkovito upravljanje i uređenje neobrađenih poljoprivrednih površina
Cilj mjere	Učinkovito upravljanje te uređenje i puštanje u funkciju neobrađenih poljoprivrednih površina s ciljem poticanja poljoprivredne proizvodnje te sprječavanja propadanja zapuštenih zemljišta. Na taj način otvaraju se mogućnosti za nove investicije usmjerene u razvoj profitabilnih poljoprivrednih kultura koje su pogodne za ovo područje s obzirom na sastav tla i klimatske uvjete.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje okrupnjavanja poljoprivrednih zemljišta ▪ Motiviranje poljoprivrednika za suradnju i informiranje o ekonomskim i tržišnim koristima od udruživanja i okrupnjavanja poljoprivrednih zemljišta ▪ Poticanje rješavanja neuređenih imovinsko-pravnih odnosa ▪ Čišćenje i krčenje zapuštenih zemljišta ▪ Uređenje pristupnih puteva do poljoprivrednih površina ▪ Poticanje izgradnje sustava za navodnjavanje poljoprivrednih zemljišta ▪ Infrastrukturno opremanje poljoprivrednih zemljišta koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom namijenjenom za tržišnu upotrebu ▪ Izrade ponuda po povlaštenim uvjetima za korištenje zemljišta namijenjenih lokalnim poljoprivrednicima
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, Ministarstvo poljoprivrede
Korisnici	Poljoprivredna gospodarstva
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Povećana površina poljoprivrednih zemljišta korištenih za uzgoj poljoprivrednih kultura ▪ Broj ostvarenih suradnji i udruživanja lokalnih poljoprivrednika ▪ Broj uređenih imovinsko-pravnih pitanja ▪ Smanjena površina zapuštenih zemljišta i dužina izgrađenih pristupnih puteva do poljoprivrednih zemljišta ▪ Izgrađeni sustavi za navodnjavanje poljoprivrednih zemljišta ▪ Razvoj ponude poljoprivrednih proizvoda na tržištu

Cilj 1	Pametan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.3.	Osnaživanje poljoprivrede i šumarstva
Mjera 1.3.2.	Poticanje razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje
Cilj mjere	Poticanje održivog razvoja poljoprivredne proizvodnje s naglaskom na ekološku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda i proizvodnju zdrave hrane s ciljem utjecaja na razvoj gospodarstva i diverzifikaciju ponude domaćih poljoprivrednih proizvoda.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stručna analiza tla za uzgoj poljoprivrednih kultura na temelju koje će se stvoriti prijedlozi za razvoj najprikladnijih i ekonomski isplativih poljoprivrednih eko proizvoda ▪ Mjere poticanja ekološke poljoprivredne proizvodnje i uzgoja ekoloških poljoprivrednih proizvoda ▪ Educiranje poljoprivrednika o ekološki prihvatljivom uzgoju i potpora pri stjecanju eko-certifikata za proizvodnju ▪ Poticanje stvaranja poljoprivrednih zadruga i klastera ▪ Razvoj marketinga, certificiranja i brendiranja poljoprivrednih proizvoda za jačanje konkurentnosti na tržištu ▪ Razvijanje distribucijske mreže za poljoprivredne proizvode

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje suradnje poljoprivrednika i turističkog sektora u svrhu razvoja i unaprjeđenja turističke ponude grada i plasiranja eko proizvoda na tržište
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, poljoprivredna gospodarstva
Korisnici	Poljoprivredna gospodarstva
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Definirane pogodne poljoprivredne kulture za uzgoj na ovom području ▪ Broj poljoprivrednika u ekološkoj proizvodnji ▪ Broj novih eko proizvoda ▪ Broj dobivenih certifikata za eko-proizvodnju ▪ Broj novoosnovanih poljoprivrednih zadruga i klastera ▪ Količina (u kg) ekološki proizvedenih poljoprivrednih proizvoda ▪ Broj razvijenih brandova poljoprivrednih eko proizvoda ▪ Razgranata distribucijska mreža za plasman poljoprivrednih eko proizvoda ▪ Broj ostvarenih suradnji između poljoprivrednika i turističkog sektora

Cilj 1	Pametnan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.3.	Oснаživanje poljoprivrede i šumarstva
Mjera 1.3.3.	Povećanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva
Cilj mjere	Usklađivanje poljoprivredne proizvodnje i prerade s tržišnim trendovima, razvoj suradnje i udruživanja poljoprivrednika koje se temelji na procjenama potreba tržišta te dostizanju EU standarda u poljoprivrednoj proizvodnji, a sve u svrhu proširenja spektra poljoprivrednih proizvoda, otvaranja novih tržišnih niša, unaprjeđenja proizvodnje i prerade te jačanja konkurentnosti i održive ekonomske moći poljoprivrednih gospodarstava na području grada.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Objedinjavanje poljoprivrednih zadruga s ciljem povećanja konkurentnosti i snažnije tržišne pozicije – umrežavanje poljoprivrednika ▪ Ulaganje u poboljšanje znanja i kompetencija OPG-a ▪ Informiranje o dostupnim izvorima financiranja i pomoć pri izradi projekata za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova ▪ Poticanje proizvodnje proizvoda za kojima prema trendovima na tržištu postoji najveća potražnja ▪ Jačanje učinkovitosti proizvodnje i uspješno stvaranje regionalne prepoznatljivosti na tržištu kroz provedbu marketinških aktivnosti ▪ Podrška pri certificiranju i brendiranju proizvoda ▪ Organizirani nastup na tržištu i plasman domaćih proizvoda ▪ Poticanje razvoja suradnje sa susjednim općinama, obrtnicima i Lokalnom akcijskom grupom Zapadna Slavonija ▪ Povezivanje poljoprivrednog i turističkog sektora
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, poslovni subjekti, poljoprivredna gospodarstva, zadruge
Korisnici	Poljoprivredna gospodarstva, poslovni subjekti
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj ostvarenih suradnji i povezivanja poljoprivrednika ▪ Broj održanih edukacija sa svrhom podizanja razine informiranosti o mogućnostima financiranja i s ciljem konkurentnijeg tržišnog plasmana ▪ Broj komercijalnih proizvođača ▪ Broj proizvođača koji zadovoljavaju EU standarde ▪ Povećani i poboljšani proizvodni i prerađivački kapaciteti ▪ Povećana produktivnost poljoprivredne proizvodnje i prerade

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj dobivenih certifikata ▪ Ostvarena suradnja sa susjednim općinama, LAG-om i turističkim sektorom
--	---

Cilj 1	Pametnan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.3.	Osnajivanje poljoprivrede i šumarstva
Mjera 1.3.4.	Racionalno gospodarenje prirodnim resursima
Cilj mjere	Unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima uz osiguranje njihove zaštite, očuvanje bioraznolikosti i ekološke održivosti.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada stručnih dokumenata i prijedloga vezanih za važnost očuvanja i zaštite prirode, kontinuirano praćenje stanja okoliša i prirode ▪ Planiranje racionalnog korištenja te planskog i održivog iskorištavanja prirodnih resursa ▪ Vođenje opterećenja okoliša na najmanju moguću razinu uzimajući u obzir štetne emisije, otpad, izvanredne situacije i sl. ▪ Informiranje i podizanje svijesti javnosti o važnosti očuvanja i održivog iskorištavanja prirodnih resursa ▪ Unaprjeđenje institucionalne suradnje gradskih, županijskih i nacionalnih sudionika u upravljanju zaštićenim područjima ▪ Marketing i brendiranje zaštićenih prirodnih područja
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode „Natura Slavonica“
Korisnici	Stanovništvo, poljoprivredna gospodarstva, poslovni subjekti
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj izrađenih dokumenata i stručnih prijedloga za racionalno gospodarenje prirodnim resursima ▪ Prikupljeni podaci o stanju i ekološkoj opterećenosti okoliša ▪ Broj održanih edukacija na temu očuvanja prirode i zaštite okoliša ▪ Ostvarena suradnja na nacionalnoj i regionalnoj razini u svrhu upravljanja zaštićenim područjima ▪ Broj uspješno realiziranih projekata koji se odnose na prezentaciju i zaštitu posebno vrijednih područja

Cilj 1	Pametnan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.4.	Stvaranje jedinstvene integrirane turističke ponude
Mjera 1.4.1.	Razvoj turističke infrastrukture i selektivnih oblika turizma
Cilj mjere	Poticanje razvoja turističke infrastrukture u svrhu povećanja atraktivnosti Grada kao turističke destinacije te otvaranja dodatnih mogućnosti za razvoj novih turističkih sadržaja i pozicioniranje Nove Gradiške na turističkom tržištu. Ostvarenje uvjeta za korištenje turističkih potencijala grada u svrhu razvoja selektivnih oblika turizma, posebice eko i seoskog turizma. Za razvoj turizma nužno je očuvanje i prezentiranje tradicijskih vrijednosti i autohtonih proizvoda kao pokretača razvoja selektivnih oblika turizma čime bi se ostvario utjecaj na cjelokupan gospodarski rast.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvoj i poboljšanje javne turističke infrastrukture te izgradnja nove infrastrukture u skladu sa zahtjevima na tržištu ▪ Uređenje ciklo-turističke infrastrukture na području Grada ▪ Poticanje izgradnje i rekonstrukcije kvalitetnih smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta sa svrhom podizanja kvalitete turističke ponude ▪ Modernizacija upravljanja turističkom ponudom putem inovativne

	<p>aplikacije City Guide (modul aplikacije City Hub) ili sličnih alternativnih rješenja s ciljem objedinjavanja cjelokupne turističke ponude grada i efikasnog pružanja informacija posjetiteljima</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osnaživanje marketinških aktivnosti TZ Nova Gradiška ▪ Brendiranje Grada Nova Gradiška ▪ Unaprjeđenje turističke ponude kroz razvoj selektivnih oblika turizma s naglaskom na razvoj seoskog i eko turizma za koji postoje najbolji preduvjeti na obiteljskim gospodarstvima ▪ Razvoj turističke ponude kroz bolju prezentaciju kulturne i tradicijske baštine na području Grada
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Turistička zajednica grada Nova Gradiška, Ministarstvo turizma, poslovni subjekti, poljoprivredna gospodarstva, zadruge
Korisnici	Poslovni subjekti, zadruge, turisti, turistički djelatnici, stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj pripremljenih i provedenih projekata za obnovu postojeće i izgradnju nove turističke infrastrukture ▪ Razvijena mobilna aplikacija s objedinjenom turističkom ponudom ▪ Porast broja poduzetnika i poljoprivrednika koji se bave selektivnim oblicima turizma ▪ Podignuta razina kvalitete turističke ponude ▪ Povećan broj dolazaka i noćenja turista ▪ Broj marketinških aktivnosti u turizmu

Cilj 1	Pametan rast – Povećanje konkurentnosti gospodarstva
Prioritet 1.4.	Stvaranje jedinstvene integrirane turističke ponude
Mjera 1.4.2.	Očuvanje i pozicioniranje kulturno-povijesne i prirodne baštine u turističku svrhu
Cilj mjere	Evaluacija i osiguranje dostupnosti podataka o trenutnoj i potencijalnoj turističkoj ponudi u vidu prirodnih i kulturnih vrijednosti te utvrđivanje uvjeta i instrumenata za dugoročno održivi razvoj turizma Nove Gradiške. Ova mjera je namijenjena poticanju jačanja održivog korištenja kulturno-povijesne i prirodne baštine sa svrhom korištenja resursne osnove za stvaranje novih vrijednosti, kao i utjecaja na porast zapošljavanja i stjecanja novih prihoda.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valorizacija kulturnih i prirodnih vrijednosti te njihovo stavljanje u funkciju razvoja turističke ponude ▪ Edukacija javnosti o vrijednostima prirodnih i kulturnih resursa te njihovim koristima za razvoj gospodarstva na području Nove Gradiške ▪ Zaštita materijalne i nematerijalne kulturne i prirodne baštine i rad na njezinom prezentiranju u kulturno-obrazovne i turističke svrhe ▪ Kvalitetno upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom na temelju povezivanja svih uključenih sektora ▪ Stvaranje programa za zaštitu i obnovu materijalne i nematerijalne kulturne i prirodne baštine kroz djelovanje strukovnih udruga za zaštitu ▪ Razvoj i provedba obrazovnih, interpretativnih i ostalih sadržaja i programa za posjetitelje i različite ciljne skupine
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Turistička zajednica grada Nova Gradiška, Ministarstvo turizma, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode „Natura Slavonica“, Brodsko-posavska županija
Korisnici	Stanovništvo, turisti, poljoprivredna gospodarstva, obrazovne institucije, kulturne ustanove, udruge
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj valoriziranih lokaliteta u turističke svrhe

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj održanih edukativnih radionica i tribina s istaknutim brojem sudionika ▪ Broj objavljenih članaka u medijima u svrhu promocije kulturne i prirodne baštine ▪ Povećan broj turističkih dolazaka i noćenja ▪ Obnovljeni objekti kulturne baštine
--	--

STRATEŠKI CILJ 2: Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša

Poštujući načela održivog razvoja Grad Nova Gradiška temelji budući razvoj infrastrukture na području Grada na ujednačenoj modernizaciji i nadogradnji prometne, komunalne i druge javne infrastrukture. Kako je sektor infrastrukture ključan za unaprjeđenje konkurentnosti Grada i privlačenje novih investicija te na taj način neposredno i za gospodarski razvoj, Grad izdvaja značajna financijska sredstva predviđena proračunom kako bi se unaprijedilo stanje postojeće infrastrukture i uskladilo stanje infrastrukture s propisanim standardima na razini EU. Uređenje prometne, komunalne i javne infrastrukture, osim na poslovanje gospodarskih subjekata značajno utječe i na kvalitetu života svih građana te stoga Grad Nova Gradiška teži postati "pametan grad" koji će koristiti suvremena tehnološka rješenja pri pružanju javnih usluga kako bi se unaprijedila kvaliteta funkcioniranja Grada na svakodnevnoj razini.

Specifičnost Grada Nove Gradiške je u tome što uključuje urbanu sredinu koja obuhvaća područje Grada, ali također i ruralna naselja Kovačevac, Prvču i Ljupinu te je pri planiranju urbanizacije Grada potrebno uključiti sva naselja s njihovim različitim karakteristikama i potrebama za daljnji razvoj. Uzimajući u obzir prometni položaj, Grad Nova Gradiška ima izuzetno dobru geo-prometnu poziciju jer se nalazi odmah uz međunarodni prometni pravac E70 koji povezuje zemlje istočne i zapadne Europe te je posebice važno što industrijska zona ima direktan izlaz na autocestu koji se nalazi izvan gradskog središta i od same zone udaljen je oko 2,4 km. Sustav lokalnih prometnica također je vrlo dobro razvijen i kontinuirano se održava te je u planu nastavak obnove i izgradnje prometne infrastrukture, posebice uređenje pješačkih i biciklističkih staza i parkirališnih zona. Vodoopskrbni sustav na području Grada pokriva oko 92% kućanstava, no kvaliteta vode često je na nezadovoljavajućoj razini, posebice u ljetnim mjesecima kada postoji i problem nedovoljne količine vode za sve korisnike sustava. Projektom „Razvoj vodnokomunalne infrastrukture Nova Gradiška“ koji se trenutno provodi bit će napravljena nužna modernizacija i nadogradnja postojećeg sustava vodoopskrbe i odvodnje, a također je planirana i izgradnja vodospreme i rekonstrukcija filtrirnice na akumulacijskom jezeru "Bačica" u svrhu osiguranja dovoljne količine vode za piće za potrebe Grada i također u svrhu poboljšanja kvalitete pitke vode.

Na području Grada organizirano je sakupljanje otpada kojim su pokrivena sva kućanstva, uz to postoji i 30 zelenih otoka s kontejnerima za odvojeno sakupljanje papira, plastike i stakla, kao i 6 kontejnera za tekstilni otpad. Problem pri razvrstavanju i recikliranju otpada stvara nepostojanje reciklažnog dvorišta na području Grada što je i temelj za naplatu odvoza otpada prema stvarnoj količini te je u budućnosti nužna provedba projekta izgradnje reciklažnog dvorišta sa sortirnicom. Posebnu pažnju treba pridodati povećanju energetske učinkovitosti Grada koja uključuje unaprjeđenje sustava javne rasvjete i ostale komunalne infrastrukture, smanjenje potrošnje energije i štetnih emisija koje zagađuju okoliš te se na taj način neposredno podiže kvaliteta života svih građana. Razvojem "zelenih" tehnologija također će se pridonijeti i smanjenju zagađenja okoliša i zaštiti i očuvanju prirodnih resursa.

Krajnji cilj infrastrukturnog unaprjeđenja Grada je stvaranje organiziranog, funkcionalnog i racionalnog prostora koji osigurava preduvjete za nesmetan razvoj prometne, komunalne i ostale javne infrastrukture cjelokupnog područja Grada i njegovih naselja. Grad će svoj održivi razvoj temeljiti na primjeni koncepta "pametnih gradova" koji se zasniva na energetskej učinkovitosti, povećanju iskorištenja obnovljivih izvora energije, digitalizaciji, zaštiti okoliša, većoj učinkovitosti rada javne uprave i primjeni suvremenih tehnoloških rješenja. Zbog prisutnih brzih tehnoloških promjena i napretka nužno je kontinuirano usavršavati infrastrukturne kapacitete kako bi odgovarali propisanim standardima te da bi kvaliteta života građana bila na zadovoljavajućoj razini.

PRIORITETI:

2.1. Uspostavljanje efikasnog sustava upravljanja komunalnom infrastrukturom i imovinom u vlasništvu Grada

Razvoj sustava vodoopskrbe i vodoodvodnje važan je i nužan za unaprjeđenje kvalitete života na području Grada Nova Gradiška, a planira se provesti temeljem aktualnog projekta „Razvoj vodnokomunalne infrastrukture Nova Gradiška“. Navedenim projektom modernizirat će se, unaprijediti i nadograditi postojeći sustav vodoopskrbe i odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda s ciljem povećanja kvalitete i dostupnosti pitke vode za građane, a značajnu ulogu u njegovoj provedbi imaju strukturni fondovi EU. Uz to, nastavit će se s racionalnim korištenjem imovine u vlasništvu Grada, a u skladu s tim predviđena je izrada plana upravljanja gradskom imovinom. Upravljanje prostorom grada, planiranje razvoja, racionalno korištenje i zaštita prostora uključujući stvaranje preduvjeta za provedbu razvojnih projekata strateške važnosti bitan je preduvjet održivog razvoja. Također, u sklopu racionalnog upravljanja imovinom u vlasništvu Grada pravodobno će se vršiti potrebne izmjene i dopune prostorno planske dokumentacije u skladu s standardima zaštite okoliša, izrađivat će se potrebna projektno-tehnička dokumentacija i slično.

2.2. Poboljšanje kvalitete postojeće prometne infrastrukture

Kvalitetna prometna povezanost na lokalnoj i regionalnoj razini te važan geostrateški položaj preduvjet su za gospodarski razvoj Grada i povećanje kvalitete života građana, stoga je nužno osigurati rekonstrukciju i modernizaciju postojeće prometne infrastrukture koja uključuje cestovnu i željezničku infrastrukturu. Modernizacija željezničke infrastrukture i poticanje efikasnog uključivanja Grada Nova Gradiška u državnu mrežu imat će pozitivan učinak na povećanje opsega tranzitnog željezničkog prijevoza čime će se ostvariti uvjet za daljnji gospodarski razvoj te smanjiti opterećenje cesta, kao i negativan učinak na okoliš. Također, unaprjeđenjem prometne povezanosti neposredno će se utjecati na kvalitetu Grada Nova Gradiška kao ulagačke lokacije te će se ostvariti potrebni preduvjeti za razvoj turizma na području grada.

2.3. Poticanje i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i primjenu mjera energetske učinkovitosti

Gospodarski razvoj Grada Nova Gradiška paralelno za sobom povlači veću potrošnju toplinske i električne energije što se posljedično negativno odražava na okoliš i kvalitetu života građana Nove Gradiške. Realizacijom mjera ovoga prioriteta želi se promicati važnost korištenja obnovljivih izvora energije. Nužno je i povećanje energetske učinkovitosti zgrada javnog i privatnog sektora kako bi se smanjila potrošnja energije i na taj način ostvarila manja emisija štetnih plinova. Poticanjem ugradnje sustava obnovljivih izvora energije također se želi naglasiti važnost brige o okolišu i ostvariti ekološka održivost na području Grada. Također, kako bi se smanjio loš utjecaj na zdravlje čovjeka i onečišćenje prirode, potrebno je smanjenje količine otpada, educiranje stanovništva o potrebi razvrstavanja otpada, saniranje neuređenih odlagališta te uspostavljanje adekvatnog sustava gospodarenja otpadom.

2.4. Osiguranje visokog stupnja zaštite okoliša i upravljanja kriznim situacijama izazvanim prirodnim nepogodama

Izradom Strategije zaštite okoliša i prirodnih resursa želi se nadograditi postojeći sustav zaštite okoliša i potaknuti rast svijesti o važnosti okoliša te sačuvati i unaprijediti kakvoću vode, tla i zraka, održati biološku raznolikost područja te zaštititi prirodne zalihe. U sklopu prioriteta pružat će se podrška „zelenim inicijativama“ radi stvaranja društva usmjerenog na reciklažu i ekološki prihvatljive standarde. Također, Grad će unaprijediti sustav zaštite ljudi i okoliša od požara i prirodnih nepogoda kako bi se umanjio njihov nepovoljan utjecaj na život zajednice i njezin gospodarski napredak. Prioritetom je predviđena i rekonstrukcija vatrogasnog objekta Grada Nova Gradiška koji će se učiniti multifunkcionalnim i profitabilnijim u korist svim građanima.

SC2			
Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša			
SC2-P1	SC2-P2	SC2-P3	SC2-P4
Uspostavljanje efikasnog sustava upravljanja komunalnom infrastrukturom i imovinom u vlasništvu Grada	Poboljšanje kvalitete postojeće prometne infrastrukture	Poticanje i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i primjene mjera energetske učinkovitosti	Osiguranje visokog stupnja zaštite okoliša i upravljanja kriznim situacijama izazvanim prirodnim nepogodama
SC2-P1-M1 Razvoj sustava vodoopskrbe	SC2-P2-M1 Dogradnja i rekonstrukcija cestovne infrastrukture	SC2-P3-M1 Razvoj i uspostava sustava gospodarenja otpadom	SC2-P4-M1 Izrada strategije zaštite okoliša i prirodnih resursa
SC2-P1-M2 Razvoj odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda	SC2-P2-M2 Obnova i modernizacija željezničke infrastrukture	SC2-P3-M2 Unaprjeđenje energetske infrastrukture	SC2-P4-M2 Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša od požara i prirodnih nepogoda
SC2-P1-M3 Izrada i provedba plana upravljanja gradskom imovinom		SC2-P3-M3 Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i smanjenje štetnih emisija	
SC2-P1-M4 Razvoj male infrastrukture			

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.1.	Uspostavljanje efikasnog sustava upravljanja komunalnom infrastrukturom i imovinom u vlasništvu Grada
Mjera 2.1.1.	Razvoj sustava vodoopskrbe
Cilj mjere	Povećanje vodospremničkog prostora na zadovoljavajuću razinu te povećanje učinka pročišćavanja kako bi se zadovoljile sadašnje i dugoročne potrebe za pitkom vodom odgovarajuće kvalitete. Uspostavljanje sustava za unaprjeđenje, održavanje i upravljanje sustavom vodoopskrbe. Porast

	priključaka na gradski vodovod i razvijanje povjerenja kućanstava i gospodarskih subjekata.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jačanje kapaciteta za unaprjeđenje, održavanje i upravljanje sustavom vodoopskrbe ▪ Produžetak magistralnog cjevovoda ▪ Povećanje kapaciteta vodospreme i pripremu za kućne priključke ▪ Dovršetak izgradnje magistralnog cjevovoda s ciljem povezivanja vodoopskrbnog sustava Davor i Nova Gradiška uz mogućnost izgradnje veze Novska - Nova Gradiška te nabava opreme za učinkovitije upravljanje sustavom ▪ Rekonstrukcija akumulacijskog jezera Bačica s ciljem povećanja kapaciteta i boljeg pročišćavanja vode u skladu s regulativama RH i EU ▪ Rekonstrukcija Bačice uključuje izgradnju vodospreme ($V=3.000m^3$), rekonstrukciju uređaja za kondicioniranje vode i izgradnju magistralnog cjevovoda duljine oko 3,78 km ▪ Bolje povezivanje i suradnja institucija zaduženih za planiranje i provedbu projekta ▪ Mjere zaštite izvorišta pitke vode i vodnih resursa ▪ Upravljanje kvalitetom pitke vode na području grada ▪ Briga o stanju vodotoka u blizini akumulacijskog jezera „Bačica“ ▪ Poticanje rasta broja priključaka kućanstava na gradski vodovod ▪ Priprema dokumentacije za prijavu projekata na EU fondove i programe ▪ Prijava projekata iz područja vodoopskrbe nacionalne i EU fondove i programe
Nositelji	Grad Nova Gradiška, općina Cernik, općina Rešetari, Ministarstvo poljoprivrede, Hrvatske vode, komunalno poduzeće „Slavča“
Korisnici	Grad Nova, Gradiška, stanovništvo Grada Nove Gradiške i općina Cernik i Rešetari, poduzeća na navedenom području
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizirana izgradnja retencijskih bazena ▪ Izgrađene crpne stanice ▪ Izgrađeni gravitacijski kolektori i tlačni cjevovodi ▪ Izgrađen novi magistralni vodoopskrbni cjevovod ▪ Povećan vodoopskrbni kapacitet ▪ Porast broja kućanstava priključenih na sustav vodoopskrbe ▪ Porast broja gospodarskih subjekata priključenih na sustav vodoopskrbe ▪ Razvijen sustav zaštite izvorišta pitke vode i vodnih resursa ▪ Unaprjeđena suradnja institucija za planiranje i provedbu projekata od zajedničkog interesa ▪ Pripremljena dokumentacija za prijavu projekata na EU fondove i programe ▪ Broj uspješno realiziranih projekata iz područja vodoopskrbe

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.1.	Uspostavljanje efikasnog sustava upravljanja komunalnom infrastrukturom i imovinom u vlasništvu Grada

Mjera 2.1.2.	Razvoj odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Cilj mjere	Proširenje jedinstvenog sustava odvodnje, prikupljanje svih otpadnih voda i njihovo bolje pročišćavanje te smanjenje izravnog upuštanja neobrađenih otpadnih voda u površinske vode kako bi se zaštitio biološki sustav. Također se do 2018. godine planira ostvariti povećanje broja priključaka na sustav javne odvodnje na 97%.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgradnja uređaja za pročišćavanje vode s 3. stupnjem pročišćavanja otpadnih voda na području naselja Prvča ▪ Izgradnja zasebnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na području naselja Ljupina, zajedno s općinom Vrbje ▪ Realizacija projekta "Razvoj vodnokomunalne infrastrukture Nova Gradiška" koji uključuje: dogradnja i proširenje postojećeg sustava odvodnje – izgradnja retencijskih bazena, retencijskih kolektora, crpne stanice, spojnih kolektora, istočnog transportnog kolektora te proširenje sustava odvodnje na periferna naselja uz nadogradnju sustava u naseljima Prvča i Rešetari ▪ Pročišćavanje otpadnih voda – izgradnja uređaja 3. stupnja pročišćavanja temeljenog na biološkom postupku pročišćavanja ▪ Poticanje korištenja suvremenih tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda ▪ Priprema dokumentacije za prijavu projekata na EU fondove i programe ▪ Prijava projekata iz područja odvodnje na nacionalne i EU fondove i programe
Nositelji	Grad Nova Gradiška, općina Cernik, općina Rešetari, Ministarstvo poljoprivrede, Hrvatske vode, komunalno poduzeće „Slavča“
Korisnici	Grad Nova Gradiška, stanovništvo Grada Nove Gradiške i općina Cernik i Rešetari te naselja Prvča i Ljupina, poslovni subjekti na navedenom području
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekonstruirano i obnovljeno 7 retencijskih bazena, 1 retencijski kolektor, 1 crpna stanica, 1 spojni kolektor ▪ Izgrađen istočni transportni kolektor ▪ Izgrađeno 10 novih crpni stanica u svrhu proširenja sustava odvodnje ▪ Izgrađeno 28,3 km kolektora i 4 km tlačnih cjevovoda ▪ Izgrađen 1 uređaj 3. stupnja pročišćavanja otpadnih voda ▪ Izgrađen novi i obnovljen postojeći sustav za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda ▪ Porast broja kućanstava priključenih na sustav odvodnje ▪ Porast broja gospodarskih subjekata priključenih na sustav odvodnje ▪ Smanjena količina nepročišćenih otpadnih voda koje se ispuštaju u okoliš ▪ Smanjeno zagađenje okoliša ▪ Uvedene suvremene tehnologije u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.1.	Uspostavljanje efikasnog sustava upravljanja komunalnom infrastrukturom i imovinom u vlasništvu Grada
Mjera 2.1.3.	Izrada i provedba plana upravljanja gradskom imovinom

Cilj mjere	Izrada plana upravljanja gradskom imovinom koji uključuje plan obnove i modernizacije navedene imovine uz povećanje njezine iskoristivosti za različite funkcije. Uređenje imovinsko-pravnih odnosa, uređenost prostorno planske dokumentacije i identificirane barijere prilikom izdavanja raznih dozvola i upravljanje njima.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obnova i modernizacija prostora u vlasništvu Grada ▪ Usklađivanje informacija u katastru i zemljišnim knjigama ▪ Stavljanje prostora u gradskom vlasništvu na raspolaganje za društveno korisne aktivnosti ▪ Transparentno i konsolidirano upravljanje imovinom ▪ Povećanje iskoristivosti gradske imovine ▪ Procjena vrijednosti imovine ▪ Uspostava registra nekretnina u vlasništvu Grada ▪ Optimizacija sustava za održavanje nekretnina ▪ Uspostava GIS sustava ili alternativnih zadovoljavajućih rješenja
Nositelji	Grad Nova Gradiška, komunalno poduzeće „Slavča“
Korisnici	Grad Nova Gradiška, stanovništvo, poslovni subjekti
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrađen plan upravljanja imovinom Grada Nova Gradiška ▪ Povećana dostupnost informacija i transparentnost procedura ▪ Povećani prihodi temeljem veće iskoristivosti gradske imovine ▪ Broj m² gradske imovine stavljene u funkciju ▪ Obnovljen dio gradske imovine ▪ Uspostavljen registar nekretnina u vlasništvu Grada ▪ Implementiran GIS sustav ili slično alternativno rješenje

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.1.	Uspostavljanje efikasnog sustava upravljanja komunalnom infrastrukturom i imovinom u vlasništvu Grada
Mjera 2.1.4.	Razvoj male infrastrukture
Cilj mjere	Razvoj svih potrebnih preduvjeta za rast i razvoj konkurentnog gospodarstva te unaprjeđenje kvalitete života građana putem ulaganja u učinkovito održavanje komunalne infrastrukture, izgradnju i rekonstrukciju nogostupa, autobusnih stajališta i slično. Modernizacija javne rasvjete i poboljšanje njezine energetske učinkovitosti te utjecaja na zaštitu okoliša. Razvoj širokopojasnog interneta na području grada, posebice u industrijskoj zoni grada, i novih tehnologija u obliku hotspot lokacija na frekventnim mjestima na području grada s ciljem povećanja produktivnosti rada, privlačenja investicija i ravnomjernog razvoja Grada Nova Gradiška.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgradnja ekološki učinkovite javne rasvjete ▪ Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju i gradnju sustava javne rasvjete ▪ Izgradnja i rekonstrukcija nogostupa, biciklističkih staza, autobusnih stajališta i slično ▪ Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa internetu ▪ Uvođenje suvremenih telekomunikacijskih tehnologija (hotspot) na frekventne lokacije na području grada ▪ Uređenje javnih prostora u svrhu stvaranja prepoznatljivosti identiteta Grada Nova Gradiška te u skladu s razvijenim planom brendiranja Grada (park, dječja igrališta, vrtić, izgradnja skate parka, zelene površine

	<p>i ostalo)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza stanja postojećih groblja i izrada prijedloga unaprjeđenja postojećeg stanja gradskih groblja
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija
Korisnici	Stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgrađena ekološki učinkovita rasvjeta ▪ Izrađena projektna dokumentacija za rekonstrukciju i gradnju sustava javne rasvjete ▪ Smanjeno svjetlosnog onečišćenja i troškovi električne energije ▪ Razvijena infrastruktura širokopojasnog interneta ▪ Uvedene hotspot lokacije na području grada ▪ Prošireni i uređeni javni prostori (izgrađen skate park, preuređen park, obnovljen vrtić, dječja igrališta i slično) ▪ Unaprjeđena gradska groblja

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.2.	Poboljšanje kvalitete postojeće prometne infrastrukture
Mjera 2.2.1.	Dogradnja i rekonstrukcija cestovne infrastrukture
Cilj mjere	Povećanje kvalitete cestovne i ostale prometne infrastrukture kako bi se osigurala što bolja prometna povezanost na lokalnoj razini za potrebe svakodnevnog kretanja građana u prometu, ali i regionalna povezanost te povezanost s državnim cestama kao preduvjet za gospodarski razvoj Grada i povećanje kvalitete života građana.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekonstrukcija postojećih prometnica – asfaltiranje makadamskih ulica, rekonstrukcija raskrižja i postojećih ulica, izrada nogostupa, izrada biciklističkih i pješačkih staza, proširenje kolnika, izgradnja pločnika kojeg brojne prometnice nemaju ▪ Rekonstrukcija javnih parkirališnih mjesta i ostalih javnih prometnih površina ▪ Učinkovito održavanje prometne infrastrukture ▪ Izgradnja kružnih tokova na križanjima s velikom frekvencijom automobila ▪ Modernizacija signalne i sigurnosne opreme i uređaja u prometu ▪ Rekonstrukcija gradskog središta i šetališta ▪ Uređenje glavnih pješačkih površina za potrebe osoba s poteškoćama te obogaćenje urbanom opremom ▪ Nastavak izgradnje II. i III. faze južne obilaznice ▪ Pravovremeno informiranje sudionika prometa o problemima i zastojima u prometu te na taj način i povećanje sigurnosti i protočnosti prometa ▪ Priprema dokumentacije za apliciranje projekata za EU fondove
Nositelji	Grad Nova Gradiška, komunalno poduzeće „Eko Kong“, Županijska uprava za ceste, Hrvatske ceste
Korisnici	Grad Nova Gradiška, stanovništvo, poslovni subjekti, nacionalna i županijska uprava za ceste, Hrvatske ceste
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj kilometara rekonstruiranih postojećih prometnica i raskrižja ▪ Broj kilometara novoizgrađenih lokalnih cesta ▪ Broj kilometara asfaltiranih makadamskih ulica ▪ Broj novoizgrađenih kružnih tokova

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Propusna moć raskrižja ▪ Smanjenje potrebnog vremena putovanja unutar Grada i na širem gradskom području ▪ Broj kilometara novoizgrađenih pješačkih i biciklističkih staza
--	--

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.2.	Poboljšanje kvalitete postojeće prometne infrastrukture
Mjera 2.2.2.	Obnova i modernizacija željezničke infrastrukture
Cilj mjere	Povećanje kvalitete i modernizacija željezničke infrastrukture (na području Grada) kako bi se stvorili bolji uvjeti za potrebe dnevnih migracija stanovnika.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uređenje željezničkih prijelaza na području Grada ▪ Modernizacija signalizacije na željezničkim prijelazima kako bi se povećala sigurnost u prometu ▪ Rekonstrukcija i modernizacija željezničkog kolodvora i željezničkih stanica na području Grada ▪ Predlaganje prometnih rješenja u željezničkom prometu nadležnom Ministarstvu ▪ Usklađenje željezničke infrastrukture s propisanim tehničko-tehnološkim standardima
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Hrvatske željeznice, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture
Korisnici	Grad Nova Gradiška, stanovništvo, poslovni subjekti, Hrvatske željeznice
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj uređenih željezničkih prijelaza ▪ Povećana sigurnost na željezničkim prijelazima ▪ Poboljšana željeznička infrastruktura – obnovljen željeznički kolodvor

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.3.	Poticanje i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i primjene mjera energetske učinkovitosti
Mjera 2.3.1.	Razvoj i uspostava sustava gospodarenja otpadom
Cilj mjere	Održivo gospodarenje otpadom koje uključuje odvojeno sakupljanje komunalnog otpada i izgradnju reciklažnog dvorišta, valjano upravljanje i nadzor nad odlagalištem komunalnog otpada te sanaciju neuređenih odlagališta u svrhu poboljšanja zdravlja građana i smanjenja onečišćenja okoliša. Uz navedeno, cilj je i poboljšanje komunikacije između građana i javnih službi putem primjene novih tehnoloških rješenja, kako bi se povećala učinkovitost u radu komunalnih službi.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulaganje u infrastrukturu i objekte koji su potrebni za pravovaljano gospodarenje otpadom ▪ Smanjenje količine otpada ▪ Uvođenje sustava naplate odvoza otpada prema količini otpada ▪ Iskorištavanje korisnih svojstava otpada ▪ Širenje mreže zelenih otoka i rješavanje problema njihovog pražnjenja ▪ Provedba edukacije građana i poslovnih subjekata o važnosti razvrstavanja otpada ▪ Otvaranje reciklažnog dvorišta sa sortirnicom i priprema potrebne dokumentacije

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postavljanje kontejnera za dobrovoljnu predaju metalnog otpada u dvorištu tvrtke „Odlagalište“ d.o.o. ▪ Sanacija onečišćenih lokacija i divljih odlagališta po zaprimljenim prijavama građana ▪ Primjena CityHub aplikacije ili sličnog rješenja koja omogućuje građanima dojavu komunalnih problema i provjeru statusa o njihovom rješavanju.
Nositelji	Brodsko-posavska županija, Grad Nova Gradiška, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, komunalno poduzeće „Odlagalište“, poslovni subjekti
Korisnici	Stanovništvo, poslovni subjekti
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Godišnji broj komunalnih intervencija ▪ % stanovništva obuhvaćenog redovnim odvozom otpada ▪ Ukupna količina sakupljenog otpada ▪ Povećan broj zelenih otoka na području Grada ▪ Broj saniranih odlagališta koja nisu udovoljavala standardima gospodarenja otpadom ▪ Broj zatvorenih nelegalnih odlagališta ▪ Stopa odvojenog prikupljanja otpada ▪ Broj edukacija provedenih na temu važnosti razvrstavanja otpada ▪ % korištenja otpada kao sekundarne sirovine ▪ Otvoreno reciklažno dvorište ▪ CityHub aplikacija ili slično rješenje ▪ Postavljen kontejner za dobrovoljnu predaju metalnog otpada

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.3.	Poticanje i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i primjene mjera energetske učinkovitosti
Mjera 2.3.2.	Unaprjeđenje energetske infrastrukture
Cilj mjere	Povećanje energetske učinkovitosti u javnom sektoru s ciljem smanjenja potrošnje energenata i ostvarenja materijalnih ušteda te promicanje korištenja OIE kako bi se smanjio štetan utjecaj na okoliš .
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza postojećeg sustava energetske mreže i izrada prijedloga za poboljšanje njegove učinkovitosti ▪ Racionalno gospodarenje energijom i kontinuirano praćenje i planiranje energetske potrošnje ▪ Primjena novih tehnoloških rješenja u sustavu opskrbe energijom ▪ Zamjena energetski neučinkovite javne rasvjete s energetski učinkovitijim žaruljama ▪ Provedba programa energetske obnove zgrada u vlasništvu Grada ▪ Uvođenje poticajnih mjera "zelene" (energetski učinkovite) gradnje ▪ Poticanje provođenja mjera energetske obnove ▪ Praćenje globalnih trendova u području energetske učinkovitosti i primjena najboljih rješenja iz prakse ▪ Izrada Akcijskog plana energetske održivog razvoja (SEAP) ▪ Priprema projekata energetske obnove za sufinanciranje iz nacionalnih izvora i EU fondova
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ministarstvo zaštite okoliša

Korisnici	Grad Nova Gradiška, stanovništvo, poslovni subjekti
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ % smanjenja potrošnje energenata u javnom i privatnom sektoru na području Grada ▪ Zamijenjen sustav javne rasvjete ▪ Smanjenje štetnih emisija ▪ Broj predloženih mjera za povećanje energetske učinkovitosti ▪ Broj provedenih rješenja za unaprjeđenje energetske infrastrukture ▪ Broj m² obnovljenih zgrada u vlasništvu Grada ▪ Izrađen Akcijski plan energetske održivog razvoja

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.3.	Poticanje i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i primjene mjera energetske učinkovitosti
Mjera 2.3.3.	Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i smanjenje štetnih emisija
Cilj mjere	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru te u kućanstvima s ciljem veće energetske učinkovitosti i povećanja udjela energije iz OIE kako bi se smanjila emisija CO ₂ i drugih štetnih tvari i povećala iskoristivost prirodnih resursa kao izvora energije koji ne djeluju štetno na okoliš.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada studije o mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije na području Grada ▪ Energetski pregledi objekata i izrada energetskih certifikata ▪ Bolja promocija korištenja OIE ▪ Povećanje informiranosti putem edukacija o mogućnosti korištenja i prednostima OIE ▪ Poticanje izgradnje kapaciteta OIE
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ministarstvo zaštite okoliša, poslovni subjekti, obrazovne institucije, stanovništvo
Korisnici	Grad Nova Gradiška, stanovništvo, poslovni subjekti, obrazovne institucije
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj projekata u kojima se koriste OIE ▪ Porast kvalitete opskrbe korisnika energentima ▪ Broj održanih edukacija o mogućnosti korištenja OIE ▪ Povećanje udjela korištenja OIE u ukupno korištenim energentima ▪ Smanjenje emisije CO₂

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.4.	Osiguranje visokog stupnja zaštite okoliša i upravljanja kriznim situacijama izazvanim prirodnim nepogodama
Mjera 2.4.1.	Izrada strategije zaštite okoliša i prirodnih resursa
Cilj mjere	Jačanje sustava zaštite okoliša s ciljem očuvanja prirodne i biološke raznolikosti na području Grada Nova Gradiška. Identificiranje i stavljanje na korištenje prirodnih resursa u obliku potencijalnih turističkih atrakcija na temelju čega će se potaknuti razvoj turizma i ekološke proizvodnje na području grada Nove Gradiške. Razvoj preduvjeta za proširenje turističke ponude i poticanje razvoja i brendiranja ekoloških poljoprivrednih proizvoda.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružanje potpore „zelenim“ inicijativama

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada plana ekološke održivosti Grada ▪ Uspostava sustava za praćenje kakvoće okoliša ▪ Uključivanje civilnog društva u projekte s ciljem zaštite okoliša ▪ Očuvanje prirodnih resursa ▪ Identifikacija, valorizacija i interpretacija prirodnih vrijednosti i baštine u svrhu zaštite i održivog razvoja ▪ Promocija prirodnih vrijednosti i kulturne baštine ▪ Zaštita ugroženih biljnih i životinjskih vrsta ▪ Podrška projektima koje provode organizacije civilnog društva na području zaštite okoliša i prirode te održivog korištenja prirodnih resursa
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, komunalno poduzeće „Slavča“, organizacije civilnog društva
Korisnici	Stanovništvo, poslovni subjekti
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Porast aktivnih „zelenih“ udruga na području Grada ▪ Visina godišnje financijske potpore za rad „zelenih“ udruga ▪ Izrađen plan ekološke održivosti ▪ Broj radionica održanih na temu zaštite okoliša i očuvanja prirodnih resursa ▪ Unaprjeđenje sustava za praćenje kakvoće okoliša ▪ Valorizacija prirodnih vrijednosti i resursa u gospodarskom smislu ▪ Zaštićeni prirodni resursi i očuvana prirodna ravnoteža na području grada

Cilj 2	Održiv rast - Učinkovito upravljanje resursima, infrastrukturom i zaštitom okoliša
Prioritet 2.4.	Osiguranje visokog stupnja zaštite okoliša i upravljanja kriznim situacijama izazvanim prirodnim nepogodama
Mjera 2.4.2.	Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša od požara i prirodnih nepogoda
Cilj mjere	Razvoj i poboljšanje sustava zaštite okoliša od požara i prirodnih nepogoda kako bi se povećala razina sigurnosti stanovništva i umanjio negativan utjecaj požara i drugih nepogoda na okoliš. Rekonstrukcija vatrogasnog objekta i njegovo stavljanje u višestruku funkciju u korist svih građana.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada plana postupanja u slučaju nastupanja požara i drugih prirodnih nepogoda ▪ Revizija i poboljšanje plana obrane od poplave ▪ Informiranje građana o načinu postupanja u slučaju različitih nepogoda ▪ Jačanje suradnje nadležnih institucija za sanaciju požara i prirodnih nepogoda ▪ Upravljanje rizicima i sigurnošću ▪ Rekonstrukcija, modernizacija i opremanje vatrogasnog objekta ▪ Osposobljavanje vatrogasaca na temelju posebnih propisa ▪ Organizacija i promocija vatrogasnih priredbi ▪ Poticanje aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i OCD-a u području zaštite od požara i spašavanja ▪ Edukacija predavača za osposobljavanje vatrogasaca ▪ Priprema programa i projekata za sufinanciranje iz EU fondova i na državnoj i lokalnoj razini
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, komunalno poduzeće „Slavča“, institucije i organizacije koje se bave zaštitom i spašavanjem,

	organizacije civilnog društva, Javna Vatrogasna Postrojba Nova Gradiška, Dobrovoljno vatrogasno društvo Nova Gradiška
Korisnici	Stanovništvo, poslovni subjekti, organizacije civilnog društva
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrađen plan postupanja u slučaju požara i prirodnih nepogoda ▪ Broj održanih radionica s ciljem povećanja sigurnosti građana ▪ Broj institucija uključenih u sustav zaštite od požara i prirodnih nepogoda ▪ Broj osposobljenih interventnih jedinica ▪ Broj obavljenih intervencija ▪ Izvješće o stanju okoliša ▪ Unaprjeđen vatrogasni objekt

Strateški cilj 3: Uključiv rast - Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške

Uključiv rast i razvoj, kako gospodarstva tako i društva, predstavljaju temelj za osiguranje visoke kvalitete života građana Grada Nove Gradiške. Kvaliteta okruženja preduvjet je razvoju kvalitete ljudskog kapitala na koji se izravno oslanjaju rast i razvoj konkurentnog gospodarstva te postizanje pozitivne poduzetničke klime. U svrhu razvoja visoko kvalitetne usluge namijenjene građanima Grada Nova Gradiška te osiguranja transparentnosti rada i djelovanja lokalne samouprave, nužno je ulagati u njezino jačanje i razvoj, naročito kroz modernizaciju informacijsko-komunikacijske tehnologije. Ulaganje u razvoj ljudskog kapitala postiže se razvojem visoko kvalitetne obrazovne strukture koju odlikuju usklađenost sa suvremenim globalnim trendovima te usmjerenost na budućnost. U skladu s time, neophodno je unaprijediti obrazovni sustav na svim razinama te osigurati dostupnost cjeloživotnog učenja svim dobnim skupinama. Obrazovni sustav Grada Nova Gradiška uključuje obrazovanje na osnovnoj, srednjoj i visokoj razini te obrazovne programe namijenjene odraslima. Obrazovnu strukturu stanovništva Grada Nova Gradiška starijeg od 15 godina čini 11,8% bez završenog osnovnog obrazovanja, 21,3% sa završenim osnovnim obrazovanjem, 54,2% sa završenim srednjim obrazovanjem te 12,5% sa završenim visokim obrazovanjem. Razvoj konkurentnog gospodarstva, a samim time unaprjeđenje kvalitete okruženja i života građana, uvjetovano je razvojem suvremenih obrazovnih programa usklađenih s potrebama tržišta rada te namijenjenih svim dobnim skupinama, posebice mladima, kao i promicanjem cjeloživotnog učenja. Također, nužno je poticati sve oblike umrežavanja i suradnje akademske zajednice i gospodarstva, kao kvalitetne pretpostavke usmjeravanja profesionalnog i osobnog razvoja pojedinca. Kvaliteti života građana uvelike doprinosi djelovanje raznih udruga, odnosno organizacija civilnog društva koje su važan nositelj i pokretač društvenih aktivnosti na području grada. U Gradu Nova Gradiška djeluju 174 udruge iz različitih područja djelovanja, primjerice udruge u kulturi, udruge proistekle iz domovinskog rata, udruge u području zdravstvene skrbi i skrbi za obitelji i djecu, Savez sportova te udruge iz područja tehničke kulture. Poticanje jačanja djelovanja organizacija civilnog društva te unaprjeđenja kulturnih i sportsko-rekreacijskih kapaciteta i sadržaja direktno će utjecati na porast kvalitete života stanovništva Grada. Utjecanjem na poboljšanje kvalitete zdravstvene i socijalne skrbi osigurat će se viša kvaliteta života te poticati usvajanje vrijednosti i načina života koji omogućava ostvarenje koncepta preventivnog očuvanja i unaprjeđenja zdravlja, dok će pri tome posebna skrb biti usmjerena na ugrožene ciljne skupine. Potrebno je promicati razvoj socijalne osjetljivosti koja će doprinijeti humanijeg, socijalno senzibilnijeg i manje stresnog društva. Realizacijom cilja uključivog rasta ostvarit će se sredina privlačna za življenje koja uključuje brojne društvene programe i sadržaje namijenjene svim skupinama stanovništva, a koji obuhvaćaju sva područja društvenog djelovanja. Također, unaprjeđenjem kvalitete života i postavljanjem na višu razinu, pozitivno će se utjecati na

zadržavanje mlade populacije na području grada, a samim time, bit će osigurani nužni preduvjeti budućeg cjelokupnog razvoja Grada Nova Gradiška.

PRIORITETI:

3.1. Jačanje lokalne samouprave

Razvoj i jačanje lokalne samouprave izravno je povezano s porastom kvalitete usluga lokalne samouprave namijenjenih građanima grada te s transparentnošću njezinoga rada i djelovanja. Ulaganje u postojeće kapacitete koje uključuje poboljšanje stručnih kompetencija djelatnika lokalne samouprave rezultirat će efikasnijim odgovorom na zahtjeve koji su postavljeni pred modernu samoupravu čija je svrha služiti građanima. Modernizacija informacijske i komunikacijske tehnologije unutar lokalne samouprave putem razvoja e-uprave doprinijet će unaprjeđenju poslovnih procesa kroz nova tehnološka rješenja što će u konačnici dovesti do razvoja i veće učinkovitosti cjelokupnog poslovanja. Također, mjerom koja uključuje razvoj partnerskih odnosa Grada Nova Gradiška s javnim, profitnim i neprofitnim sektorom te sa susjednim jedinicama lokalne samouprave promicat će se zajedničko sudjelovanje u pripremi i realizaciji strateških razvojnih projekata od zajedničkog interesa što će posljedično dovesti do rasta poslovanja i konkurentnog gospodarstva Grada Nova Gradiška, a time i unaprijediti kvalitetu života građana na području grada.

3.2. Ulaganje u razvoj ljudskih potencijala

Kvalitetna obrazovna struktura stanovništva preduvjet je mogućnosti doprinosa pojedinca gospodarskoj i društvenoj zajednici te na taj način predstavlja temelj za ostvarenje prioriteta strateškog cilja koji se odnosi na pametan rast. Pozitivan utjecaj na obrazovnu strukturu postići će se kroz mjere koje uključuju ulaganja u kvalitetu uvjeta za osnovno, srednje i visoko obrazovanje te poticaje za stvaranje mogućnosti provedbe programa cjeloživotnog učenja. Razvojem i uvođenjem novih studijskih programa, poput Studija robotike ili radiologije, koji su u skladu s potrebama tržišta rada te usmjereni na budućnost poslovanja, osigurat će se kvalificirana radna snaga te, ujedno, pozitivno utjecati na zadržavanje mladih na području grada, posebice nakon završetka srednjoškolskoga obrazovanja. Također, posebna mjera razvijena je za poticanje suradnje obrazovnog i gospodarskog sektora te na taj način stvaranje kvalitetnih ljudskih potencijala za potrebe gospodarstva. Unaprjeđenjem i poticanjem suradnje obrazovnih institucija s poduzetnicima i obrtnicima s područja grada otvorit će se mogućnosti razvoja programa prakse za mlade na svim razinama obrazovanja što će pridonijeti razvoju praktičnih znanja i vještina koje su usklađene s teoretskom podlogom stečenom putem obrazovnog sustava.

3.3. Podupiranje kvalitetne inicijative organizacija civilnog društva i razvoj kulture i sporta

Podrška jačanju inicijativa raznih institucija, organizacija civilnog društva te kulturnih i sportskih organizacija uključuje tri mjere kojima će se utvrditi jasan odnos organizacija civilnog društva i gospodarskog sektora, kapaciteta sportsko-rekreacijskih sadržaja te strategije zaštite kulturne baštine. Unaprjeđenje cjelokupne društvene infrastrukture te poboljšanje kulturnih i sportskih sadržaja na području grada imat će pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovnika. Osmišljenim mjerama poticat će se rad i djelovanje organizacija civilnog društva te ostvariti njihova sistematizacija u odnosu na područje djelovanja i razinu aktivnosti. Osiguranjem ljudskog resursa i kvalitetnog stručnog kadra s vještinama pisanja projekata koje odlikuje mogućnost sufinanciranja iz EU fondova te na državnoj i lokalnoj razini namijenjenih organizacijama civilnog društva, potaknut će se njihova aktivnost te direktno doprinijeti kvaliteti ponude društvenih događanja na području grada. Realizacijom brojnih projekata namijenjenih mladima te okupljanjem Savjeta mladih, potaknut će se izravno uključivanje mladih u donošenje odluka na društvenoj i gospodarskoj razini grada te utjecati na osobni razvoj mladih pojedinaca. Razvojem sportske ponude i infrastrukture doprinijet će se promicanju bavljenja sportom u društvu i važnosti zdravog načina života. Osim toga, porastom

kvalitete sportske ponude i aktivnosti na području grada te razvojem kulturne ponude Grada Nova Gradiška ostvarit će se pozitivan utjecaj na kvalitetu turističke ponude Grada i percepciju stanovništva okolnih regija što je usko povezano s gospodarskim rastom Grada Nova Gradiška.

3.4. Unaprjeđenje usluga zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

Trend porasta korisnika socijalne skrbi prisutan je na prostoru cijele Republike Hrvatske pa tako i na prostoru Grada Nova Gradiška. Grad ima vlastite programe socijalne pomoći koji će se nastaviti provoditi i unaprjeđivati u skladu s proračunskim mogućnostima. Prioritet unaprjeđenja kvalitete i dostupnosti usluga zdravstvene i socijalne skrbi uključuje mjere koje se odnose na povećanje kvalitete socijalnih i zdravstvenih usluga te na veću dostupnost socijalnih i zdravstvenih usluga najugroženijim društvenim skupinama. Ulaganjem u kvalitetu socijalnih i zdravstvenih usluga koje uključuje njihovu modernizaciju te povećan broj usluga i aktivnosti osigurat će se efikasna komunikacija i prijenos informacija namijenjenih njihovim korisnicima, odnosno građanima Grada Nova Gradiška. Također, provedbom projekata o preventivnoj zdravstvenoj zaštiti te zdravom načinu života potaknut će se razvoj povećane svijesti građana o njihovoj važnosti. Razvojem programa uključivanja starijih i nemoćnih osoba, osoba s invaliditetom i posebnim potrebama jačat će se socijalna osjetljivost te poticati razvoj volonterskih programa koji će pridonijeti boljim uvjetima i kvaliteti života svih stanovnika, posebice onim potrebitima.

SC 3			
Uključiv rast - Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške			
SC3 – P1	SC3 – P2	SC3 – P3	SC3 – P4
Jačanje lokalne samouprave	Ulaganje u razvoj ljudskih potencijala	Podupiranje kvalitetne inicijative organizacija civilnog društva i razvoj kulture i sporta	Unaprjeđenje usluga zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
SC3 – P1 – M1	SC3 – P2 – M1	SC3 – P3 – M1	SC3 – P4 – M1
Razvoj učinkovitosti lokalne samouprave putem informacijsko-komunikacijskih tehnologija	Poboljšanje uvjeta za kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje te predškolski odgoj	Jačanje organizacija civilnog društva i povezivanje s gospodarskim sektorom	Povećanje kvalitete socijalnih i zdravstvenih usluga
SC – P1 – M2	SC – P2 – M2	SC3 – P3 – M2	SC3 – P4 – M2
Unaprjeđenje partnerstva i suradnje	Ulaganje u razvoj visokog obrazovanja i programa cjeloživotnog učenja	Povećanje kapaciteta i kvalitete sportsko – rekreacijskih sadržaja	Veća dostupnost socijalnih i zdravstvenih usluga za starije i nemoćne te osobe slabijeg imovinskog stanja
	SC – P2 – M3	SC3 – P3 – M3	
	Razvoj suradnje obrazovnog i gospodarskog sektora	Podupiranje inicijativa kulturnih organizacija	

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.1.	Jačanje lokalne samouprave
Mjera 3.1.1.	Razvoj učinkovitosti lokalne samouprave putem informacijsko-komunikacijskih tehnologija
Cilj mjere	Razvoj e-uprave koja uključuje modernizaciju informacijske i komunikacijske tehnologije u obliku uvođenja novih inovativnih rješenja s ciljem unaprjeđenja poslovnih procesa što će direktno utjecati na unaprjeđenje efikasnosti cjelokupnog poslovanja. Uspostavljanje lako dostupnog javnog servisa prema građanima i organizacijama civilnog društva.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvoj e-uprave (digitalne interakcije između javne uprave i građana, poduzeća, zaposlenika, drugih tijela uprave/vladinih organizacija) ▪ Modernizacija računalne i komunikacijske infrastrukture ▪ Uspostavljanje Registra imovine (baza podataka o imovini Grada) ▪ Jačanje sustava društveno odgovornog poslovanja u poslovanje Gradske uprave ▪ Razvoj kvalitetnog i jednostavnog javnog servisa namijenjenog građanima i organizacijama civilnog društva ▪ Jačanje efikasnosti komunikacije Gradske uprave s organizacijama civilnog društva ▪ Osiguranje vidljivosti i promocije projekata u zajednici
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija
Korisnici	Grad Nova Gradiška, stanovništvo, organizacije civilnog društva
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizirana informacijsko-komunikacijska tehnologija ▪ Povećana učinkovitost lokalne samouprave te usklađenost sa standardima suvremenog društva ▪ Razvoj e-uprave ▪ Omogućena transparentnost rada i djelovanja lokalne samouprave ▪ Olakšana komunikacija građana i organizacija civilnog društva s lokalnom samoupravom te poboljšan pristup informacijama

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.1.	Jačanje lokalne samouprave
Mjera 3.1.2.	Unaprjeđenje partnerstva i suradnje
Cilj mjere	Razvoj suradnje Grada Nova Gradiška s javnim, privatnim i neprofitnim sektorom te susjednim JLS s ciljem planiranja zajedničkih razvojnih projekata i aktivnosti te rješavanja svih postojećih i potencijalnih razvojnih prijetnji. Jačanje i razvoj ljudskih resursa putem poboljšanja stručnih kompetencija djelatnika Gradske uprave.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Umrežavanje i razvoj partnerskih odnosa i suradnje s javnim, privatnim i neprofitnim sektorom te sa susjednim JLS u svrhu zajedničkog sudjelovanja u pripremi strateških razvojnih programa i projekata od zajedničkog interesa ▪ Suradnja i razvoj partnerstva putem LAG Zapadna Slavonija ▪ Razvoj baze projektnih ideja zajedničke suradnje sa susjednim JLS ▪ Poticanje suradnje i sinergijskog djelovanja Grada s organizacijama civilnog društva ▪ Provođenje programa za poboljšanje stručnih kompetencija djelatnika Gradske uprave te stručno usavršavanje za pružanje visoko kvalitetne javne usluge

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jačanje postojećih kapaciteta za izobrazbu zaposlenika ▪ Razvoj sustava napredovanja i praćenje napredovanja zaposlenika
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska županija, susjedne JLS, privatni sektor, neprofitni sektor, organizacije civilnog društva
Korisnici	Djelatnici Gradske uprave Grada Nova Gradiška, susjedne JLS, stanovništvo, organizacije civilnog društva
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvijena partnerstva i suradnja Grada Nova Gradiška s javnim, privatnim i neprofitnim sektorom, susjednim JLS te kroz LAG Zapadna Slavonija ▪ Razvijena baza projektnih ideja sa susjednim JLS ▪ Povećana konkurentnost i razvojne mogućnosti Grada Nova Gradiška i šireg okruženja ▪ Povećana razina učinkovitosti lokalne samouprave te viša razina kvalitete usluga namijenjenih stanovništvu

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.2.	Ulaganje u razvoj ljudskih potencijala
Mjera 3.2.1.	Poboljšanje uvjeta za kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje te predškolski odgoj
Cilj mjere	Poticanje boljih rezultata učenika osnovnih i srednjih škola i razvoja njihove inovativnosti i poduzetničkih vještina. Dio aktivnosti odnosi se na modifikaciju odgojno-obrazovne infrastrukture i opreme s ciljem podizanja kvalitete rada odgojno-obrazovnih institucija kako bi bile usklađene s potrebama djece i trendovima na tržištu rada. Razvoj edukacija za stjecanje znanja i vještina koje doprinose profesionalnom razvoju i konkurentnosti pojedinca na tržištu rada.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modifikacija infrastrukture i nabava adekvatne opreme za potrebe odgojno-obrazovnih institucija ▪ Izgradnja novih odgojno-obrazovnih kapaciteta ▪ Rekonstrukcija postojećih odgojno-obrazovnih ustanova prema potrebama djece s poteškoćama ▪ Osiguravanje stručnog kadra za program predškolskog odgoja, osobito za djecu s poteškoćama ▪ Razvoj inovativnih programa u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama ▪ Realizacija projekata koji djeci i mladima omogućuju razvoj dodatnih vještina ▪ Promicanje tehničke kulture, znanosti i elektrotehnike ▪ Provođenje edukacija mladih i djece za stjecanje suvremenih informatičkih i tehnoloških znanja i vještina ▪ Poticanje razvoja poduzetničkih i „mekih vještina“ kod mladih i djece ▪ Provedba programa odgoja za volontiranje u osnovnim i srednjim školama ▪ Organiziranje volonterskih akcija u svrhu promicanja dobroti volontiranja za osobni razvoj pojedinca te za razvoj cjelokupne zajednice ▪ Suradnja s OCD-ima ▪ Osiguranje stručnog kadra za pisanje projekata odgojno-obrazovnih institucija s mogućnošću sufinanciranja iz državnog proračuna i EU fondova i programa
Nositelji	Grad Nova Gradiška, odgojno-obrazovne institucije, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, organizacije civilnog društva
Korisnici	Djelatnici odgojno-obrazovnih institucija, stanovništvo

Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viša razina kvalitete predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja ▪ Broj stručnog kadra za program predškolskog odgoja, osobito za djecu s poteškoćama ▪ Broj energetski obnovljenih odgojno-obrazovnih objekata ▪ Broj kvalitetnih programa namijenjenih djeci prema iskazanim potrebama i interesima ▪ Razvijen program profesionalnog usmjeravanja i edukacija koje odgovaraju na promjene i izazove tržišta rada ▪ Razvijen volonterski programi i ostvarena viša razina svijesti djece i mladih o prednostima volontiranja ▪ Razvijena suradnja odgojno-obrazovnih institucija s OCD-ima ▪ Broj uspješno realiziranih projekata
------------	--

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.2.	Ulaganje u razvoj ljudskih potencijala
Mjera 3.2.2.	Ulaganje u razvoj visokog obrazovanja i programa cjeloživotnog učenja
Cilj mjere	Prilagodba postojećih i realizacija novih obrazovnih programa radi smanjivanja razlike između ponude i potražnje na tržištu rada, povećanja kvalitete obrazovnih programa te dokvalifikacija i prekvalifikacija teško zapošljivih skupina stanovništva. Prema primjeru otvorenog preddiplomskog sveučilišnog studija sestrištva, ostvarit će se mogućnosti za realizaciju novih programa za visoko obrazovanje namijenjenih školovanju za deficitarna zanimanja. Provođenje i promocija programa cjeloživotnog učenja s ciljem transformacije u zajednicu novih znanja i društva utemeljenog na poticanju inovativnosti i primjeni novih znanja i vještina. Jačanje cjeloživotnog učenja pozitivno će se odraziti na podizanje opće razine obrazovanosti građana te jačanje osobnih potencijala i sposobnosti. U svrhu poticanja nadarenih studenata i ostvarivanja pomoći studentima lošijeg socijalnog stanja, dodjeljivat će se povećan broj stipendija.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza potreba gospodarstva za radnom snagom ▪ Razvijanje sustava stipendiranja studenata ▪ Modifikacija prostora bivše vojarne u obrazovne i odgojne svrhe ▪ Razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja ▪ Razvoj programa prekvalifikacije i dokvalifikacije ▪ Izrada plana uvođenja novih programa visokog obrazovanja ▪ Osnivanje Studija robotike ili radiologije ▪ Organizacija edukacija iz područja informatike i sl. za osobe treće životne dobi ▪ Osiguravanje uvjeta za razvoj cjeloživotnog učenja ▪ Efikasna marketinška komunikacija programa cjeloživotnog učenja usmjerena ciljanim skupinama
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Pučko otvoreno učilište Nova Gradiška, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, ustanove visokog školstva
Korisnici	Stanovništvo, gospodarski subjekti, obrazovne institucije

Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Povećan broj upisanih u programe cjeloživotnog obrazovanja ▪ Smanjen broj nezaposlenih unutar teško zapošljivih skupina stanovništva na području Nove Gradiške ▪ Obnovljen prostor bivše vojarne i prenamijenjen za obrazovnu svrhu ▪ Osmišljen plan uvođenja novih programa visokog obrazovanja ▪ Uveden Studij robotike ili radiologije ▪ Broj programa cjeloživotnog obrazovanja ▪ Broj provedenih edukacija namijenjenih osobama treće životne dobi ▪ Razvijena marketinška komunikacija programa cjeloživotnog učenja
------------	---

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.2.	Ulaganje u razvoj ljudskih potencijala
Mjera 3.2.3.	Razvoj suradnje obrazovnog i gospodarskog sektora
Cilj mjere	Ostvarivanje suradnje između obrazovnih institucija i poslovne zajednice Grada koja bi omogućila stjecanje praktičnog iskustva polaznicima raznih obrazovnih programa čime bi se povećala njihova zapošljivost, dok bi se za gospodarske potrebe stvorila kvalitetna radna snaga. Unaprjeđenje kvalitete postojećih programa te poticanje zainteresiranosti poduzetnika i obrtnika za pohađanje programa i ishođenje dozvola za izvođenje praktičnog dijela naukovanja u svrhu stvaranja kvalificirane radne snage. Umrežavanje obrazovnih institucija s poduzetnicima i obrtnicima nužan su preduvjet za rast i razvoj konkurentnog gospodarstva Grada i otvaranje novih radnih mjesta čime se direktno ostvaruje utjecaj na unaprjeđenje kvalitete života u Gradu Nova Gradiška.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvoj suradnje između gospodarskog i obrazovnog sektora ▪ Ishođenje dozvola za izvođenje praktičnog dijela naukovanja učenika od strane poduzetnika i obrtnika ▪ Edukacija nezaposlenih i poticanje zapošljavanja s posebnim naglaskom na mlade, žene i marginalizirane skupine ▪ Razvoj stručnih praksi u poduzećima za polaznike obrazovnih programa ▪ Korištenje neiskorištenih poslovnih prostora u vlasništvu Grada u poduzetničke svrhe ▪ Poticanje cjeloživotnog obrazovanja poduzetnika i obrtnika u okviru nacionalnih, regionalnih i lokalnih projekata ▪ Razvoj ljudskih potencijala u skladu s potrebama tržišta rada ▪ Uvođenje programa prekvalifikacija usklađenih s potrebama i trendovima na tržištu rada ▪ Umrežavanje uspješnih poduzetnika i obrtnika s poduzetnicima i obrtnicima početnicima u svrhu prijenosa znanja ▪ Stipendiranje učenika za deficitarna zanimanja
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, obrazovne institucije, poduzetnici, obrtnici
Korisnici	Stanovništvo, gospodarski subjekti, obrazovne institucije
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viša razina suradnje gospodarskog i obrazovnog sektora ▪ Broj ishođenih dozvola za izvođenje praktičnog dijela naukovanja ▪ Porast broja gospodarskih subjekata koji sudjeluju u provedbi stručnih praksi ▪ Broj edukacija namijenjenih mladim nezaposlenim osobama, ženama i marginaliziranim skupinama ▪ Broj korisnika edukacija i krajnjih korisnika

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj korisnika poslovnih prostora u vlasništvu grada ▪ Broj izvođenja praktičnog dijela naukovanja učenika ▪ Efikasna suradnja poduzetnika i obrtnika početnika s uspješnim poduzetnicima i obrtnicima ▪ Povećana razina mogućnosti zapošljavanja slabije zapošljivih skupina ▪ Broj programa prekvalifikacija usklađenih s potrebama tržišta rada ▪ Broj stipendiranih učenika u deficitarnim zanimanjima
--	---

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.3.	Podupiranje kvalitetne inicijative organizacija civilnog društva i razvoj kulture i sporta
Mjera 3.3.1.	Jačanje organizacija civilnog društva i povezivanje s gospodarskim sektorom
Cilj mjere	Veća uključenost civilnog društva u donošenje odluka o gospodarskom i društvenom razvoju Grada Nova Gradiška. Na taj način želi se bolje i učinkovitije upravljati razvojem grada s ciljem unaprjeđenja kvalitete života stanovništva. Osiguranje materijalnih uvjeta za rad i djelovanje OCD-a, kao i stručnog kadra potrebnog za pisanje projekata OCD-a za financiranje iz raznih izvora.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza i evaluacija dosadašnje suradnje civilnog društva s gospodarskim i javnim sektorom ▪ Razvoj modela suradnje gospodarskog sektora i civilnog društva ▪ Upoznavanje civilnog društva s ciljevima suradnje i motiviranje na njihovu participaciju ▪ Razvoj partnerstva između organizacija civilnog društva i visokoobrazovnih ustanova s ciljem uključivanja studenata u rješavanju potreba lokalne zajednice ▪ Organizacija studentskih debata i javnih/stručnih rasprava ▪ Provedba programa društveno korisnog učenja u organizacijama civilnog društva ▪ Ustupanje gradskih neiskorištenih prostora na besplatno korištenje organizacijama civilnog društva ▪ Okupljanje Savjeta mladih ▪ Poticanje doprinosa OCD-a razvoju zajednice, javne uprave i društvenog poduzetništva ▪ Povezivanje i umrežavanje OCD-a s ciljem razvoja zajedničkih projekata ▪ Provođenje programa edukacije volontera u OCD-ima ▪ Sistematizacija udruga prema njihovom području djelovanja, aktivnosti i uvođenje mjerljivosti rezultata njihovog rada kao temelja za dodjelu financijskih rezultata ▪ Osiguranje edukacije i stručnog kadra za pisanje projekata OCD-ima u svrhu prijave na natječaje na lokalnoj i državnoj razini te na EU fondove ▪ Provedba informacijskih i komunikacijskih aktivnosti s ciljem promocije rezultata programa društveno korisnog učenja
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Brodsko-posavska Županija, organizacije civilnog društva
Korisnici	Udruge, poslovni subjekti, stanovništvo, obrazovne institucije
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj održanih prezentacija s ciljem upoznavanja civilnog društva o suradnji s javnim i gospodarskim sektorom ▪ Broj suradničkih projekata ▪ Broj uključenih građana u djelovanje gospodarskog i javnog sektora ▪ Broj prijavljenih projekata ▪ Broj ostvarenih partnerstava visokoobrazovnih ustanova i organizacija

	<p>civilnog društva</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj održanih radionica i rasprava u svrhu društveno korisnog učenja, ▪ Okupljen Savjet mladih ▪ Sistematiziran pregled udruga na temelju njihove aktivnosti i područja djelovanja ▪ Broj provedenih edukacija te osiguran stručni kadar za apliciranje projekata OCD-a na natječaje na državnoj i lokalnoj razini te EU fondove
--	---

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.3.	Podupiranje kvalitetne inicijative organizacija civilnog društva i razvoj kulture i sporta
Mjera 3.3.2.	Povećanje kapaciteta i kvalitete sportsko-rekreacijskih sadržaja te unaprjeđenje infrastrukture
Cilj mjere	Povećanje kapaciteta sportsko-rekreacijskih sadržaja u svrhu stvaranja navika za zdrav način života i poboljšanje kvalitete života i zdravlja svih građana, osobito djece, mladeži i studenata te osoba s invaliditetom i osoba treće životne dobi. Uvođenje novih sportskih sadržaja koji se odvijaju tijekom cijele godine. Prilagodba sportske infrastrukture i sadržaja osobama s invaliditetom i posebnim potrebama. Ulaganje u razvoj mladih sportaša te poticanje izvrsnosti u sportu.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvoj sportsko-rekreacijskih programa prilagođenih različitim dobnim skupinama građana i njihovom načinu života ▪ Prilagodba sportske infrastrukture za osobe s invaliditetom i posebnim potrebama ▪ Modernizacija postojećih i izgradnja novih igrališta i sportskih objekata ▪ Izgradnja teniskih terena ▪ Edukacija i usavršavanje visoko kvalitetnog i stručnog trenerskog kadra ▪ Organizacija većeg broja domaćih i regionalnih sportskih natjecanja ▪ Uvođenje inovativnih sportskih i rekreativnih programa za sve dobne skupine ▪ Razvoj programa međunarodne razmjene za sportaše ▪ Prilagodba komunikacije kroz nove tehnologije i komunikacijske kanale ▪ Uspostava online registra sportskih objekata i udruga s pripadajućim informacijama u svrhu poticanja većeg sudjelovanja građana ▪ Priprema i sufinanciranje projekata s područja sporta ▪ Priprema projektnih prijava za sufinanciranje iz različitih izvora (EU fondovi, financiranje na državnoj razini) ▪ Poticanje sportskih udruga na razvoj novih programa te osiguravanje financijskih sredstava za njihovo djelovanje ▪ Poticanje izvrsnosti u sportu
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, organizacije civilnog društva
Korisnici	Savez športova Nova Gradiška, obrazovne institucije, stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opremljeni sportski objekti ▪ Izgrađeni i opremljeni teniski tereni ▪ Povećan broj korisnika sportsko-rekreacijskih sadržaja ▪ Povećan broj aktivnih sportaša i rekreativaca ▪ Uspostavljen online registar sportskih objekata, udruga i klubova ▪ Razvijena komunikacijska strategija namijenjena mladima ▪ Razvijeni novi sportski i rekreativni programi namijenjeni svim dobnim skupinama

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj provedenih projekata s područja sporta ▪ Prilagođena sportska infrastruktura osobama s invaliditetom i posebnim potrebama ▪ Broj međunarodnih razmjena za sportaše
--	---

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.3.	Podupiranje kvalitetne inicijative organizacija civilnog društva i razvoj kulture i sporta
Mjera 3.3.3.	Podupiranje inicijativa kulturnih organizacija
Cilj mjere	Uključenost većeg broja građana u djelovanje kulturnih organizacija, poticanje razvoja aktivnosti kulturnih organizacija, kao i povećanje infrastrukturnih kapaciteta te iskorištenosti javnih prostora za društveni i kulturni život kroz javno-civilna partnerstva i međunarodnu suradnju u skladu s proračunskim sredstvima.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izrada plana kulturnog razvoja grada ▪ Izgradnja i rekonstrukcija postojećih objekata u kulturi ▪ Umrežavanje javnih kulturnih ustanova s ciljem suradnje ▪ Osiguranje stručne pomoći prilikom apliciranja projekata za razvoj aktivnosti i djelovanje institucija u kulturi ▪ Poticanje razvoja kulturnih aktivnosti i njihove kvalitete u OCD-ima ▪ Učinkovit razvoj i korištenje kulturnih objekata te ustupanje na njihovo korištenje OCD-ima i mladima ▪ Učinkovita promocija i komuniciranje kulturnih aktivnosti i događaja namijenjenih građanima ▪ Razvoj kulturnih i turističkih proizvoda temeljenih na kulturnoj baštini ▪ Brandiranje Grada Nova Gradiška i razvijanje simbola prepoznatljivosti ▪ Promocija i marketing kulturne baštine
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Ministarstvo kulture, kulturne ustanove, organizacije civilnog društva
Korisnici	Stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj kulturnih aktivnosti i manifestacija na području Grada Nove Gradiške ▪ Broj sudionika na kulturnim događanjima ▪ Broj projekata sufinanciranih iz EU fondova unutar institucija u kulturi ▪ Razvijena marketinška komunikacija kulturnih ustanova Grada ▪ Razvijena suradnja između kulturnih institucija uključujući osmišljanje zajedničkih projekata

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.4.	Unaprjeđenje usluga zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
Mjera 3.4.1.	Povećanje kvalitete socijalnih i zdravstvenih usluga
Cilj mjere	Pružanje kvalitetnije usluge zdravstvene zaštite i socijalne skrbi namijenjene stanovništvu Grada koja će se realizirati provedbom projekata nastalih iz suradnje Grada, Županije te nacionalnih institucija s civilnim sektorom. Unaprjeđenje socijalne skrbi putem digitalizacije socijalnog programa Grada s ciljem olakšanog pristupa ključnim informacijama o socijalnim programima, zatim putem provedbe raznih edukacija te socijalnog uključivanja mladih kroz projekte s organizacijama civilnog društva i slično. Razvoj programa preventivne zdravstvene zaštite te podizanje svijesti građana o važnosti zdravog načina života s ciljem poboljšanja

	zdravstvenog stanja stanovništva.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Digitalizacija socijalnog programa Grada s ciljem razmjene informacija i olakšanog pružanja usluga ▪ Podizanje standarda zdravstvenih usluga ▪ Ulaganje u održavanje postojećih zdravstvenih usluga ▪ Razvoj programa preventivne zdravstvene zaštite ▪ Promocija zdravog načina života i razvoj svijesti građana ▪ Osiguranje dovoljnog broja kvalitetnog stručnog kadra za socijalni rad ▪ Aktivnosti potpore socijalnom uključivanju osoba u nepovoljnom položaju ▪ Provođenje edukacija za pružanje usluga briga i smještaja za starije osobe ▪ Poticanje volonterstva i drugih sličnih aktivnosti te socijalno uključivanje mladih kroz projekte OCD-a ▪ Poboljšanje koordinacije između organizacija socijalne skrbi ▪ Poticanje sustava socijalne zaštite obitelji kroz programe potpore (novorođenčad i dr.) ▪ Razvijanje modela socijalnih inovacija/Poticanje razvoja inovativnih socijalnih usluga ▪ Osiguranje stručne pomoći za pripremu projektnih prijava na natječajne za sufinanciranje iz državnog proračuna i EU fondova i programa
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Centar za socijalnu skrb Nova Gradiška, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, organizacije civilnog društva
Korisnici	Stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvijena web platforma namijenjena građanima s pristupom ključnim informacijama o socijalnim uslugama ▪ Broj usluga iz socijalnog programa Grada pružen online ▪ Broj osmišljenih i provedenih projekata s ciljem unaprjeđenja usluga socijalne i zdravstvene skrbi ▪ Broj promotivnih aktivnosti socijalnog i zdravstvenog karaktera ▪ Razvijen program preventivne zdravstvene zaštite ▪ Povećana svijest građana o zdravom načinu života ▪ Program preventivne zdravstvene zaštite ▪ Broj volonterskih i sličnih akcija ▪ Programi potpore za socijalnu zaštitu obitelji

Cilj 3	Unaprjeđenje kvalitete života građana Nove Gradiške
Prioritet 3.4.	Unaprjeđenje usluga zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
Mjera 3.4.2.	Veća dostupnost socijalnih i zdravstvenih usluga za starije i nemoćne te osobe slabijeg imovinskog stanja
Cilj mjere	Osiguranje uvjeta za visoko kvalitetnu skrb za starije i nemoćne osobe, osobe slabijeg imovinskog stanja te osobe s invaliditetom i s posebnim potrebama na području Grada Nove Gradiške. Uspješno integriranje socijalno marginaliziranih skupina društva u gospodarski i društveni život. Utjecaj na podizanje svijesti o važnosti djelovanja unutar zajednice.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obnova, izgradnja i opremanje objekata za smještaj starijih i nemoćnih osoba, osoba s invaliditetom te osoba s posebnim potrebama ▪ Osiguranje dostupnosti stručne i medicinske pomoći (organiziranje pomoći u kući za starije i druge potrebite osobe te rad mobilnih timova)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organiziranje edukacija za pružatelje usluga brige i smještaja za starije osobe ▪ Poticanje udomiteljstva ▪ Uključivanje starijih i nemoćnih osoba, osoba s invaliditetom te osoba s posebnim potrebama u društvena događanja i slične aktivnosti ▪ Jačanje mogućnosti zapošljavanja teško zapošljivih skupina ▪ Podizanje svijesti javnosti o važnosti obiteljskog života djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom ▪ Jačanje svijesti javnosti o problematici i poboljšanju uvjeta života osoba s invaliditetom ▪ Financiranje udruga za pomoć djeci s poteškoćama u razvoju ▪ Osiguranje stručne pomoći udrugama za pripremu projektnih prijava na natječaje za sufinanciranje iz državnog proračuna i EU fondova i programa ▪ Osnaživanje djelovanja OCD-a u području zdravlja (edukacije i savjetovanja, suzbijanje stigme i diskriminacije i slično)
Nositelji	Grad Nova Gradiška, Centar za socijalnu skrb Nova Gradiška, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Dom zdravlja Dr. Andrija Štampar Nova Gradiška, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, organizacije civilnog društva
Korisnici	Stanovništvo
Indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj pripremljenih i realiziranih projekata s ciljem unaprjeđenja kvalitete zdravstvenih i socijalnih usluga namijenjenih starijim osobama ▪ Broj obnovljenih ili novih objekata ▪ Dostupna kvalitetna stručna i medicinska pomoć u kući starijim i potrebitim osobama ▪ Broj programa uključivanja starijih i nemoćnih osoba, osoba s invaliditetom te osoba s posebnim potrebama u društvena događanja ▪ Stvoreni bolji uvjeti za život i unaprijeđena kvaliteta života starijih i nemoćnih, osoba s invaliditetom te osoba s posebnim potrebama

3. USKLAĐENOST STRATEGIJE S DOKUMENTIMA VIŠE RAZINE

Strategija razvoja Grada Nove Gradiške 2015.-2020. je razvojni dokument pri čijem se oblikovanju pazilo na usklađenost strateških ciljeva s ciljevima na razini EU te nacionalnoj i regionalnoj razini. Ciljevi strategije usklađeni su s ciljevima i vrijednostima navedenim u **Lisabonskom ugovoru**¹³ koji naglašava kako se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Kao cilj Unije, Lisabonski ugovor ističe promicanje mira, vrijednosti Unije i dobrobiti njezinih naroda. Strategija razvoja Grada posebice je usklađena s prioritetima i ciljevima definiranim novom post-lisabonskom desetogodišnjom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „**EUROPA 2020-strategija za pametan, održiv i uključiv rast**“¹⁴ kojom su definirana tri razvojna prioriteta koji se međusobno nadopunjuju:

- Pametan rast - razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama, podizanje kvalitete obrazovanja, povećanje stupnja realizacije inovativnih ideja
- Održiv rast - promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija, razvoj novih tehnologija i pametnih mreža te malih i srednjih poduzeća
- Uključiv rast – stvaranje ekonomije zasnovane na visokoj zaposlenosti koja treba doprinijeti društvenoj i teritorijalnoj povezanosti, smanjenje stope siromaštva, modernizacija tržišta rada

Sukladno Uredbi (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. svaka država članica EU obvezna je podnijeti **Partnerski sporazum**¹⁵ kojim se utvrđuje nacionalna strategija za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova. Europska komisija usvojila je Sporazum o partnerstvu s Republikom Hrvatskom 30. listopada 2014. godine kojim se osigurava usklađenost sa Strategijom Europa 2020 te ispunjavanje zajedničkih europskih ciljeva za rast i radna mjesta. Sadržaj Partnerskog sporazuma opisuje na koji način će Republika Hrvatska pristupiti ispunjavanju zajedničkih ciljeva strategije Europa 2020 uz pomoć sredstava iz proračuna EU koja su joj dodijeljena kroz višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2014.-2020. godine. Temeljem statističkih pokazatelja i dosadašnjih izvješća o napretku Republike Hrvatske, Europska komisija izdvojila je četiri područja na čiji bi razvoj trebala biti usmjerena dostupna financijska sredstva unutar slijedećeg proračunskog razdoblja:

1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva
2. Poticanje zapošljavanja, poboljšanje obrazovnog sustava i smanjenje siromaštva
3. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa
4. Jačanje administrativnih kapaciteta i veća uključenost civilnog sektora

Prema Strategiji Europa 2020 Europska komisija predlaže pet glavnih ciljeva razvoja Unije (vidjeti na str.11). Definirani ciljevi su povezani i presudni za napredak Unije i njezinih članica te je potrebno da svaka zemlja navedene ciljeve pretvori u nacionalne ovisno o situaciji u kojoj se nalazi. U odnosu na

¹³ European union (2007) The treaty of lisbon; dostupno na: http://Europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_en.htm

¹⁴ Europska komisija (2010) Europa 2020, Bruxelles; dostupno na: http://www.strukturnifondovi.hr/UserDocImages/Documents/Strukturni%20fondovi%202014.%20%E2%80%932020/eu_hr.pdf

¹⁵ Europska komisija (2014) Sažetak sporazuma o partnerstvu za Hrvatsku za razdoblje 2014.-2020.; dostupno na: http://www.europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/partnership-agreement-croatia-summary_hr.pdf

glavne ciljeve Unije, analizirano je i trenutno stanje u Republici Hrvatskoj. Visoka stopa nezaposlenosti glavni je problem hrvatskog gospodarstva, a mladi su u posebice lošem položaju na tržištu rada sa stopom nezaposlenosti od 31,3% u 2014. godinu u skupini između 15 i 29 godina¹⁶. Niska participacija na tržištu rada također je uzrokovala i porast rizika siromaštva ili socijalne isključenosti koji prijete 32,3% hrvatskog stanovništva prema podacima za 2012. godinu¹⁷. Izdaci za istraživanje i razvoj (I&R) u Hrvatskoj među najnižima su u EU i prema posljednjim raspoloživim podacima za 2014. godinu iznose samo 0,71% BDP-a s visokim udjelom javnih sredstava od 40,2%¹⁸. U skladu s tim, privatni je sektor tehnološki slab zbog niskih ulaganja privatnog sektora u istraživanje i razvoj te modernizaciju. Malo i srednje poduzetništvo predvodnik je otvaranja novih radnih mjesta, ali se suočava s brojnim poteškoćama kao što su: nepovoljno poslovno okruženje, manjak prikladnih financijskih sredstava potrebnih u fazi rasta, neadekvatna poslovna podrška i složena administracija i zakonodavstvo. Energetski intenzitet/energetska učinkovitost u Hrvatskoj veća je od prosjeka EU, kao i proizvodnja energije iz obnovljivih izvora s ukupnim udjelom od 16,8% u konačnoj potrošnji energije (prosjeak EU iznosi 14,1% za 2012.). Hrvatska se smatra visokoosjetljivom zemljom na učinke klimatskih promjena, a najveće nastale štete vezane su uz poplave, požare i suše te su prvenstveno pogađale poljoprivredna zemljišta. U području prometa navodi se da je pozornost, u posljednjih 15 godina, bila usmjerena na izgradnju auto-cesta te da svi drugi oblici prijevoza trebaju kvalitetna poboljšanja, posebno željeznica. Jedan od izazova je i daljnji razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije, dostupnost interneta za kućanstva je ispod europskog prosjeka, posebice u ruralnim područjima, a poboljšanja su potrebna i u strategiji za razvoj širokopojasnog interneta. S obzirom na analizu stanja u Republici Hrvatskoj, uočeno je šest glavnih izazova za ispunjenje zajedničkih ciljeva Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast, a to su:

1. Gospodarska konkurentnost
2. Zaštita okoliša te učinkovitost resursa
3. Razvoj održive i suvremene prometne i mrežne infrastrukture
4. Sudjelovanje na tržištu rada te kvaliteta obrazovanja
5. Siromaštvo, nejednakost i diskriminacija
6. Učinkovitost javne uprave

Strategija razvoja Nove Gradiške usklađena je i s nacionalnim ciljevima istaknutim u **Nacionalnom strateškom referentnom okviru 2013.**, a to su:

- Konkurentno gospodarstvo zasnovano na integraciji tržišta, institucionalnim reformama i održivom razvoju
- Poboljšanje okruženja za otvaranje radnih mjesta i zapošljivost
- Uravnotežen regionalni razvoj i poboljšanje uvjeta života

Na nacionalnoj razini prisutna je i usklađenost sa **Strategijom regionalnog razvoja RH 2011. – 2013.** koja je na snazi dok se ne izradi nova za razdoblje 2014.–2020. Sveukupni cilj navedene strategije je pridonijeti gospodarskom rastu i razvoju Republike Hrvatske u skladu s načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju

¹⁶ Hrvatski zavod za zapošljavanje (2015) Godišnjak 2014., Zagreb

¹⁷ Radna skupina za izradu i praćenje provedbe strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti (2014) Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj 2014.-2020., Zagreb

¹⁸ Državni zavod za statistiku (2015) Istraživanje i razvoj u 2014., Zagreb

vlastitih razvojnih potencijala temeljem tri specifična strateška cilja: razvoj županija i statističkih regija, razvoj potpomognutih područja i razvoj pograničnih područja.

Strateški okvir razvoja Grada u skladu je s nadređenim strateškim razvojnim dokumentom **Županijskom razvojnom strategijom Brodsko-posavske županije 2011.-2013.** (dok se ne izradi nova strategija). Prema županijskoj razvojnoj strategiji vizija Brodsko-posavske županije je postati centar industrijskog i uravnoteženog ruralnog razvoja te mjesto rastućeg životnog standarda i visoke kvalitete života, sustavno štiti okoliš i koristiti prirodne resurse na pravilan i održiv način, a svoj razvoj temeljiti na suradnji javnog, poslovnog i civilnog sektora. Definirani strateški ciljevi za ostvarenje ove vizije su sljedeći:

1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta
2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
3. Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unaprjeđenje položaja socijalno osjetljivih skupina

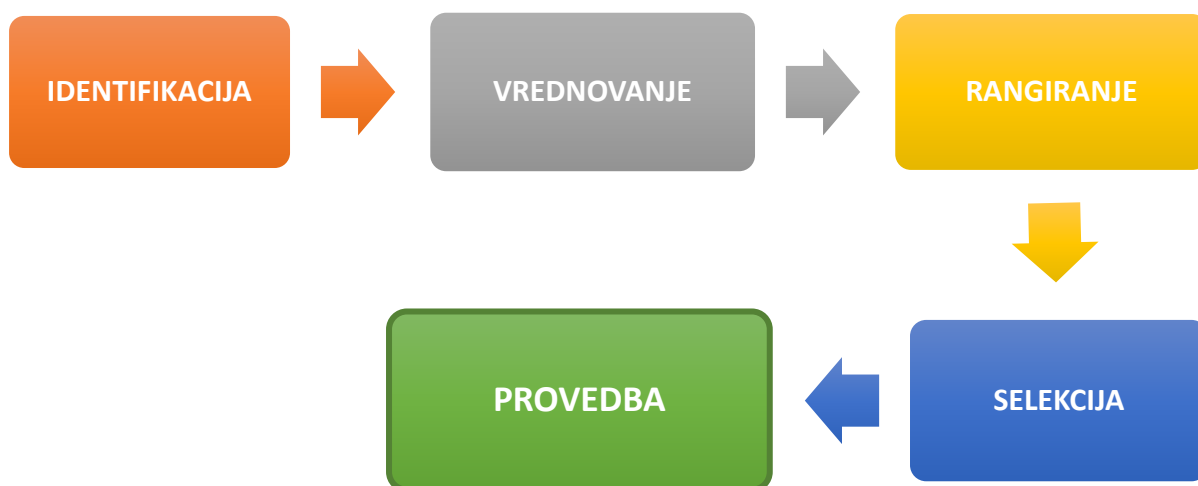
Pošto je strateški plan dinamičan dokument, strategija razvoja Grada kontinuirano će se mijenjati, prilagođavati i ažurirati u skladu s objavljenim dokumentima koji definiraju strateške razvojne ciljeve na nacionalnoj i regionalnoj razini te razini EU. Nadređeni strateški dokumenti i ciljevi bit će prilagođeni razvojnim potrebama i ostvarenju napretka lokalne zajednice.

4. BAZA PROJEKTNIH IDEJA

Baza projektnih ideja predstavlja službeni registar projekata s područja Grada Nove Gradiške. Podaci navedeni u bazi projekata omogućuju uvid u razvojna kretanja na području Grada za razdoblje obuhvaćeno Strategijom (do 2020. godine) i predstavljaju objedinjeni prikaz svih projektnih prijedloga. Sve projektne ideje i prijedloge unutar baze potrebno je razvrstati prema ciljevima, prioritetima i mjerama navedenim u ovoj Strategiji, s obzirom na to koja je svrha projekta i što se njime želi ostvariti. Takav način razvrstavanja unutar baze olakšava praćenje provedbe razvojne politike Grada i projekti se mogu učinkovitije planirati i realizirati.

U bazu projektnih ideja ulaze sve one ideje koje su usklađene s ciljevima, prioritetima i mjerama navedenim u Strategiji, a također je nužna usklađenost i s razvojnim ciljevima na razini EU, kao i na nacionalnoj i regionalnoj razini što predstavlja prvi selekcijski kriterij za projektne ideje. Nakon toga razdvajaju se projektne ideje prema razini spremnosti za provedbu, a prednost uvijek imaju projekti veće razine spremnosti, kao i oni čijim se izvršenjem istovremeno ispunjava više razvojnih prioriteta Grada. Bazu je potrebno kreirati u elektroničkom obliku i odrediti tko je sve ovlašten za unošenje promjena podataka u bazi zbog toga što su potrebna česta ažuriranja s obzirom na promjene koje nastaju prilikom provođenja projekata po pitanju dokumentacije i uvjeta. Vrlo je važna i provedba procesa selekcije projektnih ideja koja se sastoji od nekoliko faza putem kojih se nastoji odrediti koje su prioritetne projektne ideje čija provedba bi najviše mogla doprinijeti ostvarenju razvojnih ciljeva, većoj konkurentnosti i napretku Grada.

Grafikon 22: Proces selekcije projektnih ideja

Izvor: Smjernice za izradu strateških dokumenata regionalnog razvoja MRRFEU

Tablica 26: Faze odabira projekata i kriteriji rangiranja

Stupanj	Kriteriji	Ishodi
I IDENTIFIKACIJA	Zaprimanje projektnih ideja, dodjela broja i naziva te njihova pohrana.	
II VREDNOVANJE	Projektnim idejama dodjeljuje se cilj, prioritet i mjera kojima doprinose.	
	<p>Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali minimalno moraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odražavati Strategiju, tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera. • Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim gradskim i PP viših razina) <p>Projekti bi trebali:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Pridonijeti razvoju konkurentnog gospodarstva ○ Pridonijeti jačanju ljudskog potencijala ○ Pridonijeti očuvanju okoliša ○ Biti usklađeni s relevantnim programima EU-a za razdoblje 2007.-2013. / 2014.-2020. ○ Općenito biti usklađeni s horizontalnim ciljevima Strategije (ujedno i EU) 	<p>Proces identifikacije treba rezultirati dugačkim popisom projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije, podijeljene po sektorima.</p> <p>Karakteristični sektori bi bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj poduzetništva - Poljoprivredna potpora i ruralni razvoj - Infrastruktura (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) - Obrazovanje i razvoj ljudskih resursa - Zdravstvo i socijalna skrb - Kulturna baština, okoliš i turizam
III RANGIRANJE (kriteriji)	Sve projektne ideje, prvenstveno su rangirane prema stupnju pripremljenosti. Zatim su rangirane ideje višeg stupnja pripremljenosti prema ostalim navedenim kriterijima. Kod primjene ovih kriterija potrebni su neki preliminarni podaci o projektima kao što su opcije, opseg, troškovi i dobrobiti.	<p>BROJ BODOVA</p> <p>10 MAX</p>
III A) Pripremljenost	<p>Obavezni kriteriji u rangi pripremljenosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Partnerskog vijeća - Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, financijskih, privrednih ili socijalnih pitanja) - Može se brzo realizirati npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska /građevinska dozvola, postojeća projektna dokumentacija - Raspoloživa sredstva sufinanciranja (s jasno prikazanim izvorima sufinanciranja do 20% troškova 	<p>4</p>

	<p>projekta, no ovisno o potencijalnom izvoru i uvjetima)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Početna procjena optimizira dobit prema troškovima - Odgovorna institucija ima kapacitet za upravljanje i održavanje projekta <p>Projektne ideje ulaze u jednu od četiri kategorije pripremljenosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt na razini samo ideje (tek se treba razraditi) 2. Projektne ideje za koje tek treba izraditi studije predizvodivosti i početne procjene učinka te ishoditi dokumentaciju 3. Projektne ideje koje imaju riješene imovinsko-pravne odnose (građevinska, lokacijska i ostala potrebna dokumentacija) 4. Projektne ideje spremne za provedbu (posjeduju sve potrebne dozvole, potvrdu glavnog projekta itd.) 	
<p>III B) Relevantnost projektne ideje na strategiju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Važnost projektnih ideja po prioritetima i ciljevima (ukoliko projektna ideja doprinosi ostvarenju više prioriteta njezin doprinos je veći). • Važnost projektne ideje prema rangu prioriteta – viši rang prioriteta znači veći doprinos projekta (prema rang skali intenziteta prioriteta prema ciljevima). • Doprinos horizontalnim prioritetima – jednake mogućnosti, partnerstvo, održivi razvoj, nove tehnologije, razminiranje. <p>Svi prioritizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta - Kratki opis stanja u području i/ili sektoru - Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljane korisnike, dopunske projekte i - operativne odgovornosti - Trenutni status pripreme - Sva ključna pitanja u vezano uz zaštitu okoliša i/ili imovinsko-pravne odnose - Uključenje u prostorni plan 	<p style="text-align: center;">4</p>

III C) Financijski kapacitet podnositelja za provedbu Projekta	<ul style="list-style-type: none"> • Dosadašnja ulaganja u projektnu ideju • Mogućnost sufinanciranja projektne ideje u slučaju realizacije • Kapacitet predlagatelja za su i/ili financiranje više od jedne projektne ideje tijekom predloženog razdoblja provedbe 	2
IV Visoko Prioritetne projektne ideje/prijedlozi, spremni za aplikaciju	<p>Navedene 3 faze osmišljene su kako bi se isprofilirale projektne ideje koje su spremne za provedbu te usklađene s prioritetima i ciljevima. Usklađivanje prioriteta lokalne razine s prioritetima vlade i međunarodnih izvora financiranja optimizira pristup sredstvima financiranja. Zadnja faza rangiranja pruža uvid u visoko prioritetne projektne ideje koje će se realizirati u programskom razdoblju. Izlazni rezultat ove faze obuhvaća Popis visoko prioritetnih projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju preliminarnu procjenu (pre-feasibility). Visokoprioritetizirani projekti moraju sadržavati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Troškove provedbe cjelokupnog projekta uz dozvoljeno odstupanje do 25% • Predstudiju održivosti, odnosno troškova i koristi • Definirane nositelje odnosno organizacije koje sufinanciraju projekt • Kratak pregled plana primjene s pripremljenim vremenskim tijekom i sustavom upravljanja 	

Izvor: Smjernice za izradu strateških dokumenata regionalnog razvoja MRRFEU

5. INDIKATORI UČINKA STRATEGIJE RAZVOJA GRADA NOVA GRADIŠKA

5.1. Provedba strategije

Strategija razvoja sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva koji uključuju viziju, strateške ciljeve, prioritete i mjere. Hijerarhija ciljeva usmjerava razvoj Grada prema maksimalnom iskorištavanju njegovih snaga i prilika, pritom umanjujući djelovanje njegovih slabosti i prijetnji iz okoline. Uspješnost strategije temelji se na dobro osmišljenoj hijerarhiji ciljeva te na kvaliteti provedbe i efikasnosti upravljanja projektima ključnima za ostvarenje ciljeva strategije.

S ciljem efikasnog provođenja Strategije razvoja Grada Nove Gradiške do 2020. godine, nužno je odrediti mehanizme provedbe strategije. Oni uključuju način vrednovanja kroz definirane pokazatelje te odgovorno tijelo koje prati i izvještava o provedbi. Ključna važnost pridaje se definiranju kriterija prema kojima će predloženi projekti navedeni u Strategiji biti usvojeni i prioritetni u realizaciji. Komunikacija s građanima Grada koja osigurava efikasan prijenos informacija također predstavlja vrlo važan provedbeni mehanizam. Uspješna provedba temelji se na učinkovitom upravljanju planom provedbe koji treba sadržavati podjelu odgovornosti, strategiju financiranja i financijske alokacije, vremenski plan te konkretne aktivnosti koje se odnose na provedbu, praćenje i njezinu evaluaciju. Kvalitetno osmišljena strategija usklađena s analizom stanja Grada Nove Gradiške pozitivno će utjecati na uspješno privlačenje investicija, kao i prilikom natjecanja za financijska sredstva iz izvora za financiranje razvoja na razini nacionalnih programa i institucija Republike Hrvatske, zatim na razini Europske Unije te mnogih ostalih bilateralnih i multilateralnih izvora ulaganja.

Strategija razvoja je razvojni plan i prema tome, podložna je promjenama te ju je potrebno modificirati i poboljšavati nakon određenog vremena, sukladno danim okolnostima. Odgovornost za revidiranje Strategije je dana Radnoj skupini. Revidiran dokument usvaja Partnersko vijeće koje ga potom predlaže Gradskom vijeću.

Provedba Strategije dijeli se u dvije osnovne faze. Prva faza uključuje pripremu svih dionika za provedbu, razvoj i jačanje partnerstva te zajedničko donošenje odluka. Strategija je multisektorske naravi, pokreće je gradska administracija i Partnersko vijeće te uključuje suradnju između različitih razina uprave, te između uprave i civilnog, odnosno privatnog sektora. Važnost je potrebno pridati i komunikaciji sa širom javnosti radi promocije Strategije i njezinih ciljeva. Također, prva faza uključuje i izgradnju kapaciteta i organizacijske prilagodbe koji je čine operativnom te izradu baze projekata usklađenih s metodologijom i modelom koji je primijenjen na razini Županije. Druga faza provedbe Strategije odnosi se na provedbu projekata i aktivnosti praćenja i evaluacije.

5.2. Institucionalni okvir

Premda je najveći broj razvojnih projekata i programa u domeni lokalne javne uprave, za ostvarenje vizije razvoja potrebno je uključivanje svih dionika.

Grad Nova Gradiška

Ključnu ulogu u provedbi Strategije razvoja imaju upravni odjeli Grada. Gradsko vijeće kao predstavničko tijelo usvaja Strategiju, redovito temeljem izvješća prati njenu provedbu i po potrebi predlaže izmjene ili dopune. Za provedbu Strategije razvoja obično su potrebne izmjene i dopune prostornih dokumenata ili alokacije proračunskih sredstava koje usvaja Gradsko vijeće. Uloga gradonačelnika je u imenovanju članova Radnog tijela koje je zaduženo za provedbu Strategije, donošenje potrebnih odluka, redovno praćenje ostvarenja razvojnih mjera i izvještavanje Gradskog vijeća o provedbi projekata i programa. Upravni odjeli prema poslovima koje obavljaju uključuju se u

izvršenje aktivnosti pripreme i provedbe projekata i programa, alociraju aktivnosti nadležnim tijelima i surađuju s članovima Radnog tijela.

Radno tijelo – Partnerski odbor i radne skupine

Radno tijelo sastavljeno je od djelatnika lokalne javne uprave te predstavnika tvrtki u vlasništvu Grada, predstavnika civilnog sektora i privatnog sektora. Uloga Partnerskog odbora je savjetodavna i operativna. U okviru svog djelokruga i nadležnosti odgovoran je za praćenje promjena u okolini, pripremu, implementaciju, nadzor i evaluaciju projekata.

Javni sektor

Dionike javnog sektora čine predstavnici javnih ustanova, institucija i poduzeća koji su zaduženi za provedbu dijela razvojnih mjera ili se pojavljuju kao važni partneri u pripremi i/ili provedbi razvojnih projekata. To su predstavnici gradskih upravnih odjela, tvrtki u vlasništvu grada, odgojno-obrazovnih ustanova, turističke zajednice, centra za socijalnu skrb, HZZ, udruženja obrtnika itd.

Organizacije civilnog društva

Organizacije civilnog društva, osim što u svom djelokrugu pozitivno utječu na razvoj i unaprjeđenje čimbenika kvalitete života, kulturnog i gospodarskog razvoja, često posjeduju znanja i vještine pripreme i provedbe projekata kojima osiguravaju prihode potrebne za njihov rad. Osiguravanjem sredstava za rad iz, najčešće nacionalnih i EU fondova, aktivno pridonose priljevu financijskih sredstava. Iskustva pokazuju da udruge civilnog društva predstavljaju kvalitetne partnere u projektima i programima financiranim iz EU fondova.

Privatni sektor

Poduzetnici i obrtnici svojim aktivnostima stvaraju dodanu vrijednost i generiraju nova radna mjesta. Uloga privatnog sektora je najzahtjevnija jer ovisi o mnogobrojnim čimbenicima na koje nemaju utjecaja (poduzetničko okruženje, zakonske odredbe, dostupnost i cijena kapitala, makroekonomska kretanja itd.). Zato je Strategijom predviđen niz poticajnih mjera koje će u narednom razdoblju doprinijeti povećanju konkurentnosti poduzetnika i obrtnika (poduzetnička infrastruktura, poticajni programi, razvoj lokalnog tržišta rada, učinkovitija lokalna javna uprava itd.) i boljoj komunikaciji s lokalnom javnom upravom.

5.3. Financijski okvir

Provedivost Strategije razvoja Grada Nove Gradiške, odnosno ostvarenje ciljeva, prioriteta i mjera predviđenih strategijom, prvenstveno ovisi o raspoloživosti financijskih sredstava i dostupnosti različitih izvora financiranja. Financijski okvir izrađuje se temeljem akcijskog plana provedbe razvojnih projekata na godišnjoj razini, temeljem lokalnog proračuna i procjene mogućnosti financiranja iz različitih nacionalnih izvora, kao i putem sredstava dostupnih unutar fondova EU. Akcijski plan predviđa godišnje potrebe za izvorima financiranja kako bi se proveli planirani projekti, stoga je vrlo važan prilikom realizacije ciljeva, prioriteta i mjera definiranih Strategijom.

5.3.1. Nacionalni izvori financiranja

Prilikom izrade Strategije i plana projekata koji se žele provesti važno je uzeti u obzir financijski kapacitet lokalne jedinice koji se može procijeniti na temelju lokalnog proračuna, kao i druge dostupne izvore financiranja na nacionalnoj razini koji uključuju:

- **Proračun Grada Nova Gradiška** – u skladu s aktivnostima koje se izvršavaju na lokalnoj razini iz lokalnog proračuna financirat će se provođenje mjera predviđenih Strategijom koje su povezane sa sljedećim područjima djelovanja: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, briga o djeci, socijalna skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kultura i šport, zaštita potrošača, zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarna i civilna zaštita te promet lokalnog značaja¹⁹. Uz navedeno, sredstvima lokalnog proračuna planira se sufinancirati provođenje projekata financiranih iz fondova EU i drugih izvora financiranja.
- **Proračun Brodsko-posavske županije** – za financiranje provedbe projekata od regionalnog interesa financijsku potporu Gradu pružit će i Županija dodjelom određenog udjela financijskih sredstava iz županijskog proračuna
- **Sredstva državnog proračuna** - na godišnjoj razini lokalnim jedinicama dodjeljuju se sredstva za izvršavanje decentraliziranih funkcija preuzetih od središnje države, ali uz ta sredstva za financiranje razvojnih projekata dostupna su i sredstva različitih ministarstava i drugih javnih ustanova. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU sufinancira provedbu projekata financiranih iz EU fondova, financira obnovu i rekonstrukciju lokalne infrastrukture i jačanje ljudskih potencijala za bolje korištenje EU sredstava. Ministarstvo poduzetništva i obrta financira projektne aktivnosti povezane s uređenjem poduzetničkih i tehnoloških prostora te nabavu opreme koja podiže kvalitetu proizvoda i usluga. Neke od ostalih institucija na nacionalnoj razini koje pružaju financijsku podršku u provođenju mjera su i Ministarstvo turizma, Fond za zaštitu okoliša i energetska održivost i Hrvatska banka za obnovu i razvitak.
- **Ostali izvori** (primjenjuju se u manjoj mjeri) – privatni izvori financiranja koji uključuju donatore poput fizičkih osoba i poduzeća, lokalne i nevladine organizacije.

5.3.2. Financiranje iz fondova Europske Unije

Značajan vanjski izvor financijskih sredstava dostupnih za provedbu razvojnih projekata predviđenih Strategijom predstavljaju sredstva dostupna putem fondova EU kroz različite programe financiranja. Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI) putem kojih je moguće financirati aktivnosti predviđene za ostvarenje ciljeva, prioriteta i mjera razvoja Grada te uvjeti financiranja navedeni su u sljedećoj tablici.

Tablica 27: ESI fondovi kao vanjski izvor financiranja provedbe Strategije razvoja Grada

EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ (ERDF)	
SVRHA	Ulaganja u malo i srednje poduzetništvo, proizvodnju, jačanje turističke ponude, ulaganja u informatičko društvo te regionalnu i lokalnu infrastrukturu.
PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI (primjenjive za ostvarenje ciljeva i prioriteta definiranih Strategijom)	Unaprjeđenje prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada, sanacija neodgovarajućih odlagališta i visokoonečišćenih lokacija, osiguranje povoljnijih uvjeta za očuvanje prirode i biološke raznolikosti, doprinos sigurnosti opskrbe energijom, jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, povećanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, podržavanje gospodarstva zasnovanog na znanju.
SUFINANCIRANJE	50-70% od ukupne vrijednosti projekta
EUROPSKI SOCIJALNI FOND (ESF)	
SVRHA	Ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja u europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti, odnosno integracija skupina koje su dugotrajno nezaposlene ili na drugi način u nepovoljnom položaju u tržište rada.

¹⁹ Narodne novine (2015) Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, čl.19

PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI (primjenjive za ostvarenje ciljeva i prioriteta definiranih Strategijom)	Poticanje ulaganja u ljudske resurse kroz obrazovanje, prekvalifikaciju i osposobljavanje, podrška povratu dugotrajno nezaposlenih među aktivnu radnu snagu, prilagodba gospodarskim promjenama, socijalno uključivanje osoba u nepovoljnom položaju.
SUFINANCIRANJE	50-85% od ukupne vrijednosti projekta
KOHEZIJSKI FOND (KF)	
SVRHA	Smanjiti ekonomske i socijalne razlike među državama članicama, a namijenjen je državama članicama čiji BDP po stanovniku ne prelazi 90% prosjeka EU.
PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI (primjenjive za ostvarenje ciljeva i prioriteta definiranih Strategijom)	Sektor okoliša – unaprjeđenje okolišne infrastrukture s ciljem preuzimanja EU standarda zaštite okoliša, učinkovito korištenje energije i OIE; Sektor prometa – unaprjeđenje, modernizacija i obnova transportne infrastrukture
SUFINANCIRANJE	Do 85% od ukupne vrijednosti projekta
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ (EAFRD)	
SVRHA	Smanjivanje razlika između regija EU kroz jačanje poljoprivrede te jačanje europske politike ruralnog razvoja te pojednostavljenje njezine implementacije.
PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI (primjenjive za ostvarenje ciljeva i prioriteta definiranih Strategijom)	Jačanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora, zaštita okoliša i ruralnih krajolika, poboljšanje uvjeta života i ekonomska diverzifikacija u ruralnim područjima.
SUFINANCIRANJE	Do 85% od ukupne vrijednosti projekta

Izvor: Vela, A.; Madaras, M.; Pavlica, M. i Šimrak, L. (2013) EU fondovi 2014.-2020., Institut za razvoj poduzetništva i europske projekte, Zagreb

5.4. Nadzor i evaluacija

Budući da se Strategija odnosi na višegodišnje razdoblje važno je osigurati postojanje stalnog sustava nadzora i evaluacije. Osnovu izrade godišnjih izvješća o provedbi Strategije razvoja čine rezultati nadzora i evaluacije. Za nadzor i evaluaciju potrebno je identificirati indikatore ostvarenja mjera, prioriteta i ciljeva.

Uzimajući u obzir metodologiju izrade Strategije i specifičnosti jedinica lokalne samouprave definirane su sljedeće skupine indikatora:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera,
- ostvareni rezultati i učinci na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Strategijom je definiran veliki broj različitih razvojnih projekata i programa pa je potrebno izraditi bazu podataka koja će sadržavati sve relevantne informacije i podatke provedenih aktivnosti. Upravljanje bazom podataka je u djelokrugu rada Partnerskog odbora. Podaci i informacije baze podataka zapravo su vrijednosti indikatora učinka pojedinih aktivnosti unutar razrađenih mjera.

S obzirom da su mjere detaljno razrađene, najveći broj indikatora već je definiran. Na Radnom tijelu ostaje da mjeri učinke provedbe aktivnosti/projekata i programa, a njihove vrijednosti unosi u bazu podataka.

Podaci i informacije iz baze podataka temelj su izrade izvještaja namijenjenih gradonačelniku, Gradskom vijeću i javnosti.

5.5. Horizontalna načela

Horizontalni ciljevi su ciljevi opće važnosti koje je potrebno integrirati u prioritete i mjere razvojne strategije s ciljem uspostavljanja ravnoteže gospodarskog, društvenog i okolišnog interesa za poboljšanje pozitivnog utjecaja na stanovništvo. Tijekom procesa razvoja strateških ciljeva, prioriteta i mjera identificirane su relevantne horizontalne teme. Horizontalna načela zastupljena u Strategiji razvoja Grada Nove Gradiške su načelo nediskriminacije, održivog razvoja te razvoj partnerstva i učinkovite demokracije.

Načelo nediskriminacije promiče jednaku mogućnost obrazovanja, zapošljavanja i ukupne kvalitete života građana neovisno o spolu, dobi, etničkoj pripadnosti i invaliditetu te je uključeno u prioritete i mjere Strategije kako bi se sukladno razvoju Grada, razvijao i položaj ugroženih skupina u društvu. Načelo održivog razvoja odnosi se na korištenje resursa za zadovoljenje potreba stanovništva, pritom uzevši u obzir odgovornost prema okolišu i njegovo očuvanje. Ono je čvrsto ukomponirano u prioritete koji se odnose na održivo korištenje okoliša, ulaganje u obnovljive izvore energije te valorizaciju i zaštitu prirodne baštine. Mjere strategije usmjerene na razvoj suradnje javne uprave s civilnim društvom i na jačanje civilnog društva također su u skladu s načelom održivog razvoja. Navedeno načelo ističe važnost partnerskih odnosa i međusektorske suradnje na svim razinama. Razvoj partnerstva između javnog sektora, privatnog sektora i civilnog društva kao sastavnog dijela prioriteta i mjera razvojne strategije potaknut će gospodarski i društveni rast stanovništva, dok će razvoj volonterstva pozitivno utjecati na jačanje civilnog stanovništva kao važnog ljudskog resursa u mnogim sektorima.

LITERATURA

1. Brodsko-posavska županija (2011) Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije 2011.-2013.
2. CTR d.o.o. i Grad Nova Gradiška (2006.) Strateški program gospodarskog razvoja Grada Nova Gradiška za razdoblje od 2007. do 2012. godine
3. Dippold & Gerold Hidroprojekt 91 d.o.o. i HIDROINŽENIRING d.o.o. (2014) Studija izvedivosti - Izrada projektne dokumentacije za sustav prikupljanja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Nova Gradiška, Brezovica i Ljubljana-Podružnica Zagreb (radna verzija)
4. Doranova, E. Griniece, M. Miedzinski, A. Reir (2012) Connecting smart and sustainable growth through smart specialisation – a practical guide for ERDF managing authorities, TecnoPolis Group, Brussels
5. Državna geodetska uprava (2016) Geoportal, dostupno na: <http://geoportal.dgu.hr/>
6. Državni zavod za statistiku (2011) Popis stanovništva prema starosti i spolu po naseljima
7. Državni zavod za statistiku (2013., 2014., 2015.) Migracija stanovništva Republike Hrvatske
8. Državni zavod za statistiku (2014) Statistička izvješća 1521
9. Državni zavod za statistiku (2015) Istraživanje i razvoj u 2014.
10. European union (2007) The treaty of lisbon; dostupno na: http://Europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_en.htm
11. Europska komisija (2010) Europa 2020, Bruxelles; dostupno na: http://www.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Documents/Strukturni%20fondovi%2014.%20%E2%80%93%202020/eu_hr.pdf
12. Europska komisija (2010) Strategija Europa 2020., str. 6; dostupno na http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1300804774_Europa_2020.pdf
13. Europska Komisija (2014) Green Action Plan for SMEs; dostupno na: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/publicconsultation-green-action-plan/index_en.htm
14. Europska komisija (2014) Sažetak sporazuma o partnerstvu za Hrvatsku za razdoblje 2014.-2020.; dostupno na: http://www.europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/partnership-agreement-croatia-summary_hr.pdf
15. Eurostat (2015) BDP per capita i stopa nezaposlenosti u EU 28, RH i BPŽ
16. F. Hauser, M. Marjanovic, N. Boot, C. Vis (2010) Municipal development strategy process – a toolkit for practitioners, VNG International, Hague
17. FINA (2016) Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Nove Gradiške u 2015. godini

18. Geotehnički fakultet (2013) Elaborat - Zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš, Izmjene projekta sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje – Nova Gradiška, Sveučilište u Zagrebu, Varaždin
19. Grad Nova Gradiška (2016) Ured za gradsku samoupravu
20. HAKOM (2016) Prikaz korištenja brzina širokopojasnog pristupa; dostupno na: <http://bbzone.hakom.hr/hr-HR/StatistickiPrikaz#sthash.tpcHqGaj.dpbs>
21. Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod (2015) Informacije o poslovanju gospodarstvenika s područja grada Nove Gradiške u 2014. godini
22. Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (2016), dostupno na: <http://bbzone.hakom.hr/>
23. Hrvatske vode (2016) Akumulacija Bačica, sanacija-očitovanje
24. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (2015) Sektor za ekonomske poslove
25. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (2015) Zaposlenost i osiguranici mirovinskog osiguranja u Novoj Gradiški
26. Hrvatski zavod za zapošljavanje – PU Slavonski Brod (2016) Nezaposlenost u BPŽ po mjesecima (12/2013-12/2015)
27. Hrvatski zavod za zapošljavanje (2015) Godišnjak 2014., Zagreb
28. IN konzalting d.o.o. za poslovne usluge (2013) Procjena ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije: Brodsko – posavska županija, Slavonski Brod
29. Institut za razvoj i međunarodne odnose (2013) Mini vodič za poslovnu zajednicu – Zaštita okoliša
30. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2013) Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na lokalnoj razini 2013.
31. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2014) Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.
32. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2015) Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje
33. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (2010) Strategija regionalnog razvoja republike Hrvatske, 2011.-2013.
34. Narodne novine (2015) Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi
35. OECD (2015) Green skills and innovation for inclusive growth, Luxembourg: Publications Office of the European Union
36. Radna skupina za izradu i praćenje provedbe strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti (2014) Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj 2014.-2020., Zagreb

37. Razvojna agencija Zagreb (2015) Pametni gradovi i zajednice – Europsko partnerstvo za inovacije; dostupno na: <http://www.raza.hr/Novosti/Obavijesti/Pametni-gradovi-i-zajednice-Europsko-partnerstvo-za-inovacije>
38. Statut Grada Nova Gradiška (2013)
39. Turistička zajednica Grada Nova Gradiška (2015) Izvješće o ostvarenju godišnjeg programa rada i financijskog plana turističke zajednice Grada Nove Gradiške za 2015. godinu
40. Udruženje obrtnika Nova Gradiška (2016) Struktura obrtništva prema djelatnostima za područje Grada Nova Gradiška
41. Vela, A.; Madaras, M.; Pavlica, M. i Šimrak, L. (2013) EU fondovi 2014.-2020., Institut za razvoj poduzetništva i europske projekte, Zagreb
42. ŽUC Brodsko-posavske županije (2015)

Ostali izvori podataka:

Dario Ban, Jasna Ćosić, Mihaela Đeraj, Ana Aberle-Brčić – Grad Nova Gradiška

Marko Neretljak, Martina Vitić, Tihana Garić - Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Slavonski Brod

Gordana Živec-Šašić - Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje – Središnja služba Zagreb

Krešimir Rudec, Bibjana Dokić - Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Slavonski Brod

Jelena Ivaniš, Željka Pergl - Obrtnička komora Brodsko-posavske županije

Ivan Šimić - Udruženje obrtnika Nova Gradiška

Nikola Bernatović - Izvršni direktor Sektora upravljanja mrežom PU-GP5 Hrvatska pošta d.d.

Bernarda Mačar - Hrvatska pošta d.d. | Sektor za korisnike

Darko Bokulić – Plin-projekt d.o.o.

Ljiljana Ptačnik, Ljiljana Vidmar, Sandra Hruban – Gimnazija Nova Gradiška

Mijo Matošević – Industrijsko-obrtnička škola Nova Gradiška

Sanja Muller Zoričić – Elektrotehnička i ekonomska škola Nova Gradiška

Blagica Pečnjak – OŠ Ljudevita Gaja Nova Gradiška

Vesna Lončar-Cindrić – OŠ Mate Lovraka Nova Gradiška

Miroslav Pišonić – Gradski muzej Nova Gradiška

Franjo Matijašević - HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb, Elektra Slavonski Brod

POPIS DODATAKA STRATEGIJI

Dodatak 1: Cjelovita analiza stanja

Dodatak 2: Akcijski plan

Dodatak 3: Baza projektnih ideja

Dodatak 4: Komunikacijska strategija

Dodatak 5: Izvješće o provedbi postupka ocjene strateške procjene utjecaja Strategije razvoja Grada Nova Gradiška do 2020. na okoliš

POPIS SLIKA

Slika 1: Prostorni položaj naselja unutar Grada Nova Gradiška

Slika 2: Geoprometni položaj Grada Nova Gradiška

Slika 3: Prikaz dostupnosti širokopojasnog pristupa na području Nove Gradiške

Slika 4: Gustoća naseljenosti stanovništva Brodsko-posavske županije

Slika 5: Pojedini segmenti pametnog dana unutar pametnog grada

POPIS SHEMA

Shema 1: Sustav strateškog planiranja

Shema 2: Organizacijska struktura tijela uključenih u izradu Strategije razvoja Grada Nova Gradiška

Shema 3: Organizacijski ustroj Grada

Shema 4: Primjer specijalizacije pametnog grada

Shema 5: Strateški razvojni ciljevi Grada Nove Gradiške za razdoblje do 2020. godine

POPIS TABLICA

Tablica 1: Učešće Grada Nove Gradiške u Republici Hrvatskoj i Županiji

Tablica 2: Novogradiške udruge prema području djelovanja

Tablica 3: Županijske ceste na području Nove Gradiške

Tablica 4: Popis planiranih radova i usluga u svrhu pročišćavanja otpadnih voda

Tablica 5: Usporedba sakupljanja miješanog i sortiranog otpada

Tablica 6: Kretanje broja učenika u srednjim školama u Novoj Gradiški od 2001. do 2015. godine

Tablica 7: Stanovništvo Nove Gradiške staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu, Popis 2011.

Tablica 8: Broj i vrsta stipendija koje je dodijelio Grad Nova Gradiška učenicima i studentima

Tablica 9: Prirodno kretanje stanovništva u Brodsko-posavskoj županiji u 2015. godini

Tablica 10: Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu, Popis 2011.

Tablica 11: Osiguranici mirovinskog osiguranja u Brodsko-posavskoj županiji i Novoj Gradiški na dan 31.08.2016.

Tablica 12: Osiguranici mirovinskog osiguranja s područja Nove Gradiške prema djelatnosti i spolu, stanje na dan 31.12.2015.

Tablica 13: Nezaposlenost u BPŽ po starosti, spolu, kvalifikaciji i duljini staža na dan 31. 12. 2016. godine

Tablica 14: Pregled broja nezaposlenih osoba s 31.12.2016. godine po općinama i gradovima BPŽ

Tablica 15: Broj poduzetnika, broj zaposlenih i osnovni rezultati poslovanja poduzetnika Brodsko-posavske županije za razdoblje 2010. - 2015. godine (u tisućama kuna)

Tablica 16: Broj poduzetnika, broj zaposlenih i osnovni rezultati poslovanja poduzetnika Grada Nova Gradiška za razdoblje 2010. - 2015. godine (u tisućama kuna)

Tablica 17: Poduzetnici u Novoj Gradiški prema djelatnostima u 2015. godini

Tablica 18: Pregled ostvarenih financijskih rezultata poduzetnika Grada Nova Gradiška prema veličini za 2015. godinu

Tablica 19: Pet najboljih poduzetnika u Novoj Gradiški prema ostvarenoj dobiti za 2015. godinu (u tisućama kuna)

Tablica 20: Usporedba strukture proračuna gradova (2015): Nova Gradiška, Ivanec, Našice i Makarska

Tablica 21: Struktura obradivih poljoprivrednih zemljišta na području Nove Gradište (u ha)

Tablica 22: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema obliku osnivanja na dan 31.12.2015.

Tablica 23: Broj i površina poljoprivrednih gospodarstava prema ARKOD bazi podataka

Tablica 24: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema dobi nositelja na dan 31.12.2015.

Tablica 25: Broj dolazaka i noćenja u 2015. na području Grada Nova Gradiška

Tablica 26: Faze odabira projekata i kriteriji rangiranja

Tablica 27: ESI fondovi kao vanjski izvor financiranja provedbe Strategije razvoja Grada

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Potrošnja vode na području Grada Nova Gradiška za razdoblje 2011.-2015. godine (u m³)

Grafikon 2: Kretanje broja stanovnika Grada Nova Gradiška od 1991. do 2011. godine

Grafikon 3: Dobna i spolna struktura stanovništva Grada Nova Gradiška, Popis 2011.

Grafikon 4: Dobna struktura stanovništva Grada Nova Gradiška – usporedba 2001. i 2011. godine

Grafikon 5: Struktura stanovništva Grada Nova Gradiška prema izvorima sredstava za život

Grafikon 6: Kretanje broja učenika u osnovnim školama u Novoj Gradiški od 1991. do 2015. godine

Grafikon 7: Usporedba strukture stanovništva starijeg od 15 godina prema stupnju obrazovanja – Grad Nova Gradiška - Brodsko-posavska županija - Republika Hrvatska (u %)

Grafikon 8: Prirodno kretanje stanovništva Grada Nova Gradiška od 2001. do 2014. godine

Grafikon 9: Ukupna migracija stanovništva Brodsko-posavske županije za razdoblje 2012.-2015. godine

Grafikon 10: Prosječan godišnji broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji i Novoj Gradiški od 2008. do 2015. godine

Grafikon 11: Nezaposlenost u BPŽ po mjesecima (od 12/2013. do 12/2016.)

Grafikon 12: Kretanje broja nezaposlenih osoba za ispostavu Nova Gradiška u 2016. godini

Grafikon 13: Struktura gospodarstva Brodsko-posavske županije mjerena udjelom u ukupnom prihodu za 2015. godinu

Grafikon 14: Prerađivačka industrija na području Nove Gradiške (2009. – 2015.)

Grafikon 15: Struktura obrtništva prema djelatnostima za područje Grada Nova Gradiška na dan 31.12.2016. godine

Grafikon 16: Razlika između ukupnih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka Grada Nova Gradiška za razdoblje 2006. - 2015. godine (u mil. kn)

Grafikon 17: Struktura poslovnih prihoda Grada Nova Gradiška za 2015. godinu

Grafikon 18: Struktura poslovnih rashoda Grada Nova Gradiška za 2015. godinu

Grafikon 19: Rashodi prema funkcijskoj klasifikaciji za 2015. godinu

Grafikon 20: Struktura noćenja stranih turista prema nacionalnosti za 2015. godinu

Grafikon 21: Primjer specijalizacije pametnog grada

Grafikon 22: Proces selekcije projektnih ideja